

SISUKORD

Sissejuhatus	3
EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT.....	4
2024. aasta raamatupidamisbilanss	28
2024. aasta tulemiaruanne	29
PAIKKONDADE KÄSITÖÖÜHENDUSTE AASTAARUANDED	30
HARJUMAA.....	30
HIIUMAA	37
IDA-VIRU ja NARVA.....	38
JÕGEVAMAA	39
JÄRVAMAA.....	42
KIHNU	43
LÄÄNEMAA	45
LÄÄNE-VIRUMAA.....	46
MUHU.....	49
PÕLVAMAA	51
PÄRNUMAA	51
RAPLAMAA	55
RUHNU.....	56
SAAREMAA	57
SETOMAA.....	59
TARTUMAA	62
VALGAMAA.....	63
VILJANDIMAA	66
VORMSI	67
VÕRUMAA	68
ALALIITUDE AASTAARUANDED	73
KÄSITÖÖÕPETUS	92
TEGEVUSPLAAN 2025*	101

Aastaraamatu panid kokku Liis Burk, Liina Veskimägi-Iliste, Liivi Soova, Karin Vetsa,
Maret Lehis, Anu Randmaa, Lembe Sihvre
Keeleliselt toimetas Hille Saluäär
Esikaane kujundas Kadi Pajupuu

Täname kõiki, kes aitasid kaasa aastaraamatu valmimisele!

Sissejuhatus

Kahele aastale kavandatud rahvarõiva teema-aasta tõi kaasa uusi algatusi ja ettevalmistusi järgmiseks aastaks. Ees ootavad näitused, rahvarõivaste tuulutamisid, koolitused ja kindlasti pakuvad avastamisrõõmu omanäolised kihelkondlikud rahvarõivad.

Plaane tehes oli eesmärk rahvarõivast fookuses hoida, sellest rääkida ja rõivaid näidata. Esimesele aastale tagasi vaadates on teemakajastusi olnud palju. Näitusi korraldades ja külastades võib käsitöö ja rahvarõiva seost tajuda üsna huvitaval kombel. Rahvarõivast noortele rääkides loodame neid inspireerida ja mõjutada. „Meister kooli“ projekt on samuti ootuspäraselt rahvarõivateemaline.

Nii rahvarõiva valmistamiseks kui ka kandmiseks on palju ettekirjutisi. Rahvarõivaste uurimine ja valmistamine muutub järjest sügavamaks, võimalikult täpne koopia on pigem reegel, mugandused ja lati alt minek ei ole autentsust taotleva rahvarõiva puhul kohane. Kevadel lõpetas üle Eesti hulk rahvarõivakoole, nii mõnegi põhikooli- ja gümnaasiumilõpetaja seljas võis tähtsal lõpupäeval näha rahvarõivaid. Iga killuke toidab järgmist – nii neid oskusi ja pärandit edasi antakse!

Rahvarõiva-aastal sündis ka uus algatus. Rakverest Kersti Loite eestvedamisel alguse saanud Igor Tõnuristi pärandit kandva konverentsi eesmärk on väärtustada rahvarõivaid ning tutvustada valdkonnaga seotud teemasid laiemale üldsusele. Rahvarõiva nõuandekojad üle Eesti võtsid ettevõtmise hetkega omaks, 2025. aasta veebruaris kohtume juba Keilas.

Oskused tulevad tänapäeval enamasti kursustelt või koolipingist. Meie ametikoolide süsteem on siiani käsitöötegemist soosinud. Keeruline majandusolukord riigis kestab, see omakorda paneb püksirihma pingutama ja harjumuspäraselt muutma. Ametikoolide reformist on räägitud üsna pikalt, aga kus me reformiga hetkel oleme? 2024. aastal algatatud kutseõppereform puudutab lähedalt ka käsitöövaldkonna õppekavu. Käsitööerialade kutset omistava organi, erialaliidu ja valdkonna eestkõnelejana oleme mures käimasoleva protsessi eesmärgipüstituste pärast. Kutseandjana oleme aruteludesse küll kaasatud ja loodame, et meie ettepanekuid kuulatakse, et meie hääl ei ole piisk meres. Tasuta koolitust kärbitakse ja seda enam on tähtis õpitud oskusi rakendada, et järgmistes uuringutes iga käsitööga tegelev ettevõtja, koolitaja, edendaja statistikas nähtav oleks.

Meie jaoks on kõige olulisem, et traditsioonid püsiksid ja toetaksid uusloomingut. Et noored leiaksid tee käsitöö juurde ning pärand oleks hoitud. Et paikkonnad toetaksid kohalike käsitöötraditsioonide püsimist ja tutvustaksid seda käsitööhuvilistele oma ettevõtmiste kaudu.

Rahvarõivale pühendatud teema-aasta ootab järge. Palju näitusi ja rahvusvaheline konverents on ettevalmistamisel. Näitused, seminarid, koolitused, konkursid kutsuvad osalema.

Liina Veskimägi-Iliste
juhatuse esimees

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT AASTAARUANNE 2024

Kutsumus ja kohustus

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit (*käsitööliit*) väärtustab, hoiab ja arendab paikkondlikke eripärasid, arvestades rahvuslikke käsitöötraditsioone kui kultuurinähtust ja elatusallikat.

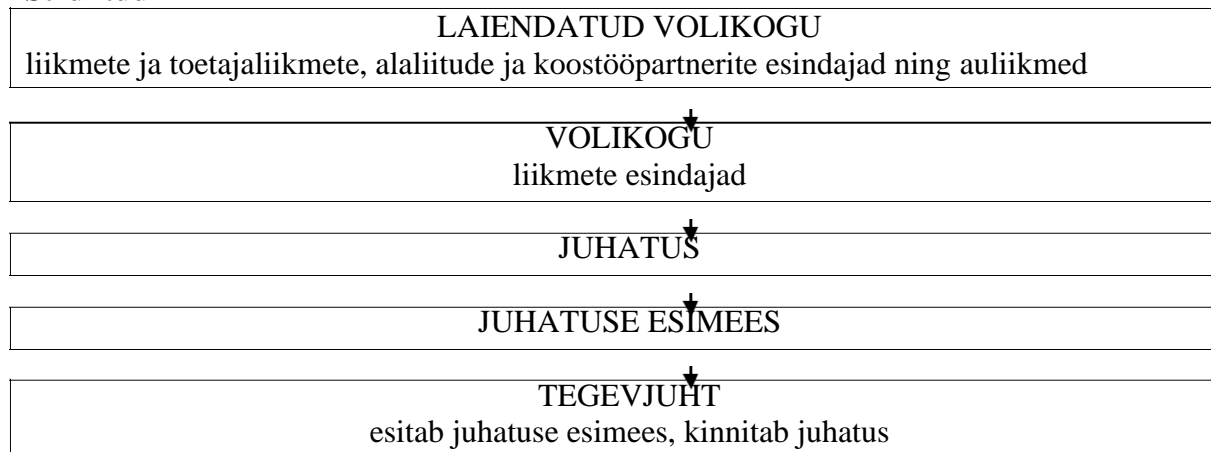
Olulisem aruandlusaastal, aastateema *rahvarõivas ruudus*

- Rahvarõivanäitused paikkondades, rahvakunstigaleriis. Rahvusvaheline rahvarõivakinnaste näitus koostöös Soome ja Lätiga.
- Rahvarõivakoolide lõpetamised.
- Mardilaada peakülaline oli Pärnumaa; seminarid Mardilaadal.
- „Meister kooli“: viie meistri külastused koolidesse koos töötubadega; noortelaager Harjumaal
- Noortenäitus „Pärime!“ jätkas rändnäitusena liikumist paikkondades.

Traditsioonilised ettevõtmised

10. veebruar	Volikogu ja pärandihoidja auhindade üleandmine, käsitööliit 95
24. veebruar	I Kanname kirikindaid!
9. juuni	Rahvarõivaste tuulutamine Tallinnas Tornide väljakul
23. juuni	II Kirivööpäev
5.–7. juuli	XXV Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas
2.–3. august	XXVII käsitööpäevad Setomaal
13. september	Juhtide kool
19. oktoober	XIV „Avatud käsitöökojad“
7. november	XVII ettevõtluspäev Mardilaadal
7.–9. november	XXVIII Mardilaat Unibet Arenal

Struktuur

Liikmed

- **Auliikmed** – Erna Aljasmets, Saima Loik, Anu Raud, Ingrid Rüütel, Igor Tõnurist

Paikkondlikud keskseltsid ja käsitööühendused

Aila Näpustuudio	Pärnu Pitsistuudio
Haapsalu Käsitööselts	Rahvakunsti Klubi
Harjumaa ja Tallinna Keskselts	Rapla Käsitöö- ja Kunstiselts
Hiiumaa Käsitööselts	Ruhnu KultuuriAit
Kangrukoda/Puuhabe	Saaremaa käsitööselts KadakMari
Katre Meistrikoda/Käsiteokoda	Seto Käsitüü Kogo
Kesk-Eesti Käsitööselts	Tallinna Käsitöökeskus
Kihnu Muuseum	Tartu Käsitööklubi
Kose Kunsti ja Käsitöö Selts	Tartu Maanaiste Liit
Lahemaa pärimuskoda	Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber
Loometöö	Tõstamaa Käsitöökeskus
Lõimik	Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts
Maarja-Magdaleena Gild	Vana-Võrumaa Käsitüü
Muhu käsitööselts „Oad ja Eed“	Viljandimaa Rahvakunstiühing
Narva Klubi Käsitöö	Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts
Otepää Aianduse ja Mesinduse Selts	Vormsi Käsitööselts
Põlva Käsitööklubi	

Toetajaliikmed – 29 käsitööga tegelevat ettevõtjat

Alaliidud

Kangakudujad – Kersti Pook	Pitsimeistrid – Kristiina Nemirovitš-Dantšenko
Kirivöö – Kristel Vihman	Rahvapärane puutöö – Meelis Kihulane
Käsitööettevõtete Liit – Liivi Soova	Rookoondis – Urmas Veersalu, Kaire Maali
Lapitöömeistrid – Marja Matiisen, Ene Pars	Lõhmus
Lihula Lilltikandi Selts – Urve Selberg	Taimsete kiudude huvilised – Margit Pensa, Liis Burk
MTÜ Käsitöömaailm – Liis Burk, Liina Hergauk / Kristina Rajando	Vildimeistrid – Liina Veskimägi-Iliste
MTÜ Rahvarõivas – Anu Randmaa	Väikekandlemeistrid – Toivo Tähemaa
Mänguasjameistrid – Lembe Sihvre	

Liikmesus

Eesti Folkloorinõukogu
Eesti Vabaharidusliit
Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA)
Euroopa Käsitöö Organisatsioon
Põhjamaade Käsitöö Ühendus
Michelangelo Foundation

Paikkondadeüleised käsitöökeskused Tallinnas

Kaarmanni Käsitöö
Eesti Käsitöö Maja

Paikkondlikud käsitöökeskused ja meistrikojad

Avinurme Puiduait	Lahemaa pärimuskoda
Edeva Eremiidi Puutöökool	Maarja-Magdaleena Gild
Eesti Rahva Muuseum	MTÜ IIDA kursused
Haapsalu Pitsikeskus	Muhu käsitööpood
Hiiu Vill	Olustvere Teenindus- ja
Hiiumaa Käsitööseltsi Maja	Maamajanduskooli käsitöökojad
Jaago käsitöötal	Peipsimaa Külustuskeskus
Kagu kudujad, Külli Jacobson	Rikka Ivvani Talu
Katre Meistrikoda	Saara Kirjastus
Kihnu Muuseum	Seto Ateljee-Galerii
Koordikamber	Tsooru savikoda
Kriisa Talo Setomaal	Turgi käsitöö- ja tervisetalu

Rahvarõiva nõuandekojad

Harjumaa
Hiiumaa
Jäneda
Järvamaa
Muhu
Pärnumaa

Raplamaa
Saaremaa
Vana-Võromaa
Viljandimaa
Virumaa
Vooremaa

Koostööpartnerid

SA Kutsekoda, Eesti Rahvakultuuri Keskus, Hopneri Maja, Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus, Tallinna Rahvaülikool, Eesti Jahimeeste Selts

Koolid: Eesti Kunstiakadeemia, Tallinna Ülikool, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, Kõrgem Kunstikool Pallas, Tallinna Rakenduslik Kolledž, Kuressaare Ametikool, Haapsalu Kutsehariduskeskus, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool, Rāpina Aianduskool, Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool, Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus

Seltsid: Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA, Eesti Tööõpetajate Selts ATS, MTÜ Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts

Muuseumid: Eesti Rahva Muuseum (sh Heimtali Muuseum), Eesti Vabaõhumuuseum, Kihnu Muuseum, Pärnu Muuseum

Volikogu, juhatus ja töötajad

Volikogu

Käsitööliidu laiendatud volikogu oli koos 10. veebruaril 2024 Õpetajate majas.

Vastuvõetud otsused

Käsitööliidu laiendatud volikogul 10. veebruaril 2024 toimusid nagu tavapäraselt eelmise aasta aruande esitlus, uue tegevusplaani väljatöötamine ja kinnitamine. Põhikirjas tehti korrektuurid käsitööliidu juhatusega seotud punktides.

Jätkas käsitööliidu juhatus koosseisus:

Auesimees **Liivi Soova**

Liina Veskimägi-Ilste (juhatuse esimees), MTÜ Vaselised

Lembe Sihvre, alaliitude nõukoda

Anu Randmaa, MTÜ Rahvarõivas

Virve Tuubel, Eesti Rahva Muuseum

Ave Matsin, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia

Kristina Rajando, Vormsi Käsitöö Selts

Mareli Rannap, Saaremaa Käsitööselts KadakMari

Liis Luhamaa, MTÜ Rahvarõivas

Katre Arula, käsitööettevõtja

Juhatus koosolekud 2024. aastal: 19. jaanuar (Tallinn), 25.-26. märts (Pärnumaa), 6. mai (veebis), 28. august (Tallinn).

2024. aastal töötasid käsitööliidus

Liina Veskimägi-Ilste – juhatuse esimees, projektijuht

Liina Hergauk – tegevjuht (kuni veebruar), koolditusjuht (kuni juuni)

Liis Burk – arendusjuht (kuni veebruar), tegevjuht (alates veebruar)

Karin Vetsa – projektijuht

Liivi Soova – projektijuht, nõustaja

Maret Lehis – projektijuht (kutsete omistamine, kutsekomisjoni juhatamine)

Lembe Sihvre – projektijuht (Keskaja Päevad ja Mardilaat)

Anne Velt – projektijuht (Keskaja Päevad)

Siiri Topaasia – raamatupidaja

Toetajad

Eesti Rahvakultuuri Keskus

Eesti Kultuurkapital

Tallinna linn (Kultuuri- ja Spordiamet, Kesklinna Valitsus, Strateegiakeskus)

Olulisemad tegevused aruandeaastal

Alus: arengukava aastateks 2024–2028

Eesmärk 1. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit on hästi toimiv organisatsioon, mis koondab Eesti käsitöövaldkonda ja selles osalejaid.

Kindel struktuur, ladus koostöö

Käsitööliidu kehtivat arengukava pikendati järgmiseks viieks aastaks volikogus 10. veebruaril 2024. Arengukavaga saab tutvuda kodulehel folkart.ee. Jätkus koostöö eri käsitöövaldkondi esindavate ühenduste ja institutsioonidega (alaliidud, koolid, ainelist pärandkultuuri esindavad ühendused jt).

Aruandeaastal tehti paikkondlike käsitööseltside ja ühendustega jätkuvalt koostööd seoses ettevõtmiste ning sündmuste korraldamise, tegevuse toetamise ja koordineerimisega. Olulised on otsekohtumised ning seeläbi suhtluse ja koostöö elavdamine. Samuti erinevate koostööprojektide leidmine. Paikkondlike seltside tegevusvõimekus on erinev olenevalt vabatahtlike ja liikmete aktiivsusest seltsitöös, käsitöövaldkonna arengust ja omavalitsuste panusest. „Käsitööga tööle“ projektist alguse saanud MTÜ TuleLoo on oma juriidilise tegevuse lõpetanud, aga nad tegelevad käsitöömaastikul edasi muul moel.

Käsitööliidu laiendatud volikogul 10. veebruaril 2024 toimusid nagu tavapäraselt eelmise aasta aruande esitlus, uue tegevusplaani esitlus ja kinnitamine. Muudatusi tehti ka käsitööliidu põhikirjas. Korrigeeriti ja ajakohastati juhatusega seotud punkte.

Paikkonnad/liikmed

Külastasime käsitööliidu esindusega eelmisel aastal eri paikkondi, osaledes käsitööüritustel ja tihendades koostööd. Käisime käsitööpäevadel Setomaal, Kihnu Muuseumi juubelil, õppepäevadel Turgi käsitöötalus, Eesti Rahva Muuseumis muuseumide infopäeval oma tegemisi tutvustamas, Katre Arula raamatu tutvustamisel Põltsamaal, kirikinnaste seminaril Vigala kirikus. Osalesime rahvarõivakonverentsil Rakveres, rahvarõiva arutelupäeval Viljandis, samuti konverentsil Viljandis. Mardilaada ettevalmistuste raames kohtusime Pärnumaa esindajatega nii nende juures kohapeal kui ka Tallinnas. Osalesime ja aitasime kaasa Viljandi pärandusfestivalile. Käisime õnnitlemas Eesti Rahvakultuuri Keskust 30 aasta juubelil Jõgeval.

OMA märgi filmide tegemise raames käisime Setomaal Ain Raali juures ning Tallinnas Eesti Jahimeeste Seltsi juures. Pärnumaa käsitöölistest valminud filme tehes külastasime Tõstamaa käsitöökeskust, Eddy Leedi keraamikakoda Maarja-Magdaleena Gildis Pärnus ja Lihula mõisas Lihula Lilltikandi Seltsi ning festivali. Kirivöö inspiratsioonipäeval ERMis tervitasime uue alaliidu loomist. LooTöö õppepäeval Tallinnas külastasid meid TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia tudengid. Väljasõite tegime ka Võru-, Põlva-, Jõgeva-, Pärnu- ja Viljandimaa käsitööettevõtjate juurde.

Paikkondlike seltside külastamise eesmärk on hoogustada koostööd, ergutada käsitööliidu ettevõtmiste korraldamist üle Eesti ja tekitada enam ühtekuuluvustunnet. Paljude meistritega kohtusime ka isiklikult mitme koostööprojekti kaudu – lühifilmide tegemine, koostööprojektid, meistririkodade korraldamine, Mardilaada ettevalmistus, näitused jms.

Detsembris käisime põhjanaabrite juures vaatamas näitusi Helsingi linnas, külastasime ka nende jõuluturgu.

Paikkondlikud käsitöökeskused ja meistririkodad arendavad paikkondlikke käsitöötraditsioone või tutvustavad omanäolisi ja unikaalseid käsitöötehnikaid. Nendes toimub paikkondliku rahvusliku käsitöö müük ning edendamine. Aruandeaastal võtsime vastu kolm uut käsitöökeskust, kellel on õigus kasutada meie logo ja kelle tegevus kannab edasi

rahvuslikku käsitööd ja selle traditsioone – need on Jaago käsitöötalude, Hiiu Vill ja Lahemaa pärimuskoda.

Alaliitude kaudu toetame eri käsitöövaldkondadel põhinevat tegevust. Jätkuvalt on teiste seas olulisem MTÜ Rahvarõivas, kelle tegevus on edukas ja suure kandepinnaga üle Eesti. Nema on meie tugev koostööpartner ka rahvarõiva aastateema vedamisel. Tänapäevaks on eri paikkondades loodud oma piirkonnale keskenduvad rahvarõiva nõuandekojad. Nõuandekojad annavad täpsemat infot konkreetse piirkonna rahvarõivaste kohta, koondavad meistreid ja pakuvad neile tööd ettevõtjate poolt – viiakse läbi kursusi ja nende kaudu tellitakse rahvarõivaid.

Head ja kvaliteetset rahvuslikku käsitööd esitleb ka MTÜ Käsitöömaailm, mis tegeleb Tallinnas Eesti Käsitöö Maja rahvakunstimuuseumi ja Kaarmanni aknaärituste koordineerimisega ning üle-eestilise rahvakunstimuuseumide ühendamisega. Käsitööettevõtjate koordineerib juhatus projektide kaudu (Mardilaat, Keskaja Päevad, Tallinna käsitöökeskused/poed).

Kangakudujate valdkonda, erinevaid hobi- ja professionaalseid kudujaid ühendav alaliit on oma tegevusega silmapaistev ja aastateemade kaudu valdkonda arendav. Eesti Lapitöö Selts on kõige pikaajalisem ja jätkuvalt edukas alaliit. Tugevalt on silma paistnud rahvuslik puukäsitöö, kus pannakse suurt rõhku uute kvaliteetsete meistrite koolitamisele. Uute alaliitudena registreerisime Kirivöö ja Rookoondise. Mõlema ühenduse tegevus ulatub juba kaugemale, kuid valdkonna alaliiduna panustamise soovi avaldasid sel aastal. Käsitööliidu juhatus arutles koosolekul ka alaliitude registreerimise ja tegevuse põhimõtted ning täpsustas nende tegevuse sisu. Kõikide alaliitude kohta saab täpsemalt lugeda aastaraamatu alaliitude aruannetest. Alaliitude tegevus koondab ühe kitsama valdkonna meistreid ja huvilisi ja on suureks toeks kogu käsitöövaldkonna laiemale tutvustamisele, ettevõtjate ja käsitöökeskuste koostööle.

Aruandeaastal on käsitööliidu juhatus traditsiooniliselt teinud **koostööd** Eesti Rahvakultuuri Keskusega (pärandihoidja tunnustus, mentorprogramm, rahvarõivaprogramm, käsitööpäevad, rahvarõivaste tuulutamine, koostöökoosolekud). Maakondade kultuurispetsialistide e-posti listi edastatakse infot olulisemate sündmuste ja ürituste kohta. Kõik maakondade rahvakultuurispetsialistid on paikkondades meie käepikendused, kelle kaudu vahendame infot ja edendame piirkondade käsitöötegemisi. Oleme aktiivselt osa võtnud ka Eesti Rahvakultuuri Keskuse korraldatud infopäevadest ja mõttetalgutest. Samuti osaleme RAKU andmekogu arendamisel.

Koolidest teeme koostööd nii käsitööd õpetavate kutsekoolide kui ka kõrgkoolidega. Valdavalt toimub see kutse andmise süsteemi kaudu. LooTöö programmi kaudu on tudengitega koostöö Kõrgemas Kunstikoolis Pallas ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias. Lisaks on koostöö Edeva Eremiidi Puutöökooliga (Meelis Kihulane), Iida Käsitöökooliga (Eva-Liisa Kriis) ja Turgi käsitöötaluga (Veinika Västrik). Võrreldes teiste Põhjamaadega on Eestis käsitööhariduse võimalused üpris heal tasemel – on palju eri tasemetel valikuid. Meie suur uhkusasi on võimalus õppida käsitööd kõrghariduse tasemel. Koostöö koolidega on nii projektipõhine kui ka pidev eelkõige meie traditsiooniliste ettevõtjate nagu Mardilaada raames. Oluline on käsitöö püsimine ja senisest suurem koostöö noortega.

Rahvarõivastele keskenduv aastateema tuli esimesel aastal väga edukalt esile erinevatel sündmustel. Algatati Igor Tõnuristile pühendatud rahvarõivakonverents, toimus mitmeid näitusi eri paikkondades ning üks ka koostöös Soome ja Lätiga. Mitmed rahvarõivakoolid lõpetasid ning uued alustasid, toimus rahvarõivaste tuulutamine. Rahvarõivas säras Mardilaadal ning sai tähelepanu ka meedias. Olulised tegevused olid ka 2025. aasta Tammsaare pargi rahvarõivanäituse ning novembris toimuva rahvusvahelise rahvarõivakonverentsi ettevalmistus.

Käsitööliidu kontor ja koolituskeskus asuvad 2023. aasta algusest alates aadressil Raekoja plats 18.

Eesmärk 2. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit esindab eesti käsitöö valdkonda Eestis ning Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

Aruandeaastal kuulusid meie esindajad järgmiste **liikmesorganisatsioonide** ja **koostööpartnerite** tegevust juhtivatesse organitesse:

- Eesti Folkloorinõukogu (Liina Veskimägi-Iliste, Anu Randmaa (juhatuses))
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA) (Elo Kallas)
- Euroopa Käsitöö Organisatsioon (Liina Veskimägi-Iliste (juhatuse liige kuni juunini), Liis Burk (peasekretär ja juhatuse liige alates juunist))
- Põhjamaade Käsitöö Ühendus (Liina Veskimägi-Iliste, Liis Burk)

Eesti Rahvamuusika ja Rahvatantsu Seltsiga koostöös korraldasime pärimusküla tegevusi Tornide väljakul Tallinnas vanalinna päevade raames. Aktiivne koostöö ja ühised sündmused olid ka nii Põhjamaade Käsitöö Ühendusega kui ka Euroopa Käsitöö Organisatsiooniga. Koos TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga osalesime Põhja- ja Baltimaade villa ja viltijate koostööprojektis ja aitasime seda korraldada.

Põhjamaade Käsitöö Ühenduse aastakoosolek toimus sel aastal 26.–27. veebruaril Taanis. Liis Burk ja Liina Veskimägi-Iliste kohtusid teiste Põhjamaade Käsitöö Ühenduse liikmesriikidega, et vaadata üle 2023. aasta tegemised, saada üksteise kogemustest indu ja tarkust ning koostada ka uue aasta plaane. Eesistujariigi staatuse andis Islandile järgmiseks kolmeks aastaks üle Norra.

Traditsiooniliselt tutvustas iga riik oma läinud aasta suuremaid ja olulisemaid tegevusi, aga läbi arutati ka paljud ühisprojektid ja arengumõtted. Lisaks ühenduse põhikirja täpsustamisele ning paari aasta pärast tuleva 100. aastapäeva ettevalmistustele panime suurt rõhku Põhjamaade käsitööpäevade ühisele tugevale plaanimisele. Aasta jooksul toimus ka mitu veebikoosolekut, küll valdavalt töörühmades, vatsavalt 100 aasta juubeli, Põhjamaade käsitööpäevade korralduse või linatema tegevuste asjus.

Aktiivselt jätkati ka juba 2021. aastast ühiselt veetud linatemasidel. Selle aasta väljunditeks lepidi kokku avalikud veebiseminarid, milleks taotleti ka rahalist toetust. Toimus kaks veebiseminarit, millest esimesel keskenduti linatöödele ja tööriistadele, teisel korral lina kui materjali töötlemisele ja värvimisele. Vebinarid toimusid 13. märtsil (osales 77 inimest), 15. oktoobril (osales 100 inimest, ettekanne oli ka Eestist) ja 12. novembril (osales 69 inimest).

Lisaks ühenduse põhikirja täpsustamisele ning paari aasta pärast tuleva 100. aastapäeva ettevalmistustele panime suurt rõhku Põhjamaade käsitööpäevade ühisele tugevale plaanimisele. Selle aasta sündmus toimus 7.–14. septembrini veebis ja sotsiaalmeedias. Kõik riigid koondusid ühise teema alla – kootud paelad, sh nii tihva, telgede, kõlade kui ka muudes tehnikates valminud paelad, mis on igas Põhjamaade riigis erinevad.

Põhjamaade käsitööpäevad toimusid taas suure tähelepanu ja aktiivse osavõtu tähe all kõigi kuue riigi koostöös. Sotsiaalmeediast on sündmus leitav juba tuttava Nordic Craft Weeki nime all. Kogu veebisündmus 7.–14. septembrini toimus inglise keeles. Kõik riigid koondusid sel aastal ühise teema alla: kootud paelad, sh nii tihva, telgede, kõlade kui ka muudes tehnikates valminud paelad, mis on igas Põhjamaade riigis erinevad. Eestis oli peasündmuseks tihva valmistamise ja sellega paela kudumise koolitus käsitööliidu koolituskeskuses. Kõik osalejad said planeeritud tööga kenasti hakkama. Huvitav oli, et osalejaid olid erineva tasemega – mõned täiesti algajad käsitöölised, teised juba lausa vöökudumise kogemusega huvilised. Loeme sündmuse väga hästi õnnestunuks ja rõõmustame selle üle, et saime tuua ühele uuele tehnikale rohkem tähelepanu.

Ka sotsiaalmeedias oli igal riigil oma kindel päev info jagamiseks ja enda esiletoomiseks. Vöötegemiste ja töövahendite kohta jagasime infot ka Eesti poolt.

Euroopa Käsitöö Organisatsioon (ECO) koosolekud toimusid veebi vahendusel kogu liikmeskonnale kolm korda ja juhatuse koosolekud mitu korda aastas. Liikmete üldkogu toimus 31. maist 2. juunini Norras Bodø linnas. Bodø oli 2024. aastal ka Euroopa kultuuripealinn.

Käsitööliitu esindasid Liina Veskimägi-Iliste ja Liis Burk. Kuna kohtumise raames toimus ka rahvarõivaste konverents ja esitus, olid MTÜ Rahvarõivas esindajatena kaasas ka Liis Luhamaa ja Anu Randmaa.

Kohtumispäevade arutluste fookuses olid organisatsiooni uue liikme vastuvõtmine, järgmise kolme aasta finantsplaani arutamine ja kinnitamine ning ühiste vebinaride planeerimine. Lisaks otsustati hakata ette valmistama ühist Euroopa rahastusprogrammi taotlust ning moodustati selleks töögrupp.

Toimus ka juhatuse valimine. Eestit oli ECO juhatuses pikalt esindanud Liina Veskimägi-Iliste. Eesti valiti taas juhatuse liikmeks ning ka Euroopa organisatsiooni eesistujariigiks – peasekretär on järgmisel kolmeaastasel perioodil Liis Burk. Lisaks on juhatuses Ungari ja Norra, vaatelejaliige on Läti.

Lisaks ECO koosolekule ja seminarile saime osa toredatest ekskursioonidest, näitustest, kohalike meistrite käsitööturust. Külastasime muuseumi ja osalesime pidulikul rahvarõivaõhtul, mis algas rongkäiguga, kus kõik osalejad kandsid oma rahvarõivaid.

Septembris käisime tutvumas ka Rumeenias **Transilvaania** piirkonnas Euroopa Käsitöö Organisatsiooni uue liikmega. Saime osa sisukast festivalist ning tutvusime paikkonna traditsioonilise käsitöö ja kultuuriga.

Üle kahe aasta toimuv rahvusvaheline käsitööliste, disainerite ja kunstnike näitus „**Homo Faber**“ toimus sel aastal septembris taas Veneetsias. Käisime käsitööliidu esindusega näituse sisu imetlemas ja inspiratsiooni ammutamas kohalike näituste täiendamiseks. Osalesime ka võrgustiku seminaril, sest oleme ka ise ühenduse liikmed. „Homo Faberi“ korraldaja on Michelangelo Foundation, kelle kodulehelt leiab ka mitmeid ägedaid Eesti käsitöölisi. Ühingu eestvedajatega saime täpsustada ka võimalusi, kuidas järgmisele „Homo Faberi“ näitusele saaks tuua ka Eesti meistrite töid.

Sel aastal oleme **Erasmus+** programmi partneritena tutvustanud meie käsitöömaastikku kahes käsitöölisi vahendavas projektis, üks neist on käimas hispaanlastega ja teine portugallastega. Aasta lõpus nõustusime Erasmus+ raames olema villateemalise projekti partner Poola käsitööühingule.

Teave käsitööliidu ettevõtmiste kohta on saadaval paikkondlikes käsitöökeskustes üle Eesti, Eesti Rahvakultuuri Keskuses, Eesti Käsitöö logo kandvates kauplustes ja meistririkodades. Meie ettevõtmiste lendlehti saab võtta ka Tallinna turismiinfo punktist. Avaldame aktiivselt oma tegemiste kohta infot ajakirjas Käsitöö. Meie aasta suurimad ettevõtmised on Keskaja Päevad juulikuus ja Mardilaat novembris.

Kodulehekül Folkart.ee on Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu oluline info jagamise kanal. Lehekül on uuendatud 2016. aastal. Värskendame jooksvalt seal infot ning teeme alates 2024. aastast püsivat koostööd ka ettevõttega Veebihai, kes osutab meie kodulehtedel vajalikku IT-tuge.

Veebisaidilt leiab iga lugeja ja huviline kogu üldinfo liidu tegevuse, liikmete, toetajate ja alaliitude kohta. Lehel on põhjalik info käsitöövaldkonna tunnustuste jagamise, käsitöökoolituste, -sündmuste ja -näituste kohta. Lisaks jagatakse liidu kirjastustegevuse, liiduga lähedalt seotud ettevõtluse ja välja antud tunnustuste infot. Oluline väärtus on ka Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu filmitud filmidel, mida kõiki saab kodulehelt vaadata. Samuti on need üleval meie Youtube'i kanalil.

Mardilaat.ee on lehekül laada jaoks, mida korraldab Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit iga aasta novembris. Veebileheküljel on kogu info Mardilaada toimumise kohta Tallinnas Unibet Arenal. Infot uuendatakse umbes kolm kuud (august) enne laada toimumist ja veebileht on avatud kogu aasta. Lisaks üldinfole (laada toimumisajad, ligipääs ja piletiinfo) leiab huviline põhjaliku info laadal kauplejate, töötubade ja seminaride kohta. Laada toimumise ajal on

avatud ka laadablogi. Sellest aastast võtsime piletimüügi partneriks Piletilevi. 2023. aasta kogemus ise otse kodulehe kaudu pileteid müüa ei õigustanud ennast.

Keskaja Päevade jaoks on loodud leht medievaldays.ee, kus kajastame samuti sündmuse infot, lisasündmusi ja keskaegse hõnguga jutte.

Kõikide veebilehekülgede materjali haldamine võtab aega ja vajab järjepidevat tööd. Info kodulehekülgedel peab olema korrektne ja üheselt mõistetav. Folkart.ee lehele aastate jooksul kogunenud info ja pildimaterjal vajab endiselt süsteemset toimetamist.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidul on **kolm sotsiaalmeediakanalit**: Facebookis kaks lehekülge ja üks avalik grupp ning Instagramis üks konto.

Facebooki lehekülg Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit on kõige olulisem liidu sotsiaalmeediakanal (11 968 jälgijat seisuga 20.01.2025; jälgijate arv kasvas aasta jooksul 622 inimese võrra). Leheküljel jagatakse kõiki Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga seotud sündmusi ja ettevõtmisi, sh näitused, koolitused, raamatuesitlused. Lehe kaudu jagatakse ka teisi Eesti rahvusliku käsitööga seotud sündmusi üle Eesti.

Facebooki lehekülg Mardilaat Unibet Arenal kajastab aktiivselt igal sügisel toimuvat Mardilaata. Lehekülje kaudu saab huviline vaadata postitusi, kus on rohkelt fotosid ja videomaterjale. Facebooki lehel on 6259 jälgijat (seisuga 20.01.2025). Jälgijate arv kasvas aasta jooksul 469 inimese võrra.

Keskaja päevadel on Facebooki leht ja Instagrami konto medievaldays. Jagame juulikuise sündmuse tegemisi, lisaettevõtmisi. Loomes postituste ja fotodega huvi sündmuse vastu. Facebooki lehel on 2400 jälgijat. Sel aastal on loodud konto Instagramis – lehel on 251 jälgijat.

Instagrami konto estonianfolkart dubleerib Facebooki lehekülge Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit. Kontol estonianfolkart saab peamiselt jagada fotosid ja lühemaid videolõike, ka näituste ja koolituste plakateid. See ühismeediakanal on liidule vajalik, sest paljud käsitööhuvilised üle maailma kasutavad ainult seda sotsiaalmeediakanalit. Instagrami kontol folkart.ee on 2532 jälgijat (seisuga 20.01.2025). Jälgijate arv kasvas aasta jooksul 295 inimese võrra.

E-aadress: info@folkart.ee on Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu info jagamiseks ja vastuvõtmiseks e-kirja teel. Sellele kontole on loodud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu juhatuse ja toetajaliikmete, paikkonna liikmete, alaliitude ja käsitöökeskuste listid. Listide kaudu jagatakse üldinfot käsitööliidus toimuva ja Eesti käsitööga seotud sündmuste kohta.

Meediakajastus/reklaam

Esmane kommunikatsioon toimub meililistide, kodulehekülje ja sotsiaalmeedia kaudu. Aasta ringi on toimunud suuremate sündmuste meediakajastused Põhjamaadele suunatud käsitöö ja reisijakirjades – Baltic Guide, Taito. VisitTallinna leht kajastab meie suursündmusi oma veebis, sotsiaalmeedias ja väljaannetes. Meie tegijaid ja ettevõtmisi kajastab pidevalt ajakiri Käsitöö. Suuremate sündmuste ajal toimub intensiivne ja vastavalt ettevõtmise iseloomule suunatud kommunikatsioon ja meediakajastus. Propageerime käsitööliidu logo kasutamist paikkondade suurematel üritustel, paikkondlikes käsitöökeskustes ja -poodides.

Meil on olnud tihti võimalus **kajastada** oma ettevõtmisi Vikerraadio „Huvitaja“ saates. Saatejuht Krista Taim elab meie teemadele kaasa ja vahendab neid oma saadetes meeleldi. „Huvitaja“ saate külastamine on mitme aasta jooksul andnud võimaluse meie sündmusi ja ettevõtmisi laiemalt tutvustada. Kajastamas käisime meie suursündmusi – Keskaja Päevi juulis ja Mardilaata novembris, oktoobris suurt parandamispäeva. Keskaja Päevadest rääkisime ka KUKU raadios.

„Prillitoosi“ saates tutvustasime Riigikogus esitletud Cristi Küti põimevaiba näitust.

Sündmusepõhiselt andsime meediale otseintervjuusid kohapeal. „Nurgakivi“ saade kajastas Mardilaata. Ajakiri Käsitöö on kajastanud aastateemat. Igas lehenumbris esitletakse üht paikkondlikku rahvarõiva nõuandekoda.

Käsitöoliidu eesmärk on, et **meie logo oleks nähtav ja tuntav**. Ühe võimalusena nähtavuse suurendamiseks oleme andnud valitud paikkondlikele käsitöökeskustele ja -seltsidele meie logo kasutusõiguse. Need keskused esindavad paikkondlikku traditsioonilist käsitööd ning meistreid. Aruandeaastal täienes meie logo kasutamise õigusega keskuste nimekiri veelgi. Erisündmusi me selleks pole teinud. Pöörame tähelepanu, et me ka ise oma üritustel – koolitustel, käsitöösündmustel, mentorkoolitustel jms – oma logo rohkem esitleksime. Sel aastal said kolm uut käsitöökeskust õiguse meie logo kasutada.

2024. aastal ilmus käsitöoliidu **Teataja** nii kevadel kui ka sügisel veebis. Mardilaada ajal andsime paberandjal välja Mardilehe. Tegime seda sel aastal esmakordselt aga nii eesti kui ka inglise keeles, sest soovime tähtsat laadaga seonduvat infot edasi anda kõikidele külalistele. Jäime vähese trükihulga juurde, sest huvi paberlehe vastu on vähenenud. Kõiki Teatajaid ja Mardilehti saab lugeda või alla laadida käsitöoliidu kodulehelt.

Aasta jooksul ilmus **infovoldik** nii Keskaja Päevade kui ka Mardilaada kohta. Eesti Rahvusraamatukogu hallatavas e-keskkonnas on meie erinevad väljaanded talletatud soovijatele tutvumiseks ja kasutamiseks.

Sel aastal valmis viis uut lühifilmi, mida saime esitleda meie Youtube'i kanalil, sotsiaalmeedias, kodulehel ja ka avalikult Mardilaadal. Kohaliku materjali kasutamist propageeriva OMA märgi saajatest valmis kaks filmi – Ain Raal tõrvaajamisest ning Eesti Jahimeeste Seltsi film kohaliku ulukinaha kasutamisest. Lisaks tegime kolm filmi Pärnumaa käsitöömeistritest. Pärnumaa oli Mardilaada peakülaline.

Kõikide projektide filmija oli taas Raul Valgiste (MTÜ Kuusalu Kroonika), kellega meil on juba pikem koostöö. Videod ja filmid on nähtavad meie kodulehel ning Youtube'i keskkonnas.

Oma sotsiaalmeedias levitasime ka Mardilaada meistritest ja osalejatest lühifilme, mida valmistasid Liina Hergauk ja Mirtel Niinemets. Nende tehtud lühifilmid levisid hästi ning vaatajate arvud olid suured.

Eesmärk 3. Rahvuslik käsitöö säilib elujõulisena tänu elukestvatele õppele, järelkasvu toetamisele ja mitmekesisele koolitustegevusele.

Õppida on mõnus, see viib edasi

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu koolituskeskus

Koolituskeskuse eesmärk on pakkuda kvaliteetseid rahvusliku käsitöö kursusi nii meistritele kui ka hobitegijatele. Käsitöoliidu koolituskeskuses on ruumi väiksemale osalejate hulgale. Möödunud hooajal oli suur huvi triibuseeliku ning arhailise tikkimise koolituste, nipispitsikursuse ja pakutrüki koolituste vastu. Alanud rahvarõiva aastateema puhul (2024/2025. aastal) püüdsime enam pakkuda koolitusi rahvarõivakomplektide üksikesemete ja lisadetailide valmistamiseks. Koolitused toimuvad pigem väiksematele gruppidele. See annab koolitajale võimaluse osalejaga lähemalt suhelda ja õpetada.

Koolitustest teatame käsitöoliidu kodulehel ja sotsiaalmeedias. Kursuste nimekiri ja korraldamise tingimused on näha kodulehel folkart.ee koolituste rubriigis. Registreerimine kursustele toimub kodulehe folkart.ee registreerimissüsteemis.

Sotsiaalmeedias kasutame äratuntavat ja ühtset kuulutuste põhja koolituste reklaamimiseks. Igal kuulutusel on foto ning konkreetne ja lühike info koolituse kohta. Pikema kirjelduse koolituse kohta leiab folkart.ee lehelt. Paneme rõhku pigem väiksemale hulgale koolitusele ja nende põhjalikule reklaamimisele – 2024. aastal planeeritud koolitused on toimunud ja grupid on kenasti täitunud.

Täienduskoolitusi on korraldatud ka alaliitude kaudu: alaliitude kursused, suvekoolid ja käsitöölaagrid. Kõigil suurematel käsitöölaadadel on korraldatud meistrikodasid ja õpitubasid nii täiskasvanutele kui ka lastele. Ka Mardilaadal Unibet Arenal toimus laada jooksul suur hulk töötube.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu kursused

Kevad 2024

	Kursus	Juhendaja	Maht (ak/h)	Osalejaid
1.	Niplispits algajatele ja edasijõudnutele 2023/2024	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	28	15
2.	Keskaegne tikand	Lembe Sihvre	9	10
3.	Kihnu troi ainelise mantli kudumine	Elly Karjam	64	12
4.	Haapsalu räti kudumine	Siiri Reimann	12	11
5.	Kihnu naiste poolsukkade kudumine	Elly Karjam	8	13
6.	Arhailine tikand	Lembe Sihvre	9	7
7.	Kirivöö	Piia Rand	16	7
8.	Minu esimesed pastlad	Inna Raud	9	7

Sügis 2024

	Kursus	Juhendaja	Maht (ak/h)	Osalejaid
1.	Niplispits algajatele ja edasijõudnutele 2024/2025	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	28	13
2.	Arhailine tikand	Lembe Sihvre	12	11
3.	Kihnu mustrilise teki kudumine	Elly Karjam	64	9
4.	Pakutrükk	Epp Klimentko	9	7
5.	Minu esimene triibuseelik	Reet Kapp	12	9
6.	Rahvusliku tite õmblemine	Lembe Sihvre	8	6

Rahvarõivakoolituste kohta loe MTÜ Rahvarõivas alaliidu aruandest.

Eesti käsitööd tutvustavaid loengud, kursused (välis)külalistele

- USA käsitööhuvilised – tutvustasime Eesti Käsitöö Maja ja Kaarmanni Käsitöö kauplusi, paikkonna käsitööväljapanekuid, näitusi. Eraldi ettekande tegime neile ka käsitööliidust. Meie koolituskeskuses viis Liina Veskimägi-Iliste neile läbi kuivviltilmise töötoa.
- Erasmus+ programmi kaudu korraldasime hispaanlastele käsitööprogrammi Tallinnas, Muhus ja Tartus. Tikkimiskoolituse Tallinnas viis neile läbi Lembe Sihvre.

Meistrikojad ja õpitoad toimusid meie suurematel ettevõtmistel koostöös meie meistrite, käsitöökeskuste ja alaliitudega. Töötoad toimusid ka Keskaja Päevade ja Mardilaada ajal. Samuti toimusid meie meistrite töötoad juunis vanalinna päevade ajal pärimuskülas, mida sel aastal korraldas ERRS. Korraldasime ise oktoobris suure parandamispäeva. Tõstamaal toimusid juulis XX rahvarõiva õpitoad. Läbi aasta toimus paikkondades väga palju töötubasid ja meistrikodasid.

Käsitööliidu **juhtide koolis** 13. septembril Hopneri maja suures saalis oli sel aastal väga aktiivne osavõtt. Olime aasta jooksul üle vaadanud oma liikmeskonna ja laienenud ka mitmes alaliidus, eelkõige MTÜ Rahvarõivas. Rõõm oli, et väga hästi olid esindatud ka paikkondlike rahvarõiva nõuandekodade esindajad.

Juhtide koolis käsitleti traditsiooniliselt sündmusi ja ettevõtmisi, mis eelseisval käsitööhooajal ees ootamas. Arutleti lahenduste ja võimaluste üle ning tutvustati plaane, mis saaksid levida ka paikkondadesse. Lisaks oma tegemiste kajastamisele ja plaanide arutamisele olid lisaettekanded Tanel Veenrelt, Mia Tammelt ja Mae Kivilolt. Mia Tamme ettekanne lisandus viimasel hetkel, aga andis ääretult hea uue kogemuspõhise pilgu paikkondlikule käsitööle.

2024. aastal toimus 30 **mentorkoolitust**, mitmed neist kahepäevased. Mentorkoolituste peamine fookus oli rahvarõivateemal. Mentorid andsid edasi oma teadmisi erinevate Eesti paikkondade rahvarõivaste ja ehete ajaloost ning kandmise traditsioonidest. Õpiti rahvarõivaesemete ja nende juurde kuuluvate aksessuaaride valmistamise tehnikaid, tutvuti rõivaste ja ehete hooldusnippidega. Lisaks taastati vanu vokke, värviti seentega lõnga,

meisterdati rookroone ja tehti puutööd. Jätkuvalt populaarsed olid loovust ergutavad taaskasutusega seotud koolitusteemad. Toimus ka konkursi „Eesti-keha-kate 3“ inspiratsioonikoolitus.

Mentorkoolitused on käsitöötraditsioonide hoidmise ja edendamise seisukohalt väga olulised. Saame koolitusel osalejatelt palju positiivset tagasisidet, aga aeg-ajalt tuleb tagasisidet ka selle kohta, et mentorid on paikkondades saanud võimaluse lähemalt uurida vanu esemeid või kohtuda kohalike käsitöömeistritega ja seeläbi ise omandada uusi teadmisi ja töövõtteid.

Mentorkoolitused jätkuvad ka 2025. aastal Eesti Rahvakultuuri Keskuse toetusel.

2024. aasta mentorkoolitused maakondades

Nr	Paikkond	Mentor	Kuupäev	Teema
1	Harjumaa	Meelis Kihulane	18.-19.nov	Puutöö lihtsamad võtted
2	Hiiumaa	Eve Mahhov	10.aug	Loovõmblemine, materjalide taaskasutus
3	Ida-Virumaa	Olga Kublitskaja	30.märts	Niplispits
4	Järvamaa	Veinika Västrik	14.august	Triibuseeliku kanga kudumine
5	Jõgevamaa	Harri Lumiste	2.nov	Pajukoorest viisud
6	Kihnu	Margit Pensa	30.-31.mai	Linatööd
7	Lääne-Virumaa	Kristina Rajando	30.nov	Nahatöö
8	Lääne-Virumaa	Svetlana Saare	5.dets	Rahvarõivaste jt tekstiilide hooldus
9	Lääne-Virumaa	Virve Valtmann-Valdson	14.-15.dets	Põhja-Eesti käiste tikand
10	Läänemaa	Maret Lehis	6.-7.aprill	Telgedel kootud kirivöö
11	Muhu	Anu Randmaa	13.mai	Rahvuslikud helmekeed
12	Muhu	Anu Pink	29.nov, 28.dets	Muhu sukad
13	Pärnumaa	Eve Mahhov	14.aprill	Taaskasutus ja materjali väärtustamine. Loovõmblemine
14	Pärnumaa	Anu Pink	16., 20.mai	Pärnumaa rahvarõivakomplekti silmuskoelised osad
15	Põlvamaa	Mall Vesilo	20.aprill	Lapitööd
16	Raplamaa	Anu Pink	19.okt	Vigala ja Märjamaa meestemütsid
17	Raplamaa	Indrek Ikkonen	23.nov	Hõbeehted Eesti rahvarõivastel
18	Raplamaa	Kairi Orav	14.dets	Lopsakas nõelumine
19	Ruhnu	Marju Tamm	19.-20.aprill	Ruhnu rahvariideseelikute kurrutamine ja <i>skåp</i> 'i paigaldamine
20	Saaremaa	Eve Mahhov	21. jaan, 5.mai	Loovkampsunite valmistamine
21	Saaremaa	Veinika Västrik	15.mai	Kangakudumine: põimetehnikad
22	Setomaa	Julika Roos	22.-23.märts	Vokkide korrastamine ja töökorda seadmine
23	Tartumaa	Liina Laaneoja	28.sept	Rahvarõivaste baasil rahvuslike rõivaste loomine
24	üle-eestiline	Veinika Västrik	25.veebr	Kangakudumine: põimetehnikad
25	Valgamaa	Urmas Veersalu	30.nov	Rookrooni valmistamine
26	Valgamaa	Airi Gailit	11.dets	Seentega värvimine
27	Viljandimaa	Eve Mahhov	17. märts	Loovõmblemine, materjalide
28	Viljandimaa	Mall Vesilo	6. dets	Vanast uus - tekstiilidest jõulukaunistused
29	Vormsi	Aivi Tamm, Merli Mänd	26.aprill, 17.mai	Vormsi sitsijakid
30	Vormsi	Kristina Rajando	23.nov	Pildiline ringkäik Vormsi rahvarõivamaailma

Meistriõpe. Kutseksamite korraldamine

Käsitöö kutsealade kutsetunnistust antakse välja seitsmel erialal: tekstiilitöö, sepatöö, nahatöö, puutöö, mööbli restaureerimine, keraamika ja klaasipuhumine. Võimalik on taotleda 3.–7. taseme kutset.

Rahvakunsti ja käsitöö kutseenõukogu koosseisus esindas 2024. aastal käsitööliitu Maret Lehis. Kutsekomisjoni koosseis 2024. aastal: Maret Lehis – esimees (tekstiili valdkond), Pille Kivihall – aseesimees (nahkkäsitöö), Anu Randmaa (tekstiil, rahvarõivas), Kersti Laanmaa (keraamika), Meelis Kihulane (puutöö), Eili Soon (klaasipuhumine), Ahti Koitmäe (mööbli restaureerimine), Joonas Kiri (sepatöö).

2024. aastal toimus kutseõppeasutustes kokku 30 kutseeksamit, taotlejaid oli 189 ning kutse omistati 177 käsitöölisele. Vaideid ei esitatud. Lisaks toimusid töömaailma kutseksamid: kutsed omistati tekstiilkäsitöölisele 5.–7. tasemel. Välja anti 4 töömaailma kutset.

Seoses toimuva haridusreformiga 2024. aastal uute kutsestandarditega tööd ei tehtud, kuna loodav süsteem on ebaselge. Töörühmad on loodud ning valmis tööd alustama kohe, kui kutsetasemeid puudutavad otsused Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt vastu võetakse.

Eesmärk 4. Rahvusliku käsitöö traditsioon ja järjepidevus on nähtav, hoitud ja hinnatud.

Ise tehtud, hästi tehtud

Pärandihoidja jt tunnustused 2024

Lembe Sihvre – käsitöövaldkonna alalhoidmise ja edendamise eest

Inna Raud – käsitöövaldkonna alalhoidmise ja edendamise eest

Velli Saabas – käsitöövaldkonna alalhoidmise ja edendamise eest

Noore käsitöömeistri tunnustuse eesmärk on märgata ja toetada noori käsitööhuvilisi, suunata tähelepanu nende tegevusele ja toetada nende loomingulist arengut. Tunnustuse saaja on mõnel käsitööerialal õppiv kuni 26-aastane noor.

Noor käsitöömeister 2024 on Helena-Maria Rohumets (Tallinna Rakenduslik Kolledž, kangakudumise eriala).

2024. aasta autasud antakse üle 8. veebruaril 2025 Tallinnas Õpetajate majas. Tunnustuste juurde kuulub ka rahaline preemia.

Stipendiumid ja preemiad

Käsitööliidu juhatuse ettepanekul on taotletud Kultuurkapitali jt stipendiume ja preemiaid nii suurettevõtmiste korraldamiseks kui ka käsitöömeistrite tegevuse toetuseks erinevatelt fondidelt ja institutsioonidelt.

Eesti Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapitali preemiad

Rahvakultuuri sihtkapitali peapreemia – pärandusfestivali korraldamine Viljandis – Ave Matsin, Lembe Lahtmaa, Evelin Lagle-Nõmm

Katre Arula – raamatu „Rõivad räägivad“ väljaandmine

Ingrit Kala – käsitööpäevade korraldamine ja eestvedamine Setomaal 2024

Anne Velt – Keskaja Päevad 25: kultuuriprogrammi väljatöötamine ja eestvedamine

Anu Pink, Heli Kiverik – Kudujate Koopiaklubi eestvedamine, paikkondliku pärandi laiem tutvustamine

Christi Kütt – kangakudujate alaliidu aastateema mentor, põimevaipade kuduja ja oskuste edasikandja

SA Eesti Rahvuskultuuri Fond, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu allfond

Lembe Sihvre – panuse eest rahvarõivanäituse „Ammu sätitud“ ettevalmistamisel

2024. aasta **paikkonna tegu** on Kersti Loite poolt alustatud Igor Tõnuristile pühendatud rahvarõivakonverents. Esmakordselt toimus see veebruaris 2024 Rakveres. Sisuka rahvarõivapäeva täitsid erinevad ettekanded, kaunid rahvarõivad ja rahvatants. Rahvarõivapäev muutub traditsiooniks – 2025. aastal toimub see Harjumaal Keilas ja 2026. aastal Viljandis.

Kahel aastal on **aastateema „Rahvarõivas ruudus“** raames fookuses nii rõivad ise kui ka kõik sellega seonduv – näitused, koolitused, konverentsid, arutelud, kõik, mis aitab valdkonda tutvustada, arendada ja sisukamaks muuta.

2024. aasta suvest ilmub igas ajakirja Käsitöö numbris ühte rahvarõiva nõuandekoda tutvustav artikkel. Veebileht „Eesti rahvarõivad“ sai Saara Kirjastuse kaasabil endale aastateema lehekülje ja kujunduse. Seda kasutavad teema-aastatel läbivalt nii käsitööliit, MTÜ Rahvarõivas kui ka nõuandekojad. Sama kujundusega on loodud T-särgid.

Veebruaris toimus Virumaa rahvarõiva nõuandekoja eestvedamisel Igor Tõnuristile pühendatud esimene rahvarõivakonverents. Aastal 2025 võtab konverentsi korraldamise enda kanda Harjumaal nõuandekoda.

Aprillis-mais toimus Tallinnas rahvakunstigaleriis Eesti-Läti-Soome ühisenäitus „Terekäsi üle aja ja aia“. Selle üks osa, Vigala kihelkonna kindad, oli vaatamiseks väljas ka Vigala kirikus.

Lõpetasid Keila ja Tallinna rahvarõivakoolid. Mõlema kooli lõpetajate töid sai imetleda näitustel Keilas ja Tallinnas. Lõpetas Vooremaa rahvarõivakool ning teisel rahvarõiva-aastal ka Pärnumaa kool. Rahvarõivaid tuulutati Tallinnas Tornide väljakul ja Pärnus Koidula pargis. Hiiumaa Muuseum ja nõuandekoda võtsid ette pikaajalisema projekti ning asusid traditsioonilisel viisil potisinist lõnga värvima. Tõstamaal toimusid kahekümnendat korda traditsioonilised rahvarõiva õpitoad. Mardilaadal oli avatud rahvarõiva nõuandeboks. Samuti valmistati ette suurt rahvarõivanäitust, mida esitletakse veebruaris 2025 Tammsaare pargi väligaleriis.

Taas toimus projekt „**Meister kooli**“, mis oli ka seekord väga populaarne. Mitme meistri külastused täitusid loetud päevadega. Kuulutasime meistrite kooli kutsumise võimalusi välja ERMi muuseumihariduse päeval, meie kodulehel ning otse meie koostööpartneri Eesti Käsitööõpetajate Seltsi AITA meilikontaktide kaudu.

Igale meistri ole oli antud kindel piirkond, mis maakondadesse ta liigub. Piirkonnad kattusid vaid Pärnumaal ja Harjumaal. See tagas olukorra, et meistril ei kulu riigi teise otsa sõitmisele liialt aega ja kütust. Kõik meistrid tutvustasid aastateemaga seonduvalt oma piirkonna rahvarõivaid, esitlesid neid ning rääkisid oma erialasest kogemusest rahvarõivaste valdkonnas. Iga külastus toimus 2 × 45 minutit.

Sel aastal külastasid koole meistrid Lembe Sihvre, Mareli Rannap, Inna Raud, Anu Randmaa ja Evar Riitsaar. Koolide kulu oli ruumi ja esitlustehnika korraldamine. Meistrite tasu tuli Kultuurkapitali toetusest.

Olime partner **kultuuririkkuse aastateemal**, mida vedas eest Integratsiooni Sihtasutus. Aruandeaasta alguses toimunud avasündmust toetasime meistrite leidmise ning kogemuse ja inventariga. Aasta jooksul vahetasime kogemusi ning levitasime kultuuririkkuse aastateema

tegemisi ja üleskutseid ka meie kanalites. Oma avatud käsitöökodade sündmusega ühinesime vähemusrahvuste meistrikodade päeva ettevõtmisega. Lisaks toimus samal ajal Eesti Rahvamajade Ühingu avatud uste päev. Koos paistsime enam silma. Aitasime rahvarõivaetenduse korraldamise ja käsitöökauplejate leidmisega kaasa ka kultuuririkkuse aastateema lõpugalal Viru Keskuses, mis toimus jaanuaris 2025.

Aruandeaasta alguses kutsuti käsitööliitu korraldama **töötubasid Riigikogu avatud uste päevale**. Tegemist on ainukese päevaga aastas, kus Riigikogu hooned on avatud kõikidele huvilistele. Päeva külastas väga palju inimesi ning meie meistrite töötubades osales palju rahvast.

Näituseaasta **rahvakunstigaleriis** (Pikk 22, Tallinn) kujunes 2024. aastal valdavalt tekstiilikeskseks. Oli silmkoosesemeid, põimetehnikas vaipu, tikitud rõivaid, linaseid kangaid, rahvuslikke stiliseeritud riideid ja aastateemale kohaselt palju rahvarõivaid. Toimus 17 näitust, mille raames oli esindatud käsitöö Eestimaa ühest servast teiseni – Hiiumaalt, Ruhnust, Peipsimaalt, Võrumaalt, Läänemaalt, Jõgevamaalt, Harjumaalt, Viljandi- ja Mulgimaalt. Lisaks Eesti rahvarõivastele saime väikese ülevaate ka Soome ja Läti rahvarõivastest ning kootud kinnastest. Kaugete aegade tagant jõudsid meieni rahvarõivad pagulusest – väliseestlaste poolt alles hoitud ja nendega pikki rännakuid kaasa teinud esemed oma südant puudutavate lugudega.

Toimunud näitusi on kajastatud käsitööliidu kodulehel, Facebooki ja Instagrami lehel. Näituste korraldamist kureerib MTÜ Käsitöömaailm ja toetavad Eesti Kultuurkapital ning Tallinna linn.

Eesti Käsitöö Maja (Pikk 22, Tallinn) rahvakunstigalerii näitused 2024

- 19.12.2023–08.01.2024 Pool-sajandi-vahetus. Katre Arula
- 09.01–29.01 Kirikirjad kindalt seinale. Mall Vesilo, Merike Saaremets, Anneli Kundla
- 30.01–19.02 Hõbevalge: kolme värvi vahel. Christi Kütt
- 20.02–11.03 Rahvuslikud kampsunid – 30ndad on tagasi. Kodukäsitöö OÜ juubelinäitus
- 12.03–22.04 Terekäsi üle aja ja aia. Eesti-Läti-Soome ühisnäitus
- 23.04–13.05 TikiMari Käsitöökooli õpilastööde näitus
- 15.05–03.06 Peipsi unemustrid. Peipsimaa Pärimuskeskus
- 04.06–01.07 Ruhnu roosid – Runö rosor. Kudujate Koopiaklubi ja Saara Kirjastus
- 02.07–22.07 Aakrik. Studio Huik
- 23.07–12.08 Kirjad Kurist. Irina Tammis
- 13.08–02.09 Siidilõngad ja hõbetutid. Tallinna rahvarõivakool
- 03.09–23.09 Küps ilu. Kango Tekstiili aastanäitus
- 24.09–14.10 Vana-Võromaa väekirjad. Kuraator Vilve Oja
- 15.10–04.11 Rahvarõivad pagulusest. Tantsupeomuuseum. Kuraator Angela Arraste
- 05.11–25.11 Sajand ees või taga. Viljandimaa rahvarõivakooli näitus
- 26.11–16.12 Sala-aed. Lembe Sihvre ja Aet Reha
- 17.12.2024–06.01.2025 St Naarits. Ühe pere jõulumõtisklus. Katarina ja Viljo Naarits

Traditsiooniliselt valib käsitööliidu juhatus igal aastal välja ka **parima näituse** Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis. Sel aastal läks preemia Christi Kütt näitusele „Hõbevalge: kolme värvi vahel“.

Kaarmanni Käsitöö aknanäitused

2019. aasta detsembrist on avatud paikkondade traditsioonilist ja uusloomingulist käsitööd pakkuv pood Kaarmanni Käsitöö.

OÜ Kodukäsitöö tegevust toetavad projektipõhiselt Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, MTÜ Rahvarõivas ja MTÜ Käsitöömaailm. Vanaturu kael 8 kaks suurt vaateakent avanevad Raekoja platsile ja annavad suurepärase võimaluse aknanäituste korraldamiseks. Igakuistel näitustel esitleme nii kaupluses pakutavat meistrite toodangut kui ka spetsiaalselt aknanäituseks loodud ainueksplare, mida on edaspidi võimalik tellida. Eriti oluliseks peame koostööd käsitööd õpetavate kõrgkoolide ja ametikoolidega. Oleme andnud neile võimaluse esitleda parimaid töid näitusel ja saada kogemus ettevõtluses. Oodatud on nüüd juba iga-aastased Kõrgema Kunstikooli Pallas ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia septembrikuised aknad. Esitlusvõimalused on olnud ka Räpina Aianduskoolil ja Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolil.

Traditsiooniks on saanud koostöö Folkloorinõukoguga, iga aasta novembris imetleme aknal mardi- ja kadrisante. Näitus „Hakkame sanditama“ on alati põnev ja sobib hästi meie traditsioonilise käsitööga. Vabariigi aastapäeva puhul on veebruaris akandel rahvarõivad MTÜ Rahvarõivas valikul. 2024. aastal olid uued tulijad Studio Huik, Lahemaa Pärimuskoda, Anu Vingisaar ja Mari Pukk.

Neli aastat aknanäituste korraldamist on andnud meistritele võimalusi oma toodangu esitlemiseks ja edaspidiseks koostööks. Aknanäitustele on antud head tagasisidet, meie ettevõtmisi traditsioonilise käsitöö esitlemiseks on märgatud.

Jaanuar	Kodukäsitöö ja Kango Tekstiil
Veebruar	Rahvarõivas ruudus
Märts	Mari Pukk ja Anu Vingisaar
Aprill	Studio Huik ja Lahemaa Pärimuskoda
Mai	Räpina Aianduskool ja Ulve Kangro
Juuni	Mirai ja Rahvuslikud käsitööpitsid
Juuli	Katrè ja Kodukäsitöö
August	Telgedel kootud tekstiilid ja Avinurme korvid, seto kausid
September	Kõrgem Kunstikool Pallas ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia
Oktoober	Kodukäsitöö ja Kango Tekstiil
November	Folkloorinõukogu ja Viru Käsitöö Salong
Detsember	Lembe Sihvre ja FeltMill/Saare Vilt

Rändnäitustest lõpetas seni ringi liikunud noortenäitus „Teel meistriks“ ning suure soovijate huviga läks liikuma koolinoorte loovtööde näitus „Pärime!“. Näitus jõudis aasta jooksul 11 paika üle Eesti ja soovijate nimekiri jätkub tugevalt 2025. aastasse. Reklaamime näituse esitlemise võimalust ka edasi. Näitus mahub mugavalt transportimiseks sõiduautosse, mis teeb selle ringiliikumise lihtsaks. Transpordi peavad omavahel lahendama näituse esitlejad.

XXIV Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas 5.–7. juulil 2024

Peamised tegevused:

Keskaja turg

Keskaja küla

Kultuuriprogramm

Turniir

Linna- ja ajaloomatkad

XXV Keskaja Päevad toimusid Raekoja platsil, Harju, Kullassepa, Kuninga tänaval ja Niguliste kiriku ümbruses. Kohal olid käsitöömeistrid, muusikud ja rändnäitlejad, rüütliid.

Jätkasime Keskaja Päevade korraldamisega, kus olulisemaks ettevõtmiseks on läbi aegade olnud turg. Tähelepanu keskmeks oli traditsiooniliselt pealava Raekoja platsil. Laval toimusid muusikute etteasted, meistrite esitlused, ava- ja lõputseremooniad.

Juba teist aastat on Raekoja platsile ehitatud suvepark. Viimane nõudis suuri ümberkorraldusi ja muutis ebamugavaks kauplemise Raekoja platsil. Lisaks on Raekoja platsi läänepoolse osa sillutis vajunud, mis omakorda raskendab inventari paigaldust ja seal toimetamist. Pidime ka sel korral laata hajutama mitme asukoha vahel, nii et see laienes Kullassepa, Kuninga ja Harju tänavale. Raekoja platsil asus pealava ja üksikud müügikohad, mõned töötoad. Laada hajutamine kõrvaltänavatele ei olnud kauplejate seisukohast kindlasti hea. See tekitas küll Kullassepa tänava kaudu ühtse ala keskaja küla ja pealava vahel, aga ostumelu jäi eelnevatest aastatest tunduvalt tagasihoidlikumaks. Kauplejad olid seatud ebavõrdsesse olukorda. Lisaks ei toiminud eelnevalt linnaga kokku lepitud asendiplaan. Kõrvaltänavate terrassid olid plaanidel märgitust suuremad ja pidime veel Keskaja Päevade hommikul muudatusi sisse viima. Paljud kauplejad ei julgenud õigustatult võtta riski laadal osalemiseks. Üllatavalt hea oli koostöö rattaparklatega, kes võtsid kuulda meie palvet kolmeks päevaks parkimisala Niguliste kiriku kõrvalt eemaldada.

Kultuuriprogramm toimus koostöös Hopneri maja ja Anne Veldiga. Peakülaline, keskaja muusikutest ansambel Tabulatura tuli Ungarist. Keskaja Päevi rikastasid ajaloomatkad vanalinnas. Linnarahvas sai võimaluse teha põhjalikumalt tutvust keskaegsete legendide ja põnevate juhtumistega Tallinnas.

Keskaja külas pakkusime mängulist külaelu, kus töötasid erinevate valdkondade meistrid Niguliste mäe laste alal sai kaasa lüüa mõõgavõitluses, töötubades ning osavusmängudes. Avatud oli vibu ja puidust hobusega rüütliirada. Keskaja küla tegevused olid hästi kajastatud sotsiaalmeedias ning külastajaid jagus kõigile päevadele. Kõva vihmase rikkus küll programmi, kuid vaatamata sellele oli tagasiside toimu kohta hea.

Keskaegne turniir toimus laupäeval Niguliste mäel. Turniiril osalesid lisaks Nordburgi võitlejatele nende rahvusvahelised koostööpartnerid. Keskaja küla kõrvale ehitati laagriala, kus lisaks turniirile toimusid keskaega sobivad esitlused. Turniir oli hästi korraldatud ja pealtvaatajaid jagus. Praegu ei ole me kaalunud Keskaja Päevadele hästi sobiva hobustega rüütliturniiri tagasitoomist ja seda eelkõige rahapuudusel.

Plaanime Keskaja Päevade korraldamisega jätkata. Oleme pidanud läbirääkimisi Tallinna Kultuuri- ja Spordiametiga ja alates 2024. aastast oleme projektide tegevustoetuse real. See annab julguse ning kindluse keskaja päevade arendamiseks. Tallinna Kesklinn oli endiselt valmis aitama turunduse ning väikese rahalise toetusega. Visit Tallinn kajastas meie tegemisi nii infokirjades kui sotsiaalmeedias. Keskaja Päevadel on potentsiaali kasvada oluliselt suuremaks, jätkame uute toetusmeetmete otsimisega.

Kuigi ettevõtmine toimus enamasti välitingimustes ja kõigil kolmel päeval sadas ka vihma, loeme Keskaja Päevad kordaläinuks. Meie eeskavale, kultuuriprogrammile ja ajaloomatkadele jagub publikuks nii linnakodanikke kui väliskülalisi. Keskaja Päevadele tullakse mujalt maailmast, kindel aeg kalendris on tekitanud arvestatava püsiküllastajate hulga. Meie oma meediakajastus ning Tallinna meediakanalid aitasid kesksuvisel ettevõtmisel olla nähtav. Keskaja Päevi kajastati TV-kanalites, raadios ja ajalehtedes.

25. Keskaja Päevadel said tänukirja ja uhke lillepärga ürituse asutaja ja pikaäegne eestvedaja Liivi Soova ning pikaäegset sisulist abi pakkunud Elvira Liiver Holmström. Eesti Kultuurkapitali tänutoetuse kultuuriprogrammi arendamise ja eestvedamise eest sai Anne Velt.

Keskaja Päevade parimateks valiti:
Padise klooster – ehe väljapanek, kaunis kaubavalik
Lonkava Hundi Koda – stiilselt keskaegsed töötoad
Maris Willadsen keraamika – keskajast inspireeritud tooted

XXVIII Mardilaat 7.–9. novembril 2024 Unibet Arenal

Mardilaat on Eesti käsitöö suurpidu, mille eesmärk on väärtustada ja hoida paikkondlikku käsitööd, arvestades rahvuslikke käsitöötraditsioone kui kultuurinähtust ja elatusallikat.

Mardilaadal pakutakse käsitöötooteid parimatelt kohalikelt meistritelt, toimuvad koolide ja kirjastuste esitlused. Rahvarõiva nõuandekojast saab teavet rahvarõivaste kandmise ja hooldamise kohta. Avatud on meistrikodad, toimuvad kontserdid, pakutakse kohalikku toitu. Kõigil kolmel päeval jätkub tegemist nii suurtele kui ka väikestele. Huvilistele pakutakse otsekontakte tegijatega, infot koolituste, meistrikodade ja käsitöömaastikul toimuvate sündmuste kohta. Vahepeel kontakt tegija ja tarbija vahel aitab kaasa valdkonna populariseerimisele. Tähtsal kohal on oma ala professionaalide kohtumised, mis omakorda aitab kaasa paikkondlike käsitööühenduste ja käsitööettevõtjate võrgustikutööle.

Eestis on säilinud rikkalik ja mitmekesine paikkondlik käsitöötraditsioon. Kaks aastat tagasi taastatud peakülalise kutsumine ehk paikkonnapäev on end igati õigustanud. 2024. aasta laada peakülaline oli Pärnumaa oma valitud käsitöö, rahvakunstikollektiivide ning kohalike maitsetega.

Jätkasime traditsiooniliste tegevustega: mardivaiba kudumine, ühisvaiba tikkimine, rahvarõivaste tutvustamine, Uus Toode Mardilaadal tööde tutvustamine. Uue toote märgi saajad olid seekord:

- Viltlõng. Muru Villavabrik (OÜ Liinavabrik)
- Solo Sisters vöeteljed. Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber
- Vaipseelik VAIB. Etnoverk MTÜ
- Muhu moodiMood. Vilve Unt

Kõiki võitjaid esitleti Mardilaada avamisel, lisaks koduleheküljel ja Mardilehes. Kogu laada jooksul olid need tooted tähistatud märgisega Uus Toode Mardilaadal.

Laada parimateks valiti:

- TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia. Kaunis väljapanek ja läbimõeldud töötoad
- Uue-Auna talu. Armas ja läbimõeldud tootevalik
- Anu Vingisaar. Kaunis väljapanek
- Margit Pensa, Taimsete kiudude huvilised. Sisukas töötuba

On rõõm tõdeda, et laada väljapanekud on aastast aastasse paranenud ja käsitöö eksponeerimine läbimõeldud. Kauplejate rahvuslik rõivastus või oma toodangu kandmine annab tooni laada üldilmele.

Käsitöö-ÖÖ eriprogramm on end igati õigustanud. Saime osa mardisanditamisest, rahvarõivaste esitlusest ning etnomoest. Käsitöö-ÖÖl avati Pärnumaa programm, kohal olid maakonna kõneisikud. Peaesinejaks Pärnumaalt pärit Haldi ja ansambel Flamingo. Pärnumaa eestvedamisel toimunud laupäevane eeskava paistis silma ja seda kiideti.

Oleme Mardilaada programmi teadlikult lisanud valdkonda mõjutavaid päevakajalisi teemasid lahkavaid seminare ja koosolekuid. Sel korral toimusid seminariruumis ettevõtluspäev ja taimseid kiude tutvustav seminar.

Juba kolmandat korda andsime Mardilaadal üle käsitööettevõtja auhinna. Käsitööettevõtja 2024 on ajalooliste muustrite taastaja Mari Pukk, Hylda OÜ.

Käsitööettevõtlast toetavad seminarid, ettekanded, tutvustused peavad laadale jääma ka tulevikus. Loodame programmi tehes puudutada erinevaid sihtrühmi ettevõtjatest hobitegijateni.

Mardilaadal jagasime välja ühe Tunnustatud Eesti Käsitöö märgi ja kaheksa OMA märki, mis on loodud kohaliku materjali väärtustamiseks ja tutvustamiseks.

Lisaks tavapärasele laadamelule oleme ettevõtmisega ka virtuaalmaailmas. 2019. aasta virtuaalse Mardilaada tarbeks ehitatud kodulehekülj www.mardilaat.ee on hea platvorm laadal osalejate tutvustamiseks, see annab võimaluse otsekontaktiks tegijaga. Koduleheküljel kuvatav info ja kontaktid vajavad uuendamist, arendame ja uuendame kodulehekülge pidevalt. Mardilaadal osalejate ja seal toimuvate töötubade info on koduleheküljel esil kuni augustini 2025, sejärel hakkame lehele sisestama uue laada osalejaid. Virtuaalne ja reaalne laad täiendavad teineteist. Lisaks toetas virtuaalseid kontakte ja infovahetust sotsiaalmeedia, salvestatud intervjuud, lühifilmid ja otselülitused.

XXVIII Mardilaada meediakajastus oli positiivne. Lisaks tasulisele reklaamile valgustabloodele ja tänavapostidele kajastati Mardilaata erinevates ajalehtedes ja raadiosaadetes. TV kanalite kajastus oleks võinud olla aktiivsem. Tootsime käsitööliidu Instagramis viisteist intervjuud laadal osalejatega. Intervjuude vaatamiste ning jagamiste arv on olnud muljetavaldav. Traditsiooniliselt ilmus Mardileht nii paberil kui ka virtuaalse lehena, uuendusena sel korral nii eesti kui ka inglise keeles. Kindlasti vajame tulevikus rahvusvahelise meediakajastuse jaoks lisaabi. Praegu on see suures osas toimunud huviliste otsekontaktina. Eesti käsitööhuviline on Mardilaada toimumisest teadlik, peame temani suunama Mardilaada reklaami ja käsitööuudiseid kogu aasta jooksul, et huvi üleval hoida ja uuega üllatada.

XXVIII Mardilaadal oli 257 väljapanekut, sh õppeasutused, kirjastused, kohalikku toitu pakuvad ettevõtted, paikkondade käsitöökeskused, käsitööettevõtjad, meistrid, muuseumid ja töötoad.

On hea tõdeda, et laadal osales ja müügikoha ostis loodetust suurem arv ettevõtjaid. Külastajate arvu ja piletimüügi suurenemisele aitas kaasa koostöö Piletilevi keskkonnaga. Virtuaalsed piletid ja kutsed on tänapäevane lahendus, Mardilaadal oli õige hetk uuenduseks. Eelmisel aastal ise üles ehitatud süsteem ei toiminud ega õigustanud ennast. Järgmiseks eesmärgiks oleme seadnud väliskülastajate arvu kasvu. Seda saame teha just tänu kaasaegsele piletimüügi süsteemile. Uuendusena arendasime Spotpron-keskkonna abil Mardilaada koduleheküljel asuvat virtuaalset laada asendiplaani. Praegusel juhul ei ole me pakutud lahenduste ja hinnaklassiga veel rahul. Koostöö jätkub 2025. aastal, siis loodame keskkonnas pakutavaid võimalusi suuremas mahus rakendada. Esmane katsetus selles vallas oli igati vajalik. Panime rõhku ka kaupleja meelespeale, heade kauplemistavade rakendamisele ning keskkonnasäästlikule käitumisele nii külastaja kui ka osaleja seisukohast. Uuendasime kliendi kogemuse parandamiseks viitasid, mis juhatasid inimeste liikumist Unibet Arena alal.

2023. aastast on Mardilaadale kuni 18-aastastele sissepääs tasuta. Noorte külastajate hulk oli märgatav ka sel korral. Noored külastasid laada eelkõige käsitöö- ja ettevõtlastundide raames.

Mardilaat, Eesti käsitöö suurpidu, on oma vajalikkust nii osalejate kui külastajate silmis igati õigustanud. Traditsioon peab jätkuma, sest Mardilaat on käsitöövaldkonna kõige olulisem aastasuündmus ja vajalik nii meistritele kui ka käsitööhuvilistele. Mardilaat oma sisukusega on kultuurimaastikul kindla kohal leidnud.

Mardilaat oli avatud:
Neljapäeval, 7. novembril 12–19
Reedel, 8. novembril 10–21
(käsitöö-ööl 18–21)
Laupäeval, 9. novembril 10–19

Koostööpartnerid MTÜ Vaselised, MTÜ Rahvarõivas, Tallinna Käsitöökeskus, Käsitöömaailm MTÜ, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia

Mardilaada programmi raames toimus ka kaks **suuremat seminari**. Neljapäeval toimus ettevõtluspäev ja reedel 8. novembril oli palju huvilisi tulnud tutvuma erinevate teemadega taimsete kiudude valdkonnast. Esitati käsitööliidu taimsete kiudude alaliidu tegemisi ning edasisi plaane. Täpsemalt aga räägiti arheoloogilistest taimsete kiudude leidudest, aga ka tänasest Eesti seemnevõimalustest. Ettekannetes käsitleti lina, nõgest, turvast ja kiukanepit, samuti puukiudu – niined, juured, oksad ning nende kasutusvõimalused.

Seminaridest osavõtt oli kõikidele tasuta ja huvilisi jagus rõõmustavalt palju. Väga mõistlik on valdkonna seminare korraldada Mardilaada ajal, nii on kohaletulnud külalistel ka mitmekülgsem kava.

Avatud käsitöökojad on järjepidevalt toimunud juba 2011. aastast. Eesti käsitöömeistrid üle riigi pakuvad võimalust kõigil sel päeval koos käsitööd teha. Avatud on käsitöökojad, vaadata saab näitusi ja toimuvad töötoad.

Avatud käsitöökodades osales sel aastal 20 käsitöökeskust, meistrikoda või paikkondliku seltsi töötuba. Usinamalt olid esindatud saared, Tallinn/Harjumaa, Viljandimaa, Pärnumaa ja Järvamaa. Mitmed töötoad olid leidnud seose rahvarõiva aastateemaga. Küll õpiti vanu tekstiile korrastama, tehti rahvarõivanäitusi, valmistati rahvarõivadetaile või erinevaid esemeid.

Sel aastal ühendasime oma sündmuse teiste katusorganisatsioonidega, kes samal päeval oma üle-eestilist tutvustuspäeva pidasid – Eesti Kultuuriseltside Ühendus, Integratsiooni Sihtasutus, Eesti Rahvamajade Ühing. Käsitööliidu avatud käsitöökeskused olid esitletud meie kodulehel ja sotsiaalmeedias, kuid partneritega koos olid kõik erinevate katusorganisatsioonide ettevõtmised välja toodud Eesti Kultuuriseltside Ühenduse kodulehel.

Käsitööliit koos MTÜga Käsitöömaailm korraldas avatud käsitöökodade päeval ürituse oma Tallinna koolituskeskuses. Suur paranduspäev toimus juba teist korda. Sündmuse eesmärk oli töötubade ja loenguga juhtida tähelepanu säästliku kasutamise ja kestliku tarbimise põhimõtetele. Vabas vormis sai inimestele edasi anda oskusi, kuidas oma tekstiilide eluiga pikendada või neile erinevate tehnikate abil uus elu anda. Suure parandamispäeva töötube juhendasid Marja Matiisen, Eve Mahhov, Ulve Kangro ja Kairi Orav.

Käsitööpäevad toimusid 2.–3. augustil Setomaal. Käsitööpäevade avamisele Obinitsa Taarka Tarõ hoovi kogunes sadakond inimest. Pärast tervituskõnesid ja lõunasööki jagati rahvas gruppidesse ning kõigil oli võimalus külastada Obinitsas nelja eriilmelist kohta. Obinitsa külakeskuses tegutseva Seto Rõivakojas meister Margit Mehilane võttis vastu külalisi, et näidata, kus valmivad kaunid seto rahvarõivad. Obinitsa Galeriis seati kohaletulnud käsitööhuvilised istuma ning ehtemeister Evar Riitsaar ja tema elukaaslane Ülle Kauksi tutvustasid oma igapäevatööd, gruppide vastuvõtmist koos õpitubade ja kultuuriprogrammiga. Kõik huvilised said põgusalt tutvuda ka Obinitsa Muuseumitarõ ja Ilmaveere sündmus- ja majutuskeskusega.

Päeva teises pooles oli kõigil võimalik külastada Setomaa käsitöötalusid, käsitööpoode, muuseume ja kohvikuid. Seto seebi- ja kaatsapoodis Sulbil oli võõrustajaks perenaine Kairi

Orav. Rikka Ivvani talu pererahvas Ain Raal ja Sirge Andreson tutvustasid oma talu tegevusi. Ingrid Kala ootas külalisi Kriisa talo käsitöömajas ning Sirid Pärtin Maturis oma Näpotüü kotuses. Avatud olid ka Uusvada kultuuriküla, Vana Jüri seebikoda ning Väraska Talumuuseumi käsitööpood. Vahemaad sõitmiseks olid pikad, seega oli kõigil võimalus planeerida oma marsruut ise ja võtta vastu otsus, kas külastada kiirustades kõiki kohti või jääda mõnesse pikemalt peatuma.

Õhtu veedeti Meremäel Kirsi talus seto kultuuri ja rahvarõivakandmist tutvustades. Pillimehed Jaan Sarv ja Ain Raal panid tantsima kõigi kohalolijate jalakesed ning käsitööliidu tegevjuht Liis Burk läbis Õie Sarve vedamisel kenasti muutumismängu.

Teisel päeval oli kõigil võimalus osa saada Seto kuningriigi päevast. Päeva jooksul Obinitza külakesse kogunenud umbkaudu 6000 inimese hulgas oli julgelt üle 600 inimese seto rõivil. Tähelepanelik jälgija leidis kindlasti palju ilu ja võlu ning erinevaid nüansse.

Oktoobris toimus **kangakudujate infopäev** Haapsalus, aastatemaks oli põimevaip. Loe täpsemalt alaliitude aruannete juurest.

Jätkus ka **kirivööpäeva** traditsioon, kus kutsutakse kõiki 23. juunil kandma kirivööd.

Uue algatusena tegi Kudujate Koopiaklubi üleskutse kanda 24. veebruaril **kirikindaid**.

9. juunil toimus Rahvarõivas MTÜ ja käsitööliidu korraldatud **rahvarõivaste tuulutamine**. Rahvarõivaid tuulutati Tornide väljaku Pärimuskülas, kus oma valminud rahvarõivakomplekte said teiste seas esitleda ka värsked rahvarõivakooli lõpetajad.

Paikkondades toimub pidevalt uusi traditsioonilisi ettevõtmisi. Rahvakunsti- ja käsitöösündmuste kohta saab infot folkart.ee kodulehe kalendrist ja alamlehelt „Sündmused“.

Eesmärk 5. Tarbija märkab, tunnustab ja väärtustab kvaliteetset eesti käsitööd ja selle valmistajat.

Oma on armas

Tunnustatud Eesti Käsitöö märgi eesmärk on toetada käsitööettevõtlust, tunnustada käsitöömeistreid ja ettevõtjaid ning tõsta esile kõrgetasemelisi käsitöötooteid. Märki on välja antud 2014. aastast. Nüüdseks on antud 32 tootegrupi märki 27 taotlejale.

Märgi Tunnustatud Eesti Käsitöö eksperdikomisjoni koosseis: Kadi Pajupuu (esimees), Merle Suurkask, Evelin Tsirk, Urmas Puhkam ja Liivi Soova (käsitööliidu juhatuse esindaja). Vajaduse korral kaasatakse komisjoni erialaspetsialist. Aruandeaastal ajakohastasime märgi taotlemise tingimusi.

2024. aastal anti välja üks uus märk Tunnustatud Eesti Käsitöö:

– Eva-Liisa Kriis. MTÜ Iida kursused – kangastelgedel kootud villased kangad ERRE

OMA märgi statuut ja andmise kord töötati välja 2023. aastaks. Samal aastal jagati ka kolm esimest märki.

OMA märk tähistab Eesti loodusest pärit eetilisel kogutud ja töödeldud materjali.

Märgi eesmärk on toetada kohalike loodusmaterjalide eetilise kasutamise ja väärindamise kaudu kestlikku eluviisi; julgustada loojaid ja tarbijaid jälgima teadlikult materjali elukaart ja selle kestel tehtud valikuid; suunata tarbijaid nende tarbimisvalikutel toetama kohalikku loodust, pärandit ja meistreid.

OMA märki kandev loodusmaterjal on:

- Eestis kasvanud või siit pärit;
- kasvatatud, kogutud ja töödeldud eetilisel kultuuri- ja looduspärandit hoides;
- jälgitava päritolu ja elukaarega.

2024. aastal anti välja kaheksa uut OMA märki:

- Margit Pensa. Ernst teenused OÜ – märk OMA kohaliku linakiu kasvatamise ja kasutamise eest
- Ain Raal. OÜ Tõrvas – märk OMA kohaliku männitõrva tootmise eest
- Aare Jaama FIE – märk OMA kohaliku karurasva ja kuusevaigu kasutamise eest
- Imbi Jäetma Lahemaalammast FIE – märk OMA kohaliku lamba- ja koeravilla kasutamise eest
- Liis Burk. Lahemaa pärimuskoda – märk OMA kohaliku lambavilla kasutamise eest
- Maarja Koivuvoja. Mäeotsa hobitalu OÜ – märk OMA kohaliku mets- ja kodulooma naha kasutamise eest
- Monika Hint. MTÜ Koordikoda – märk OMA kohaliku luu, sarve ja naha kasutamise eest
- Iris Järg. OÜ Nüwako – märk OMA kohaliku metsloomanaha kasutamise eest

Sel aastal jätkasime **ettevõtluspäeva** korraldamist osana Mardilaadast. See toimus Unibet Arena seminariruumis 7. novembril. Tutvusime kahe uue OMA märgi kandja tegemistega ning ettevõtlusest rääkis Mari Pukk. Samuti anti ülevaade hiljutisest käsitööhariduse töömaastikul rakendamise uuringust ning Estonian Fashion Festivali kogemusest keskkonnasõbraliku tekstiilitootmise vallas.

Ettevõtluspäeva lõpus andsime Mardilaada pealaval välja Tunnustatud Eesti Käsitöö ja OMA märgid ning tiitli „Käsitööettevõtja 2024“. Seekordne tunnustuse saaja on Hylde OÜst Mari Pukk, kelle ettevõtte valmistab ajalooliste rahvarõivamustrite koopiaid digitrükikangastel.

Tallinna Strateegiakeskuse toetusel jätkus käsitööettevõtlust toetav tegevussuund **LooTöö**. Projekti peamine eesmärk on käsitööettevõtluse toetamine, uute käsitöötoodete turuletoomine. Projekti toel korraldame konkurssi, saame käsitööturule uusi tooteid, tegeleme tootearenduse, turunduse ja reklaamiga, koolitame ettevõtjaid ja korraldame näitusi.

Juba viiendat korda toimus Kõrgema Kunstikooli Pallas tekstiiliosakonna koostöös tootekonkurss, et selgitada välja parimad ideed kaasaegsete jätkusuutlike silmuskoeliste toodete valmistamiseks ja anda parimatele võimalus esmaseks kokkupuuteks ettevõtlusega. Stipendiumi pälvis Brigitte Mihkelson.

Kõrgema Kunstikooli Pallas esimese koha saanud toode „Kannalised“ on kohalikust lambavillast valmistatud. See on usutav ja toredate leidudega, funktsionaalne, kaval ja nooruslik toode. Detailideni läbimõeldud, põhjendatud värvi- ja mustrivalik. Toode eristus selgelt Kaarmanni kaupluse praegusest tootevalikust. Täna võime öelda, et tootel oli ka müügiõnn.

Koostöö Pallasega jätkub ka edaspidi, et tuua kokku traditsioonilised väärtused ja tulevikku suunatud disainilahendused ning anda noortele disaineritele võimalus oma ideid proovile panna.

2023. aastal pidasime läbirääkimisi sarnase koostöö korraldamiseks TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga. 2024. aastal toimus suunatud konkurss kultuuriakadeemia üliõpilastele, lõpetajatele ja õppejõududele. Stipendiumid pälvisid Katariina Tellerma, Vilve Jürisson ja Mari Pukk.

Kultuuriakadeemia võidutööd olid rahvakunstist inspireeritud. Katariina Tellermo tikitud kupliga lambid on värviküllased ja silmapaistvad. Inspiratsiooni on saanud Läänemaa lilltikandist. Vilve Jürissoni kollektsioon on konstrueeritud rahvarõivasärgi ainetel. Mari Puki digitrükitehnikas trükikangad annavad võimaluse luua uusi unikaalseid kollektsioone.

Septembris toimus Kaarmanni kaupluses mõlema õppeasutuse üliõpilaste töödest aknanäitus.

Projekti LooTöö toel jätkasime uute toodete turuletoomisega, jätkus koostöö erinevate käsitöötajate ja disaineritega. Toodete testmüügid toimusid Kodukäsitöö OÜ Kaarmanni käsitöökaupluses.

Uus linaste kleitide ja jakkide kollektsioon on kaunis ja mugav. Teeme koostööd moekunstnik Anne Metsise ja teiste tegijatega (Ilme Kosseson, Kati Kibena, Kadi Pajupuu jt).

Tootearenduse protsess on pikk ja tehniline ning mitmete 2024. aastal alustatud sarjade loomine jätkub 2025. aastal. Oleme tootearenduse eesmärgid seadnud laupeoaastale ette vaadates rahvuslikus ja meile omases stiilis.

Kaarmanni käsitööpoe aknanäitused tutvustavad käsitöötajate ja meistrite uut loomingut, elavdavad avalikku linnaruumi ja aitavad kaasa uute käsitööst huvitatud klientide leidmisel. Aknanäitused vahetusid kahel aknal igal kuul, kokku toimus 23 näitust.

Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii näitused vahetusid iga kolme nädala tagant. Kokku toimus 18 eriilmelist näitust. Nii aknanäitused kui ka rahvakunstigaleriis toimuvad näitused annavad meistritele võimaluse oma tööde esitluseks, tutvustamiseks ning selle kaudu ka käsitöötajate arenguks.

Vaatamata üldisele jätkuvalt keerukale olukorrale turismivaldkonnas on LooTöö aidanud kaasa uute käsitöötajate tootmisele ning toodete turule jõudmisele. Oleme LooTöö toel rikastanud valdkonda pärandile toetuvate kaasaegsete toodetega ja toetanud selle kaudu käsitöötajate arengut kogu Eestis.

LooTöö toetus on oma vajalikkust igati õigustanud. See peab jätkuma, sest LooTöö on käsitöövaldkonna oluline arenguprogramm, mis toetab ja arendab nii meistreid ja ettevõtjaid kui ka käsitööhuvilisi ja -tarbijaid.

Jätkus koostöö **paikkondlike käsitöökeskuste ja meistrikodadega**. Logo kasutamise õiguse said kolm uut keskust: Jaago käsitöötalude, Lahemaa pärimuskoda ja Hiiu Vill.

Meiega sama logo kandev **Kodukäsitöö OÜ** tähistas aruandeaastal oma 30 aasta juubelit ning andis selle puhul välja ka oma ajalugu kokkuvõtva raamatu.

Käsitööliidu **toetajaliikmeid** reklaamitakse kodulehel www.folkart.ee, samuti meie kaks korda aastas ilmuvas infolehes Teataja. Toetajaliikmed on nimekirjades valdkonnapõhises järjekorras, veebilehel on otseavataavad lingid nende kodulehtedele. Tasutakse aastamaksu. Käsitööliidu toetajaliikmeks saab avalduse alusel.

2024. aasta raamatupidamisbilanss

EURODES (KOMAKOHATA)

	Majandusaasta lõpp 31.detsember 2024.a.	Majandusaasta lõpp 31.detsember 2023.a.
AKTIVA		
KÄIBEVARA		
RAHA JA PANGAKONTOD	60616	33095
NÕUDED JA ETTEMAKSED		
LÜHIAJALISED NÕUDED	7627	1349
ETTEMAKSED HANKIJATELE		500
NÕUDED JA ETTEMAKSED KOKKU	7627	1849
KÄIBEVARA KOKKU	68243	34944
AKTIVA KOKKU	68243	34944
PASSIVA		
KOHUSTUSED		
VÕLAD JA ETTEMAKSED		
OSTJATE ETTEMAKSED	42400	15300
VÕLAD HANKIJATELE	6759	1288
VIITVÕLAD		
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED KOKKU	49159	16588
KOHUSTUSED KOKKU	49159	16588
NETOVARA		
EELMISTE PERIOODIDE AKUMULEERITUD TULEM	18356	12670
ARUANDEPERIOODI TULEM	728	5686
NETOVARA KOKKU	19084	18356
PASSIVA KOKKU	68243	34944

2024. aasta tulemiaruanne

EURODES (KOMAKOHATA)

	2024.a.	2023.a.
TULUD		
1. LIIKMETASUD		
1.1 Mittesihotstarbelised Liikmemaksud	2750	2205
Liikmetasud kokku	2750	2205
2. ANNETUSED JA TOETUSED		
2.1 Mittesihotstarbelised annetused ja toetused Valitsuse sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	79429	72000
2.2 Sihotstarbelised annetused ja toetused Valitsuse sihtfinantseerimine projektideks	148875	162096
Annetused ja toetused kokku	228304	234096
3. Muud põhitegevuse tulud	14191	17426
TULUD KOKKU	245245	253727
KULUD		
Sihotstarbelised kulud: projektide otsesed kulud stipendiumid ja toetused	-152641 -3000	-158409 -2000
Sihotstarbelised kulud kokku	-155641	-160409
Mitmesugused tegevuskulud	-21463	-24815
Tööjõukulud: palgakulu sotsiaalmaksu kulu töötuskindlustuse kulu	-50383 -16627 -403	-46948 -15493 -376
Tööjõukulud kokku	-67413	-62817
KULUD KOKKU	-244517	-248041
ARUANDEAASTA TULEM	728	5686

PAIKKONDADE KÄSITÖÖÜHENDUSTE AASTAARUANDED

HARJUMAA

Käsitööühendused

Kehra käsitööklubi
Hobiring Nobenäpud
Naisseltsing Amfora
Kose Päevakeskus
Kose Kunstikool/MTÜ Kose Kunstikeskus
Kose Kunsti- ja Käsitööselts
Evekese ja Roosikese Ehted
Seltsing Sügisrõõm
Anija mõisa käsitöökamber
Aegviidu rahvamaja keraamikaring
Voose rahvamaja kangakudujad
TSIRK
Kiruvere Muinaslaager
Viskla Külaarendamise Selts
Oru mõisa käsitöötuba
Loviise Vaibad-Meite vaibad
Ääsmäe Külakogu
Ohtu Külaseltsi käsitööringid
Seltsing Keila Kangakudujad
Käsitööklubi „Mõtted mujal“
Vanamõisa Külaselts
Rae Kultuurimaja keraamikaring
Rae Kultuurimaja kangakudumisering
Keila lapiselts
Vääna Külaselts
Kiili Pitsiklubi
TKKK
Klaasistudio Qpeale

Keila Kultuurikeskuse tarbekunstiringid
Klooga seltsituba-käsitöö ateljee
Ardu Huvikeskus MTÜ
Kristallipesa
Viimsi Päevakeskuse käsitööring
Kose Uuemõisa Arendamise Selts
Isemoodi Isetegijate Sõpruskond MTÜ
MTÜ Pakri Käsitöö ja Kodulookoda
Pakri Meistrikoda MTÜ
Aruküla käsitööring
Lahemaa Pärimuskoda
Kuut
Kolga seltsimaja käsitööpesa
MTÜ Rannamännid Loksa
MTÜ Tuulekell
MTÜ Vötikmetsa Hobikoda
MTÜ Vääna Külakoda
MTÜ Metsatuka Kunstiait
MTÜ Vaarikas Vahukoorega
MTÜ Lammas Ruudus
MTÜ Austrvegr Selts
MTÜ Ardu Huvikeskuse värkstuba
MTÜ Väike Värkstuba
MTÜ Harju Loogiline
MTÜ Tabasalu Käsitöökamber
MTÜ Harjumaa Pärimuskeskus
MTÜ Nokitsejad
MTÜ Harjumaa Pärimuskeskus

Käsitööettevõtjad

FIE Avalaid Monika
FIE Smitt Helena
FIE Tiiu Jalakas
FIE Õnne Mägi
Aada Desing OÜ
Nurme Looduskosmeetika OÜ
Divello miniplastika OÜ
Perline Estonia OÜ, Maarit Ridalaan:
käsitöökauplused Pärlipood
Candelina OÜ
FIE Külli Ojasson
Eelika keraamika

Mary Aimsalu
Silvi Alliman
Kraamikoda
Kitty Torim-Laine
Loomeleheke
Raudsepa Loomelust OÜ
Maurite Desing
Mailis Desing OÜ
Vildivilla
Kaja Kurn – Triibukangas
Liivi Lutter Sinkko
Porcellisa OÜ

OÜ Viiskand
FIE Heljo Laev
OÜ Vilt ja Puit
OÜ Jussi Sussid
Merily Käsitöötuba
Zinuc küünlad
Jüri Äri OÜ

Handmade Studio
Tiina Käsitöökelder
Liivika Asumaa
Vanamõisa Keraamika
Kose-Jõe Käsitöökool
Kodukosmeetika OÜ

Käsitöökauplused/infopunktid

MTÜ Ardu Huvikeskuse värkstuba
OÜ Ehal
MTÜ Rannamännid müügipunkt
Nurme Looduskosmeetika OÜ kauplus
Harjumaa Muuseumi muuseumipood
Kauplus-Stuudio Piste
Perline Estonia OÜ
Käsitöösalong Vaarikas Vahukoorega“
Ohtu Küla Jõulupood (projektipood
detsembris)
Padise käsitööpood

Kase talu käsitööpood – oma pere
käsitööpood Lohusalus
Piibe butiik
Tulilill OÜ, Kuusalu
Rubentirts OÜ
Keila Kultuurikeskus
Anija valla Kultuurikeskus
MTÜ Kose Kunstiselts
Harjumaa Muuseum
Ravila Mõis

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseits

Tiiu Jalakas, +372 524 7284, e-post: tiiu.jalakas@gmail.com
Harjumaa Kultuurikorraldajate Liit (HKL), Keila, Keskväljak 12, Harjumaa
EMTAK-kood: 94995

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseits asutati 2008. aasta sügisel Harjumaa Kultuurikorraldajate Liidu allüksusena.

2024. aasta tegevused

Aruanne ei kajasta Tallinna käsitööettevõtmisi.
Koostööd tehakse kohalike omavalitsustega. Paljudes omavalitsustes tagatakse kohalikele käsitöötegijatele tasuta müügikoht kohalikel laadadel, tasuta reklaamimise võimalus kohalikus ajalehes, omavalitsuste allasutused – raamatukogud (k.a Harju maakonnaraamatukogu), rahvamajad, kultuurikeskused, päevakeskused – võimaldavad tasuta näitusepinda ning tasuta või soodushinnaga ruume töötubade jaoks.

Üks mentorkoolitus: Meelis Kihulase kahepäevane koolitus Ravila mõisas
Käsitöö õpitoad Kose Kunsti ja Käsitöö Seltsis
Kosejõe Käsitöökooli kursused
Rahvarõivaste tuulutamine Harjumaa Muuseumis
MTÜ Tuula Tuutuluse käsitöökursused
MTÜ Vaarikas Vahukoorega korraldab suviseid laste meisterdamislaagreid, muudel koolivaheaegadel käsitööhommikuid, õhtusel ajal koolitusi täiskasvanutele.
Jõulu- ja muude tähtpäevade teemalised käsitöötoad erinevates asutustes.
„Käsitöötoad üle maa“ raames töötoad kohtadel – kahjuks ollakse nii tagasihoidlikud ja suurde kalendrisse ei raatsita oma sündmust jagada.

Keilas „Parandamise ja pärandamise päev“. Keila piirkonna käsitöötajate (seltsing „Mõtted mujal“) kaks õppesõitu: juuni alguses Tõstamaale (tutvumine Tõstamaa käsitöökeskuse tegevusega) ja septembris Põltsamaale (kohtumine Katre Arulaga ja Põltsamaa kangakudujatega).

Suurimad käsitööd pakkuvad laadad: Laulasmaa laad, Vanamõisa laad, Püha Bernardi päevade laad

Käsitööteemalised näitused:

Kose-Uuemõisa külakeskuses on aastaringne käsitöö vaateaken, kus väljapanek pidevalt vahetub.

Kose Kunsti ja Käsitöö Seltsi näitus

Tabasalu Keskuses Harku valla käsitööhuviliste näitus „Kevadised lapimustrid“

Keila Sotsiaalkeskuses:

iga-aastane näitus „Vahva“

Keila kangakudujate 60 aasta juubeli näitus „Lihtsad vaibad“
ringide juhendajate näitus

Harju Maakonnaraamatukogus:

Keila kangakudujad juubeldavad 60

Lasterikaste rõõmuhetked – lapitehnika näitus

Keila Kooli õpetajate käsitööde näitus

HKHK kangakudujate eriala näitus

Mall Vesilo näitus „Kirikirjad kindalt seinale“

Keila Kultuurikeskuses:

tarbekunstiringide (keraamika ja portselanimaal) näitus

Keila lapitehnikaringi ülevaatenäitus

Lisaks: Ohtu Külaseltsi korraldatud Ohtu Külapood detsembris – õhinapõhine ettevõtmine juba enam kui kümme aastat

Ääsmäe Külaseltsi jõuluorg

2025. aasta tegevusplaan

Harjumaal on vaja uuendada käsitöötajate andmebaasi, paljud meiliaadressid enam ei tööta, sest inimesed ametikohtadel on vahetunud. Aastaplaanid on veel suures osas koostamisel, tavaliselt tuleb täpsem info alles jaanuari lõpus ja veebruari alguses.

15. veebruar 2025 – MTÜ Harjumaa Pärimuskeskus korraldab Igor Tõnuristile pühendatud 2. rahvarõivakonverentsi „Vabadus traditsiooni raames“ Keila Koolis.

Käsitööklubi „Mõtted mujal“ õppesõidud jaanuaris 2025 Pärnusse, juunis Türile, septembris Kihnu (?).

Ohtu Külapood detsembris.

Keilas jätkab kaheaastane rahvarõivakursus, mais toimub Harjumaa Muuseumi juures juba traditsiooniks saanud rahvarõivaste tuulutamine. Tavapäraselt toimuvad kohalikud näitused, käsitööpäevad ja -laadad. Endiselt osaleme ka üleriigilistes käsitööprojektides. Kindlasti toimub kohtadel veel palju huvitavat, millest aga info puudub.

Kose Kunsti ja Käsitöö Selts

Piret Aavik, 507 8055, piret.aavik@gmail.com

Aadress: Ravila tee 21, Ravila Mõis, Kose vald 75101, Harjumaa

EMTAK-kood: 94995

Asutatud 2012. aastal. Seltsi tegevuse eesmärk on rahvuslike käsitöötraditsioonide järjepidevuse säilitamine oma liikmete tegevuse kaudu, rahvakunsti- ja käsitööhuviliste koondamine, koolituste, näituste, õpitubade ja õppereiside korraldamine.

Kose Kunsti ja Käsitöö Selts korraldab aasta ringi kunsti- ja käsitööstuudiot täiskasvanutele ja õppeperioodil septembrist maikuuni lastele, olles koostööpartneriks Kose vallavalitsusele huvihariduse ja huvitegevuse korraldamisel Kose, Ravila ja Kose-Uuemõisa piirkonnas. Igal aastal korraldame aga mõne suurema projekti raames teemakursusi ja õpitubasid, kuhu ootame osalejaid lähemalt ja kaugemalt. Nii on aastate jooksul korraldatud Haapsalu pitsi, viltimise, kudumise, heegeldamise, puukäsitöö, õmblemise, masinkudumise, siidimaali, portselanimaali, trükkimise, arhailise tikandi, keraamika jpm õpitube.

2024. aasta tegevused

Kunsti- ja käsitööpäevad (veebruar–aprill)

Harjumaa laulu- ja tantsupidu – käsitöö õpitoad (juuni)

Ravila keraamikapäevad (mai–juuni)

Käsitöölaat Ravila mõisas (juuli)

„Käsitöökojad üle maa“ (oktoober)

Täiskasvanud õppija nädal (TÕN) (oktoober)

Mentorkoolitus: puidu painutamine ja puidu kirjamis- ja põletustehnikad (november)

Jõululaat Ravila mõisas (detsember)

Suuremad projektid:

kunsti- ja käsitööpäevad

kogukonna taaskasutuspäevad

puukäsitööpäevad

2024. aasta üheks olulisemaks sündmuseks võib pidada Ravila mõisas toimunud puukäsitöö mentorkoolitust 18.–19. novembril õpetajatele ja ringijuhendajatele. Olime seda koolitust pikalt oodanud. Puukäsitöö on valdkond, mis iga aastaga kogub järjest rohkem huvilisi. Kui eelmisel aastal oli meie käsitööhuvilisi koolitamas Roland Burk, kes õpetas puukäsitööriistade teritamist ja puulusika voolimist, siis sellel aastal oli koolitajaks Meelis Kihulane, kes õpetas puidu painutamist ja puidu kirjamist, lisaks jagas juhendaja koolitusel osalejatele nii puukäsitöös vajaminevaid üldteadmisi kui ka erinevaid käsitöövõtteid ja praktilisi oskusi, ülevaadet puukäsitöös Eestis enim kasutatavatest puuliikidest ja nende omadustest, puukäsitöös vajaminevatest tööriistadest, nende teritamisest ning hooldusest ja ohutusnõuetest. Koolituse tagasiside oli väga positiivne ja siinkohal veel kord tänusõnad kõigi koolitusel osalejate poolt. Oleme uute koolituste ootel!

Koostöös Tuhala Ajaloo- ja Kunstikambriga, kes korraldas sellel aastal juba kaheksanda üle-eestilise puukäsitöö konkursi, pakkusime Ravila mõisas puukäsitööhuvilistele imetlemiseks ja puukäsitöö „isutekitamiseks“ suvest hilissügiseni krappide ehk karjakellade konkursi tööde näitust „Krapikari“.

Koostööpartnerid: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Kose vallavalitsus, Kose valla raamatukogud, Kose valla koolid ja lasteaiad, Lahemaa Pärimuskoda, Ravila Külaarendamise Selts, Maagilise Reklaamdisaini Koda Magic Design OÜ, Gita Kunstikamber, Ravila mõis jt.

Meie toetajad: Eesti Kultuurkapital, kohaliku omaalgatuse programm, Kose vallavalitsus, Ravila mõis.

2025. aasta tegevusplaan

Kunsti- ja käsitööpäevad (jaanuar–mai)
Kogukonna taaskasutuspäevad (jaanuar–oktoober)
Ravila keraamikapäevad (mai–juuni)
Kunsti- ja käsitöölaagrid Ravila mõisas (juuni–august)
Käsitöölaad Ravila mõisas (juuli)
„Käsitöökojad üle maa“ (oktoober)
Täiskasvanud õppija nädal (TÕN) (oktoober)
Mardilaad Kose kultuurikeskuses (november)
Jõululaad Ravila mõisas (detsember)
Käsitöökonverents (detsember)

MTÜ Rahvakunsti Klubi erakool Veerik

Tiia Ehvert, juhatas@rahvakunstiklubi.ee

EMTAK-kood 90031

Asutatud 1989, juhatuses 5 inimest, liikmete üldarv 25.

Tegutsemise peamised eesmärgid on õpetada nii kaasaegset kui ka etnograafilist käsitööd.

2024. aasta tegevusaruanne

Meistrikojad ja koolitused:

- Kangastelgedel kudumise kursus: iseloomuga kaltsuvaip
- Kangastelgedel kudumise kursus: lihtne kaltsuvaip
- Kangastelgedel kudumise kursus: värvimõjuga topeltkangas
- Kõlavöö kursus algajatele
- Teeme lihtsa lahttasku
- Nõelviltimise kursus algajatele
- Muhu pättide tikkimine

Töötoad:

- Päkapiikkude meisterdamine
- Kahepäevane portselani maalimise töötuba nii klubi liikmele kui ka armeenia kogukonnale

Klubi liikmed:

- osalesid mitmel käsitööliidu korraldatud üritusel Hopneri majas
- käisid Looduse Omnibussiga Riias käsitöölaadal
- osalesid kampsikute loovõmbelise õpitoas, mis toimus Pirita vabaajakeskuses

Väga hästi läks meil Mardilaadal – meie tehtud käsitöö vastu tunti suur huvi ja me saime sealt mitu uut liiget.

Meie väikesele kollektiivile mõjub hästi:

- koolitatud õpetajate aktiivne tegevus kursuste läbiviimisel,
- uute teadmiste edasiandmine liikmetele,
- uute liikmete värbamine.

Suurimaks saavutuseks peame seda, et meie liikmeskond suurenes mitme väga aktiivse liikme võrra.

2025. aasta tegevusplaan

Praegu on tehtud konkreetsed plaanid ainult esimese poolaasta kohta:

- kangastelgedel kudumise kursus
- intarsia kursus
- erinevad töötoad

Lisaks kursustele püüame teha töötubasid (viltimine, *crazywool*), erinevaid üritusi ja väljasõite klubi liikmetele. Teisel poolaastal soovime osa võtta ka Mardilaadast.

Lahemaa pärimuskoda

Liis Burk, 5595 9817, e-post: liis@parimuskoda.ee

Lahemaa Pärimuskoda on juriidiliselt asutatud 2018. aasta alguses, kuid reaalset toiminud Kuusalu vallas Uuri külas pikemalt enne seda. Lahemaa Pärimuskoda hoiab, viljeleb, edendab ja annab edasi meile omast kultuuripärandit hoiakute, koolituste, sündmuste ja eluviiside kaudu.

2024. aasta tegevused

Meid külastas sel aastal palju inimesi – nii lapsi kui ka täiskasvanuid Eesti eri piirkondadest, aga ka teistest riikidest – Šveitsist, USAst jm-lt. Külastuste sisu oli pärandkultuuriga tutvumine ja toimiva peretalu tegemistest osasaamine. Sooviti osaleda ka eritasemelistes töötubades. Meie juures toimus sel suvel mitu avatud uste päeva puutöökojas ning ka maatelgede rakendamise tööpäev. Rahvarohkeim sündmus oli avatud talude päevadel, kui tutvustasime paljudele huvilistele pärandkäsitööd ja kohalikku kultuurilugu. Inimesed said osaleda erinevates töötubades.

Külastasime mitut sündmust ka ise – Keskaja Päevad, Mardilaat, Viljandi hansapäevad, Viljandi pärandifestival, töötoad Eesti Rahva Muuseumis jm. Palju oli koostööd koolinoortega ning teadmiste edasiandmist töö- ja tehnoloogiaõpetajatele.

Taimsete kiudude valdkonnas sai edukalt toetatud kiukanepi teema-aastat, toimus linanäitus Eesti Vabaõhumuuseumis ning taimsete kiudude seminar Mardilaadal.

Saime OMA märgi oma lambavillale ja lõngale. ERKL nimetas meid paikkonna käsitöökeskuseks.

Peremees Roland Burk lõpetas Edeva Ereemiidi puutöökoolis selliõppe, mille raames valmis hulk uhkeid esemeid. 2024. aastast alustas ta ka enda puutöökojas õpilastega aastast rahvapärase puutöö kursust.

Uue aasta lootus on laiendada puidutöökoja võimalusi ning liikuda edasi pärandi uurimise ning edasiandmise kursil.

Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber MTÜ

Margit Solo, 5330 0849, e-post: ajalookamber@tuhala.ee
Kosejõe 9d/2, Kose-Uuemõisa, Kose vald, Harjumaa

Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber MTÜ on asutatud 2008. aastal. Tegevuse eesmärk on pärandi hoidmine, levitamine, käsitööoskuste õpetamine.

2024. aasta tegevusaruanne

Usinalt jätkus rahvarõivakool, puukäsitöökursus täiskasvanutele, puutööring noortele vanuses 11–18 aastat. Märtsis oli meie poolt korraldatava üle-eestilise puukäsitöö kaheksanda konkursi „Krapp“ tähtaeg. Konkursitöid laekus rekordarv. Kuulutasime välja järjekordse konkursi teemal „Soolavakk“. Osalesime keskaja külas ja Mardilaadal, töötasime välja kirivööde kudumise teljed ja valmistasime muid tekstiilkäsitöö tarvikuid, valmistasime mõned kodalukud, külastasime Kihnu muuseumi museaalse kodaluku koopia valmistamiseks. Oleme alustanud tellimuse peale triibuseelikute kudumisega.

Meistrikojad ja koolitused

Kihnu muuseumis olevast kodalukust kuulsime akadeemik Anu Raua käest juba 2019. aastal, kui see kodalukk oli alles taluaida ees. Kihnu muuseumis ei osanud tookord luku kohta infot jagada. Mõni aasta hiljem andis muuseumi juhataja Maie Aavaga teada, et varem otsitud lukk on jõudnud muuseumikogusse. Sel aastal õnnestus see kodalukk üles mõõdistada ja muuseum tellis luku koopia, et külastajad edaspidi kodalukku avada ja sulgeda saaksid. Ühtlasi sai paika pandud kodalukkude näituse tegemine Kihnu muuseumis 2025. aastaks.

Koostööpartnerid: Emotsioon OÜ, Pileum OÜ, ERKL, Kose vallavalitsus, Kose Gümnaasium, Kihnu muuseum

2024. aastal oli suurem rõhk tekstiilitöö valdkonnal, sest aasta teisel poolel polnud võimalik juhendaja terviseprobleemide tõttu puutöö kursusi läbi viia.

2025. aasta tegevusplaan

Kodalukkude näitus Kihnu muuseumis ja soolavaka konkurss, rahvarõivakoolis komplektide valmimine.

Tallinna Käsitöökeskus

Liina Veskimägi-Iliste, Estonia pst 3/5, Tallinn

EMTAK-kood: vaba aja veetmise, meelelahutuse ja kultuurilise tegevusega või huvialadega seotud ühendused ning huviklubid (94995)

Selts asutati 2000. aastal ja seltsis tegutseb 15 inimest.

Eesmärk on rahvusliku käsitöö hoidmine ja arendamine.

2024. aasta tegevusaruanne

Töötubade korraldamine Tallinna vanalinnapäevade pärimuskülas Tornide väljakul, Tallinna Keskaja Päevadel ja Mardilaadal.

Viimastel aastatel on ühingu tähtsamateks ettevõtmisteks töötubade korraldamine. See annab võimaluse käsitöövaldkonda tutvustada, enda tegevusi näidata ja uusi kontakte luua. Näituste ning suursündmuste korraldamisega hetkel tegelenud ei ole.

2025. aasta tegevusplaan

Töötubade ja meistrikodade korraldamine erinevatel kultuurisündmustel. Meistrite koondamine ja infovahetus.

HIUMAA

Käsitööühendused

Heliivika
Hiiu Meistrite Koda
Hiiu Vill
Kiigik, DesigRi
Ainult Ilusad Asjad
Lepaniidi mahetalu
Hiiu Mesi
Lavendlitalu
Servasahver

Üll
Kassari Remli
Jääk ja Praak
Pitsu
Hiiu Design
Galder
Vilorett
Hiiuhihooldus

Hiiumaa Käsitööselts

Nele Eller, 516 6553, e-post: nele.eller@gmail.com, hiiukasitoo.ee, hiiukasitoo@gmail.com
EMTAK-kood 94995

Asutatud 1998. Eestvedajaid 12 inimest. Ühenduse tegevuse eesmärk on Hiiumaale omaste käsitöötraditsioonide jätkamine, käsitöö kui omaette kunsti viljelemine ja propageerimine, kohalikust materjalist tehtavate Hiiumaale iseloomulike käsitöötoodete idee otsimine ja kavandamine, oma liikmetele igakülgse abi osutamine.

2024. aasta tegevused

Suvine käsitöö- ja omatoodangu laat

Kila-kola laat

ERKLi Mardilaat

Talvine käsitöö- ja omatoodangu laat

ERKLi mentorkoolitus, Eve Mahhovi „Taaskasutus ja materjali väärtustamine, Loovõmblemine“

Tähtsündmus on talvine käsitöö- ja omatoodangu laat. Laada toimumine oli seekord eriti nauditav ja magus, kuna teada oli, et miski selle toimumist ei sega. Esimene laat pärast koroonat toimus nii, et viimase hetkeni ei julgenud me 100% toimumises kindlad olla. Müüjad olid hoos, kultuuriprogramm oli äge ja vaatamata keerulistele aegadele pudenes miskit ostjate kingikottidesse ja müüjate kukrusse.

Koostööpartnerid: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Hiiumaa vald, Hiiumaa Muuseum, Hiiumaa Arenduskeskus, Kärkla Ühiskümnaasium, Hiiumaa käsitööõpetajad, Hiiumaa

käsitööettevõtjad, külaseltsid, Hiiumaa Sotsiaalkeskus, Kärdla Kultuurikeskus, Sõru Muuseum, Hiiumaa Tarbijate Ühistu, R-kiosk parvlaeval jne.

Seltsi jätkuv mitmekülgne toimimine, põhigrupi suurenemine, maja renoveerimise edenemine, uue lisamaja rentimine vallalt, seltsi liikmete arvu püsivus – on meie positiivsed märksõnad. Paremini saaks paljutki, kuna jätkuvalt juhitakse seltsi põhitööde kõrvalt ja paljud asjad saavad valmis n-ö viimasel hetkel. Unistuseks on jätkuvalt majja perenaise töökoha loomine, aga seoses uue aasta uue maksukoormusega ei julge seda veel loota.

2025. aasta tegevusplaan

Toime tulla kõikide majanduslike muudatustega. Väikeste sentide käibest kaotamine ja käibemaksu tõus – meie programm ei võimalda seda teha mõne liigutusega. Toime tulla tõusvate hindade ja sellest tuleneva inimeste ostukäitumisega.

IDA-VIRU ja NARVA

Paikkonnas tegutsevad

MTÜ Narva Klubi Käsitöö

MTÜ Narva Klubi Käsitöö

Olga Kublitskaja, juhataja, 553 1658, e-post: olga.kublitskaja@gmail.com

Narva Klubi Käsitöö asutati 2001. aastal. Tegutsemise peamised eesmärgid on:

- Narvas ja Ida-Virumaal niplispitsi punumise traditsioonide arendamine ja säilitamine ürituste, näituste ja meistriclasside korraldamise kaudu, sh niplispitsi punumise õpetamine nii lastele kui ka täiskasvanutele, nii algajatele kui ka edasijõudnutele;
- sidemete loomine, hoidmine ja tugevdamine erinevate kultuuri- ja rahvuslike ühendustega Eestis ja välismaal;
- niplispitsi punumise populariseerimine, osaledes linna, piirkondlikel, riiklikel ja rahvusvahelistel näitustel, meistriclassides, festivalidel, seminaridel ja messidel.

2024. aasta tegevused

ART LACE MTÜ eesmärk on säilitada Narvas ja Ida-Virumaal niplispitsi punumise traditsiooni. Korraldasime aasta jooksul igakuiseid pitsimeistriclasside kõigile huvilistele, et õpetada seda pitsitehnikat.

O. Kublitskaja on korduvalt esitlenud oma autoriraamatut „Narva niplispits“ ja korraldanud pitsinäitusi, sealhulgas isikunäitusi Narva kunstnike residentuuris, Jõhvi Kontserdimajas, Narva Laste Loomemajas ja mujal. Samuti korraldati ühisnäitusi ja -seminare Narva Pitsikooli õpilaste ja Eesti Pitsi Gildiga.

Juulis 2024 osales O. Kublitskaja korraldajate kutsel rahvusvahelisel festivalil Portugalis, kus Narva pitside tutvustus ja meistriklasse olid kohaliku pitsinaiskonna ja külaliste seas väga edukad.

Koostööpartnerid: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Eesti Pitsi Gild, Ida-Virumaa Integratsioonikeskus, Narva Linnavalitsus, Narva Keskraamatukogu, Narva Muuseum, Narva Laste Loomemaja.

Kõik selle aasta planeeritud tegevused on lõpule viidud.

2025. aasta tegevusplaan

2025. aastal on kavas korraldada näitusi ja meistriklasse, osaleda linna, piirkonna ja üleriigilistel üritustel.

JÕGEVAMAA

Paikkonnas tegutsevad

Katre Arula Meistrikoda
Mittetulundusühing Kangrukoda

MTÜ Käsiteokoda
Puuhabo OÜ

Katre Arula Meistrikoda

Katre Arula, +372 551 3147, e-post: katre.arula@gmail.com

Lossi 1a Põltsamaa

katrearula.com, facebook.com/KatreArulaMeistrikoda,

instagram.com/katre_arula_meistrikoda, etsy.com/shop/KatreArulaDesign

Katre Arula Meistrikoda on asutatud aastal 2004. Eestvedajaid on üks.

EMTAK-kood: 90031

2024. aasta tegevus

19.12.2023–8.01.2024 Näitus „Pool-sajandi-vahetus“ Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis (rõivad mannekeenidel ja fotod seintel).

4.02.2024 algas kogas ümberkolimine, mis kestis kolm kuud. Palju materjali sai annetatud Põltsamaa Ühisgümnaasiumile, Põltsamaa lasteaiale ning mitmele käsitöötajale.

10.02.2024 ERKLi volikogus osalemine, moedemonstratsioonil 10 komplekti.

1.–31.03.2024 näitus „Pool-sajandi-vahetus“ Mustvee Kultuurikeskuses (rõivad mannekeenidel ja fotod seintel).

5.03.2024 Eesti Väikeste ja Keskmiste Ettevõtete Assotsiatsiooni (EVEA) tunnusüritusel kategoorias „Edukas sooloettevõtja“ kolmas koht.

24.02.2024 Kultuurkapitali Jõgevamaa ekspertgrupi tunnuspreemia „Katré moeshow 2023“ korraldamise eest.

5.04.–8.07.2024 raamatu „Rõivad räägivad“ valmimine (esimene kohtumine Saara Kirjastusega – raamatu jõudmine lossihoovi Katre Meistrikotta).

17.05.2024 loomeettevõtete õppereisil osalemine Türile ja Viljandisse (korraldaja JAEK).

Mai–august 2024 praktikant Kaisa Pärn Katre Meistrikodas (VOCO).

29.05.2024 Katré on Patendiameti aasta kaubamärk 2023, osalemine Patendiameti konverentsil Kultuurikatlas Tallinnas. Valmis lühifilm.

9.06.2024 EFF OmaMoe konkursi žürii liige.

1.07.–6.08.2024 Näitus „Pool-sajandi-vahetus“ Põltsamaa lossihoovis Meistritemaja galeriis (fotod seintel).

1.–31.08.2024 vaateaknanäitus Kaarmanni käsitööpoe koos raamatuga „Rõivad räägivad“.

2.–3.08.2024 osalemine käsitööpäevadel Setomaal ja Seto Kuningriigi päeval.

14.09.2024 raamatu „Rõivad räägivad“ esitlus Põltsamaa lossihoovis Magnuse saalis.

16.09.–20.10.2024 osalemine tööga „Naisliin“ Eesti Moekunstnike Ühenduse näitusel „Minu ehe“ kohvikus Lummus, Müürivahe 20, Tallinn.

21.–22.09.2024 osalemine disainiturul Krulli kvartalis Tallinnas.

3.10.2024 ettekanne Jõgevamaa ettevõtlike naiste konverentsil „Katré edulugu“.

11.10.–6.11.2024 Eesti Moekunstnike Ühenduse näitus „Talisman“ Vabaduse galeriis Tallinnas (valge kleit).

26.10.2024 tootearendused on uuteks toodeteks valmis saanud – fotosessioon Põltsamaa lossihoovis, fotograaf Liina Laurikainen.

7.–9.11.2024 osalemine Mardilaadal Tallinnas. Etnomoe šõul viis komplekti.

29.11.2024 Eesti Lapitöö Seltsi aastakoosolek Marja Matiiseni lapitöömajas.

1. ja 15.12.2024 Põltsamaa lossihoovis Lumekuningriigi üritusel osalemine.

14.–15.2024 Eesti Rahva Muuseumi jõululaadal osalemine.

Kõige suurem kordaminek oli raamatu „Rõivad räägivad“ valmimine. Selle idee ja läbirääkimised said alguse juba 2022. aastal. Raamatusse on koondatud Katre Arula kümne aasta looming. Selle aja jooksul on valminud väga palju eriilmelisi kotte ja rõivaid, mida on aidanud fotodele jäädvustada üle kümne fotograafi. Raamatu lahutamatuks osaks on inspiratsiooni- ja valmimislood. Raamatut aitas koostada Triinu Arula ning valmis see Saara Kirjastuses.

Aasta alguses kolis Katre Meistrikoda väiksemale pinnale, et vähendada püsikulusid. Kadus ära poe osa, kus müüdi teiste käsitööettevõtjate tooteid. Nüüd on Katre Meistrikoda avatud tööruum, kus külastajad saavad meistri tööd jälgida ning osta tooteid otse meistri käe alt. Ümberkorraldus on nõudnud palju harjumist, aga lõppkokkuvõtteks on sellest kliendid võitnud.

2025. aasta tegevusplaan

Jätkub näituste korraldamine. Põhirõhk on uute toodete arendamisel – kevadeks valmib kleitide sari ning sügiseks uued taaskasutusteemalised jakid.

Mittetulundusühing Kangrukoda

Kersti Pook, 515 6980, e-post: kerstipook@gmail.com

Põltsamaa Lossihoov, Lossi 1a

EMTAK-kood: 94995

Kangrukoda on asutatud aastal 2019.

2024. aasta tegevused

Näitused

9.03.–24.05.2024 Põltsamaa Kesk-Eesti kunstigalerii pART – „Kolmkümmend aastat hiljem“, alapealkiri „Ühislend“

1.10.–31.10.2024 Kokemäe raamatukogu „Kolmkümmend aastat hiljem“, alapealkiri „Ühislend“

14.11.–30.12.2024 Põltsamaa raamatukogu „Uuesti uus“

Meistrikojad ja koolitused

20.01.2024 koolitus TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias „Eesti põimevaibad“

12.02.2024 kangakudumise koolitus Vägari külaseltsis – villase suurräti kudumine (10 inimest)

2.03.2024 põimevaiba õpituba, juhendaja C. Kütt

16.03.2024 põimevaiba õpituba, juhendaja C. Kütt

29.06.2024 Põltsamaa lossipäeval laadavaiba kudumine

05.10.2023 kangakudujate infopäev Haapsalu Kutsehariduskeskuses „Põimevaibad“

Aasta möödus väga tegusalt. Eriti tore oli näitustega tutvustada Põltsamaa sõpruslinna Kokemäe käsitööseltskonnale Eesti rahvakultuuri ja selle omapära.

Väga hästi võeti vastu ja palju osalejaid oli ka kangakudujate infopäeval Haapsalus (124 osalejat), kus eriti suurt elevust tekitasid Haapsalu Kutsehariduskeskuse õpilaste praktika välisriikides. Siin oli suur abi koostööpartneritest: Kultuurkapital, ERKL, Haapsalu Kutsehariduskeskus, Christi Kütt, Eve-Liisa Kriis, Kristi Jõeste, Aile Nõupuu, Rõude külamaja, Risti Loomemaja, Kulla Altmäe, Haapsalu Pitsikeskus.

2025. aasta tegevusplaan

Koostöös ERKLi ja Eesti Kultuurkapitaliga korraldada kangakudumist tutvustavat ettevõtlust.

4.10.2025 Eesti kangakudujate infopäev „Ettevõtlik kangakuduja“ Tallinnas

Puuhabe OÜ

Kersti Pook, 515 6980, e-post: kerstipook@gmail.com

Kooli 4, Põltsamaa

puuhabe.weebly.com, facebook.com/Puuhabe, instagram.com/puuhabe

EMTAK-kood: 90031

Puuhabe OÜ on asutatud aastal 2005.

2024. aasta tegevusaruanne

OÜ Puuhabe on väike pereettevõte. Valmistame looduslikest materjalidest käsitööd. Osaühing sai nimeks Puuhabe, sest samanimeline samblik kasvab vaid eriti puhtas keskkonnas. Oma klientidele pakume kvaliteetseid keskkonnasõbralikke tooteid. Põhilise tootevaliku moodustavad kangastelgedel kootud esemed. Minu toodete valmimisel on suur rõhk sõnal keskkonnasõbralikkus. Materjaliks kasutan tekstiilitööstustes üle jäävat materjali või töötlen seda ise käsitsi ümber endale sobivaks materjaliks. Kuna ühesugust jääktoorainet on raske saada, valmib suur osa toodetest ainueksemplarina ja tellimustööna. Teise poole OÜ Puuhabe toodetest moodustavad naturaalsest materjalidest tootesarjad „Murd“ ja „Koekiri“. Uusi põnevaid võimalusi otsides laieneb ka uute toodete sari „3D“.

Pakume ka mõnusat ajaveetmisvõimalust gruppidele, kes soovivad käsitööga tutvust teha. 2.11.2024 töötuba külastas 89 osalejat. Puuhabeme kangrukoda asub Põltsamaa Lossihoovis, kus näitan oma töid meelsasti, kui oled andnud oma tulekust ette teada (tel 5156 980).

2025. aasta tegevusplaan

Plaanin otsida uusi ja põnevaid väljakutseid kangakudumise alal. Tekitan tellijates vajaduse oma toodete järele. Püüan töövõtteid muuta kiiremaks ja kvaliteetsemaks. Materjalide osas otsin huvitavaid võimalusi. Loon uut tootesarja „Loodusest“. Tunnen ise rõõmu oma tööst ja pakun seda rõõmu ka oma klientidele!

JÄRVAMAA

Paikkonnas tegutsevad

Alpaka Wile Farm

OÜ Kangaspuu

Saara Kirjastus

Türi Käsitöötuba

MTÜ Kesk-Eesti Käsitööselts

Margot Marks, Silvia Aarma, 53005974, e-post: margot@kangaspuu.ee

Kesk-Eesti Käsitööselts asutati 2002. aastal. Eestvedajaid ja tegevustes osalejaid on 13.

Tegutsemise peamised eesmärgid: käsitöö kui ettevõtluse propageerimine ning arendamine ettevõtjate koostöös.

2024. aasta tegevusaruanne

Selts korraldas oktoobris Türi raamatukogus koostöös Järvamaa rahvarõiva nõuandekojaga ühise näituse Järvamaa rahvarõivastest. Toimus ka õppereis Peipsi äärde Turgi käsitöötallu.

Koolitused:

Triibuseeliku kudumine Turgi käsitöötalus

Keskaegne kuldtikand Türi

Näituse avamise päeval oli meil Kadi Vingisaare loeng „Rahvarõivas eile ja täna“ ning pärast loengut tutvustasid oma komplekte ning vastasid küsimustele Kadi Vingisaar, Silvia Aarma, Margot Marks ja Tiia Kontus. Koos rahvarõivastega olid näitusel väljas ka Järvamaa mustritega kindad ja sukad.

Koostööpartnerid: Järvamaa rahvarõiva nõuandekoda ja ERKL

Seltsi tegevus on olnud minimaalne, sest seltsi liikmed on kas eakad või tööga hõivatud. Oleme korraldanud ühe näituse, paar õppepäeva ja püüame korraldada ka ühe õppereisi aastas.

2025. aasta tegevusplaan

Oleme plaaninud oktoobrisse näituse lapitehnikas esemetest ning õppereisi Sillamäe ja Narva kanti.

KIHNU

Käsitööühendused

Mitteformaalsed ühendused Kihnu Muuseumis ja Metsamaa pärimustalus.

Käsitööettevõtjad

Anneli Martson FIE

Annika Annuk FIE

Kihnu Craft OÜ

Kihnu Puukoi OÜ

Kihnu Manufaktuur OÜ

Kaerametsa Puukoda

Pärnamäe talu OÜ

Rooslaiu talu OÜ

Saarde talu OÜ

Urga OÜ

Käsitöökauplused/infopunktid

Kihnu Muuseumi pood

Lohu käsitööpood

Kihnu Pood

Mõnu käsitöötalu

Kihnu Njaputüe Pused

Merebutiik

Pärna ja Pärnamäe talu

Rooslaiu talu

Kihnu sadama turg

Kihnu tuletorni käsitööpood

Käsitööd müüvad oma kodust väga paljud kodumajutusteenuse pakkujad. Mitteformaalsed ühendused on Kihnu Muuseumis ja Metsamaa pärimustalus.

Kihnu Muuseum

Maie Aav, juhataja
Linaküla, Kihnu, Pärnumaa

Kihnu muuseum on asutatud 1974. aastal. Muuseumi korraldusel toimuvad näitused ja koolitused muuseumis, SA Kihnu Kultuuriruumi korraldusel kudumisfestival Metsamaa pärimustalus. Väikesi käsitöö õpitube korraldavad enamik kodumajutuse pakkujatest.

2024. aasta tegevused

Rõõm on sellest, et üha enam talusid müüvad oma koduõuest käsitööna tehtud kohalikust toorainest toitu ja käsitsi tehtud tarbeesemeid. Tõusmas on ka pakutavate töötubade ja igasuguste käsitööõpetuste arv.

Ettevõtmised: erinevad käsitöö-õpitoad toimusid muuseumis, Metsamaal, majutuskohtades. Muuseum võõrustas Anu Raua käsitöönäitust ja toimus kohtumine suurmeistri endaga. VII kudumisfestival Metsamaa pärimustalus keskendus labakinnaste kudumisele.

Kihnu muuseumikuuris toimunud töötoad (kalavõrgu kudumine ja rakendamine, paelte punumine, pastelde tegemine jpm) olid rahvarohked.

Koostööd teevad kiirel suveajal kõik: käsitöömeistrid leiavad rakendust muuseumis, Metsamaa pärimustalus, Mõnu käsitöötalus. Sügisest käivituse muuseumis põhikooliõpilastele mõeldud näputööring.

Õnneks on suvekülaliste seas järjest rohkem neid, kes rannas peesitamise asemel aktiivselt käsitööd tehes linnaelust puhata tahavad.

Kihnu osales töötubade ja käsitöö müügiga ka Mardilaadal.

Kahjuks on meeste käsitööõpetuste pakkumine endiselt pea olematu. Kallase talus on valmimisel sepatöökoda – nii et asi paraneb.

Erinevatel põhjustel ei saanud muuseum niipalju käsiraamatut avaldamisküpsiks ja sellega jätkame 2025. aastal.

2025. aasta tegevusplaan

Uue üritusena kutsub Rooslaiu talu ellu Kihnu käsitööädala madalhooajal jaanuaris.

Muuseumis toimub kord kuus neljapäeval ühine käsitööõhtu ehk ülalistumine.

Igal neljapäeval saavad põhikooliealised tulla muuseumi näputööringi.

Jätkub kudumisfestivali traditsioon.

Pikime käsitööteemat erinevatesse suveüritustesse.

Tahame pakkuda käsitööturunduse koolitust kihnlastele. Tähelepanu alla võtame rohkem oma rahva käsitööoskuste hoidmise ja parandamise. SA Kihnu Kultuuriruum koostöös muuseumi ja kooliga koostab Kihnu käsitööõpikut kooliõpilastele.

Muuseum avaldab Kihnu pulgapitsi kudumise käsiraamatu.

LÄÄNEMAA

Paikkonnas tegutsevad

Haapsalu Käsitööselts

Haapsalu Käsitööselts

Mirje Sims, 56287800, e-post: info@haapsalusall.ee

Karja 25, Haapsalu

EMTAK-kood: 94995

1992. aastal asutatud seltsil on liikmeid 60, nädalas aktiivsed neist 30. Haapsalu Käsitööseltsi põhikirjale on meie põhitegevus Haapsalu pitsikudumistraditsioonide säilitamine ning propageerimine, Haapsalu salli igakülgne tutvustamine ning hoidmine.

2024. aasta tegevusaruanne

Haapsalu käsitööselts korraldas Pitsikeskuses aasta jooksul mitu näitust. Aasta algas seltsiliikmete kootud sõrmkinnaste näitusega, milles osalesid peaaegu kõik liikmed. Veel olid Haapsalu Põhikooli õpilaste ja õpetajate näitus, teistsuguse pitsi – klaaspitsi näitus viinakuul, näitus „Teksamäng“ teksade taaskasutamisest ning traditsiooniline pitsikeskuse akende kaunistamine jõulukuul. Novembrikuus oli kõige olulisem osalemine Mardilaadal Tallinnas. Laet õnnestus seltsi jaoks suurepäraselt.

Olulisimad olid ERKLi mentorkoolitused Siiri Reimanni juhendamisel (sõrmikud) ning Maret Lehise juhendamisel (kirivöö). Lisaks õppisime töötubades eri õpetajate käe all dekupaaži, kaartide valmistamist, kevadist lilleseadet, kaartide maalimist akvarellidega, teksakollaaži valmistamist. Läbi aasta tegelesime ka mütsidega: kogusime materjali nii stiilide kui ka töövõtete kohta ning õppisime erinevaid nippe Siiri Reimanni juhendamisel. Mütsid on 2025. aastal seltsiliikmete näituse teema.

Haapsalu 13. pitsipäeval esitlesime pitse ja uut kalendrit. Rahvast oli rohkesti ja kudumisvõistlus ületas eelmiste aastate osalusrekordi.

Koostööpartnerid: Haapsalu Linnavalitsus, Saarakiri OÜ, SA Läänemaa, Visit Haapsalu, ERKL, Looduskiri OÜ (looduse Omnibus).

Aasta õnnestus just täpselt nii hästi, kui oli võimalik. Peame oma liikmete kaasamise veel rohkem panustama ja pitsipäeva rahvarohkust arvestades ürituse kontseptsiooni uuendama. Kõik on tehtav!

2025. aasta tegevusplaan

Jätkame igakuiste käsitöönäitustega:

Jaauar – „Annad sõrme, võtab käe“. Triin Mihkelsoni autorinäitus

Veebruar – Haapsalu Käsitööseltsi liikmete mütside näitus

Märts – broneeritud

Mai – Haapsalu Põhikooli õpilastööde näitus

Osaleme Ilon Wiklandi juubeliaasta üleskutses SA Läänemaa ja Haapsalu Muuseumilt.

Teadaolevalt on Haapsalu Pitsikeskuse maja remondisaaga juba üksjagu aega võtnud, aga loodetavasti saame positiivse vastuse projekti hindajatelt ja seejärel Haapsalu linn alustab Pitsikeskuse renoveerimist. Seetõttu oleme otsustanud, et suvised üritused ja õpitoad tulevad kavva jooksvalt. Kindel on, et Haapsalu pitsipäev tuleb 10. augustil. Kus, see selgub veel. Kindlasti osaleme Mardilaadal Tallinnas.

LÄÄNE-VIRUMAA

Käsitööühendused

MTÜ Huviselts Elujoon	Tudu Käsitöötare-muuseum
Muuga Maanaiste Selts	Viru-Nigula käsitööring
Jäneda Külaelu Arendamise Selts	Lehtse käsitööseltsing
Jäneda keraamikaring	Käsmu käsitööring
Tamsalu käsitööring	Moe külaselts
Tapa käsitööring	Lahemaa käsitöökoda
Kadrina käsitööring	Käravete käsitööring
Kadrina Maanaiste Selts MTÜ	Ambla käsitööring
MTÜ Loometöö	Ardu kangakudujad
Pensionäride ühendus Kõrvelill Jänedal ja Seeniorid Tapal	Käru Seltsimaja kangakudumise tuba
Jäneda keraamikaring	Simuna käsitööring

Käsitööringe ja seltse võib olla rohkem, sest kõik ei pruugi oma tegevusest meile teatada.

Käsitööettevõtjad

Aale Käsitöö OÜ	OÜ Anne Lii Käsitöö
Viru Käsitöö Salong OÜ	Ülle Murula FIE
Lõnga Liisu OÜ	Ene Inno FIE
Mirelle Käsitöö OÜ	Banelle OÜ
Korjuse Moor OÜ	Mäehansu OÜ
Marit Käsitöö OÜ	Rakvere Loovuskeskus MTÜ
Vocatio OÜ	Lauli Loovstudio
Lillemantel OÜ	Linnuvoolija OÜ
KP Fashion & Design OÜ	Ärklitua OÜ
Spets HS OÜ	Kirevere Mulk OÜ
AS E. Strauss	MTÜ Kodutare Käsitöökeskus
Einmans OÜ	

Kunsti- ja käsitöökauplused

Viru Käsitöö Salong	Renate Kunstisalong
Marit Käsitöö	Eepo Eesti Portselani tehasepood
Linnuvoolija keraamikakoda	Pajustis
Joller Grupp hooajaline kauplus Sagadi mõisas	Kakuvälja Käsitöökamber Haljala vallas
Jäneda Käsitöökeskuse hooajaline kauplus	Rakvere Linnuse hooajaline suveniiripood
KMOORi keraamikagalerii-koda Haljala vallas	Palmse mõisa hooajaline pood
Käsitöö müügikoht Tapa bussijaamas	Sagadi mõisa muuseumipood
Lõnga Liisu käsitöökauplus-töötuba	Rakvere Loovuskeskuse butiik
Pajustis	Võsu Kunstikuur, hooajaline
Ülle Baumani kauplus-õmblustöökoda	Kadrina Maanaiste Seltsi käsitööpood
Käsitööpood Hea Hoog – erivajadustega inimeste valmistatud käsitöö	Tamsalu käsitööpood

Infopunktid

Viru Käsitöö Salong Pikk 16 Rakvere
Jäneda Käsitöökeskus

Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts MTÜ

Kersti Loite, 514 3795, e-post: kerstiloite@hotmail.com

Pikk 16, Rakvere 44307

EMTAK-kood: 94992 (EMTAK 2008), NACE-kood: 94.99

Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts asutati 1999. aastal. Tegutsemisaastate jooksul oleme algatanud mitu käsitööliikumist, osalenud ERKLi töös, korraldanud näitusi, konkursse, koolitusi jpm. Juhatuse liikmeid on neli. Erinevatel ettevõtmistel on osalejate arv varieeruv. Peame oma ülesandeks säilitada ning arendada kunsti- ja käsitöötraditsioone kui kultuurinähtust, mis põimib ajaloo, uskumused, käsitöötraditsioonid ning väljendab tegija kaudu kultuuritaustale omast mõtteviisi.

2024. aasta tegevused

2023. aasta sügisel sai välja hõigatud mõte tähistada kõrvuti teiste toredate päevadega ka rahvarõivapäeva. Idee sattus viljakale pinnale. Nii toimus Rakvere Kultuurikeskuses 11. veebruaril, legendaarse etnoloogi ja rahvarõivaste uurija Igor Tõnuristi sünniaastapäeval, rahvarõivapäev – päev täis põnevaid teadmisi, muusikat ja tantsu. Loodame väga, et sellest algatusest kasvab välja tore traditsioon. Veebruari algul esitlesime rahvarõivaid ja rahvuslikku käsitööd Tour Estil koostöös Rakvere linnaga. Koostöös Viru Instituudiga alustasime aprillis arutelu rahvusliku käsitöö ja ornamentika osakaalu tõstmisest Ida- ja Lääne-Virumaa lasteaedades. Augustis tutvustasime Virumaa lasteaedade õpetajatele paikkonna muustrite ja käsitöö eripära. Septembris osalesime Jõhvi kontserdimajas toimunud rahvuskultuuride loomepajas, kus tutvustasime Virumaa rahvarõivaid ja päevakajalisi rahvarõivateemasid. Sügisese ajakirja Käsitöö numbris tutvustasime Virumaa rahvarõivaid ning Virumaa rahvarõiva nõuandekoja tegemisi. Aasta lõpus toimusid traditsioonilised mentorkoolitused. Svetlana Saare õpetas pärandtekstiilide puhastamist ja tekstiilide hooldust ning Kristina Rajando näpunäitel saime proovida nahatöö võlusid.

Koostööpartnerid: SA Virumaa Muuseumid, Rakvere Kultuurikeskus, Rahvakultuuri Keskus, Rakvere Linnavalitsus, Saara Kirjastus, Rakvere Loovuskeskus, Virumaa Instituut jt.

2025. aasta tegevusplaan

Kuna aastad 2024 ja 2025 on kuulutatud rahvarõiva-aastateks, siis 2025. aastal on põhirõhk rahvarõivaste tutvustamisel. Jätkame toredat koostööd Rakvere linnaga, osaledes Tour Estil. Samuti jätkub koostöö Virumaa Instituudiga rahvakunsti tutvustamisel Ida-Virumaal ning lasteaedade õpetajatega paikkondliku rahvakunsti laiema kasutamise võimaluste otsimisel lasteaedades. Võimaluse korral soovime jätkata 2025. aasta sügisel rahvarõivakooliga.

MTÜ Loometöö

Luule Nurga, 528 7107, e-post: luulekodu@gmail.com
rahvariided.eu
Jäneda, 73602, Tapa vald, Lääne-Virumaa
EMTAK-kood 9499

MTÜ Loometöö asutati 20. märtsil 2006. Rahvusliku käsitöö koolitused on Jänedal toimunud alates 2003. aastast koostöös Eesti Rahvakultuuri Keskusega ja Jäneda Mõis OÜga. Eesmärk on kaitsta ja propageerida rahvuslikku käsitööd ja autentseid rahvariideid.

Juhatusse kuuluvad: Agnes Naarits, Kaire Ries, Luule Nurga. Liikmeid kokku 12.

Peamine tegevusala on kaheaastane rahvariiete valmistajate koolitus koos rahvariiete nõustamisega, lisaks õpetame niplispitsi ning rahvuslike vööde ja paelte tegemist, korraldame lühikursusi (mentorkoolitus, käsitööpäevad), näitusi ja töötubasid.

2024. aasta tegevused

- LEADERi projekti „Traditsiooniliste rahvariiete valmistamise õpetus Jänedal“ lõpetasime lõputseremooniaga. See sündmus ongi meile meeldejäävaim üritus. Kohal olid Tapa valla esindus, Lääne-Virumaa rahvakultuuri spetsialist ja muidugi Eesti Rahvakultuuri Keskus koos juhataja Kalle Visteriga. Oli häid sõnu, pillimängu ja õnnelikke lõpetajaid omavalmistatud kostüümides.
- Uus LEADERi projekt „Autentsete rahvariiete valmistamise koolitus“ sai alguse 1. oktoobril 2024.
- Jäneda rahvariiete nõukoda on tihedalt seotud rahvarõivakoolitusega. Aruandeaastal sai koolitusgrupiga liidetud kaks soovijat käiste tikandi tegemiseks juhendaja käe all. Nõustajad olid Jäneda suurürituste aegadel rahvale kättesaadavad käsitöökeskuse töötubades, telefonitsi ja internetis. Näiteks Norra tantsurühma liige sai meie toel Ambla kihelkonna kostüümi. Nõuandeteemat on raske lahutada rahvariiete valmistamise koolitusest. Koolitus on algusest peale olnud nõuandev hääl.
- Täiendavalt tegime rahvariidevööde ja -paelte juhendamise päevi soovijatele ja rahvariiete valmistamise õppegrupis osalejatele.
- Niplispitsi klubi käis koos kord kuus. Niplispitsiteemalised olid ka avatud käsitöö päevad Jänedal. Mentorkoolituse tegi Virve Valtman-Valdson tikandi teemal.
- Jäneda raamatukogus oli maist kuni 15. septembrini näitus rahvariiete valmistajate kooli lõpetajate töödest.
- Aja märk! Lõpetame igasuguse tegevuse kangakudumise teemal. Pakutavad tingimused ei ole meile vastuvõetavad. Lähikonnas Aravete alevikus Aasa 10 on osühing Minksson, kes tegeleb kangakudumisega.
- Tänu kordaläinud tegevuste eest kõigile eestvedajatele!
- Suurim tänu meie kauaaegsele koostööpartnerile Eesti Rahvakultuuri Keskusele, koolitusjuhile Urve Gromovile ning Jäneda Mõis-Muuseumi juhatajale Georgi Särekannule.

2025. aasta tegevusplaan

- Jätkame alustatud rahvariiete valmistamise koolitust ja oleme nõuandvaks hääleks Jäneda paikkonnas rahvariiete teemal.
- Jätkame meil traditsiooniks saanud väiksemaid üritusi.
- Kaire Riesega on kokku lepitud isikunäitus Jäneda raamatukogus maist kuni 15. septembrini 2025.

MUHU

Paikkonnas tegutsevad

FIE Janne Kommel
Muhu Loomekoondis „Vana vallamaja“
FIE Piret Lember
Jüri-Jaani Talustuudio
Männiku Käsitöötuba

MTÜ MUHUinSEA
OÜ Nett Tikand
FIE Velli Saabas
Portselaniaed OÜ jpt.

Muhu käsitööselts Oad ja Eed MTÜ

Ülle Kuusk, 517 7340, e-post: yllekuus@hotmail.ee, oadeed@gmail.com

Liiva küla, Muhu vald, Saare maakond, www.oadeed.ee

EMTAK-kood: 94995 / EMTAK 2008

NACE-kood: 94.99

Oad ja Eed MTÜ on asutatud 1996. aastal. Juhatus: Tiina Saar (esimees), Eveli Jürisson, Ülle Kuusk. Seltsis on 28 aktiivset liiget. Erinevatest projektidest ja koolitustest võtavad osa ka teemast huvitatud kogukonnaliikmed.

Eesmärk on rahvusliku käsitöö, eriti Muhus ajalooliselt viljeletud käsitöövaldkondade ja -võtete elujõulisena hoidmine, erinevate kursuste, käsitöönäituste, õpitubade korraldamine, kogukondlik ja heategevus, koostöö kohalike eakate käsitöömeistritega, järelkasvu koolitamine.

2024. aasta tegevused

Iganädalased õpitoad: jätkus Muhu naise rahvariidepluuside tegemine Kultuurkapitali projekti raames Alliki Oidekivi ja Ülle Kuuse juhendamisel. Kevadel kodusime Asta Sepa juhendamisel Muhu sõrmkindaid. Seltsiliste kokkusaamised toimusid üle nädala: õpitoad „Seltsiliselt seltsilisele“, sünnipäevade tähistamine, heategevus ja sponsorlus, meened valla üritustele ja spordivõistlustele, koosolekud, mais üldkoosolek.

Avasime remonditud käsitööpoe laienduse, korraldasime käsitöömüüki, kohvikut ja loteriid Muhu valla kevad- ja sügislaadal. Käsitööpood oli avatud jüripäevast mihklipäevani, detsembris jõulumüük seltsi ruumis. Osalesime ka Tallinnas Mardilaadal.

Veebruaris käisime ERKLi volikogul, aprillis külastasime ERMi, algasid ettevalmistused müügiperioodiks poes. Mais toimus Anu Randmaa mentorkoolitus „Rahvuslikud helmekeed ja nende valmistamine“. Juunis lõpetasime projekti raames valmistatavad esemed.

Suvel korraldasime õpitube välisgruppidele: Muhu tikand, silmuskudumise paikkondlikud tavad ja võtted, tekstiili ja puidu värvimine.

Toimus seltsi traditsiooniline õppereis, seekord augustis Haapsalu pitsipäevadele ja Valge Daami etendusele. Külastasime Muhu muuseumi ja tutvusime museaalidega. Septembris toimunud saarte pärimuspäevadel korraldasime osalejatele käsitöö õpitube.

Detsembris toimus Anu Randmaa mentorkoolituse „Muhu sukkade kudumine“ esimene moodul. Tegime heategevuslikke kingitusi Muhu hooldekodule ja pidasime seltsi jõulupidu koos Tõstamaa käsitöökeskuse ja Pärnu teatri külastusega.

Juba seitsmendat aastat jätkub projekt „Muhu naine oo kut lill“, mille raames on valminud erinevad rahvariidekomponendid, sellel aastal Muhu naise särgid ja Muhu-mustrilised sõrmkindad. Plaanime jätkata.

Väga oluline oli meie käsitööpoe laiendamine, mis andis võimaluse tooteid maitsekamalt ja laiemas sortimendis välja panna. See andis võimaluse kõigile liikmetele oma loomingut veelgi laiemalt tutvustada ja müüa.

Koostööpartnerid on Muhu muuseum, Muhu vald, Muhu hooldekodu, Muhu Liha ja Muhu Puidukoda.

Endiselt korraldasime töötube ja koolitusi nii muhulastele kui ka külalistele. Huvi seltsi tegemiste vastu oli jätkuvalt suur. Üle nädala saime kokku, väljapakutud üritustel osales palju huvilisi. Jätkasime projekti raames Muhu naise pluusi õmblemise ja detailide heegeldamise ja tikkimisega, samuti valmisid kaunid sõrmkindad. Koostöö valla asutustega on kujunenud traditsiooniks, samuti iga-aastane seltsi käsitööauhinna väljaandmine parimate käsitööliste tunnustamiseks.

Viis kuud aastas avatud seltsi käsitööpood Liival nõudis igapäevast tegelemist ja müüjate kohalolu. Kauplus oli hea väljund meistritele oma toodangu tutvustamiseks ja turustamiseks, samuti võimalus seltsile tegevuse jaoks raha teenida.

Selgi aastal korraldasime koolitusi ja presentatsioone, mitmeid neist koostöös Muhu asutuste ja ettevõtjatega. Aastaga võib rahule jääda.

2025. aasta tegevusplaan

Meid on ootamas järjekordne kolimine uude, suuremasse seltsi ruumi. Püüame aasta läbi koos käia ja teha iganädalasi õpitube. Plaanis on rahvariiete valmistamise projekti „Muhu naene oo kut lill ...“ VIII etapi lõpetamine – viimaste puuduvate rahvariidekomponentide (Muhu naise kootud vatt, sukad, pluus, pruuditanu jne) valmistamine ja IX etapiga jätkamine, mille käigus õmbleme valmis traditsioonilised sitsijakid; ERKLi mentorkoolitused; väliskoolitajate tellimine kursuste ja õpitubade korraldamiseks; oma liikmete vahel kogemuste vahetamine. Suvel seltsi käsitööpoe müügi korraldamine ja projekti raames talvistes käsitöö tubades valminud Muhu naise rahvariiete näituse korraldamine. Plaanime külla minna teiste paikkondade käsitöötegijatele, ka korraldada iga-aastane seltsi õppereis. Sügisel osaleme mihkclipäevalaadal, jätkub rahvariiete valmistamise projekt, käime Tallinnas Mardilaadal. Sügishooajal on plaanis jätkata ka õpitubade korraldamisega. Jõulukuul on traditsiooniline kingituste valmistamine Muhu hooldekodu elanikele; käsitöö näitus- jõulumüük ning seltsi jõulupidu.

PÕLVAMAA

Paikkonnas tegutsevad

Põlva Käsitööklubi

Põlva Käsitööklubi

Merike Verev, e-post: merikeverev@gmail.com

Põlva Käsitööklubi loodi 1993. aastal eesmärgiga hoida elavana rahvuslikke käsitöötraditsioone ning anda edasi kogemusi ja oskusi noorematele. Klubi tegevus on mitmesuunaline. Klubis osaleb 14 käsitööharrastajat. Põlva Käsitööklubi tegutseb seltsinguna.

2024. aasta tegevused

Meie seltsi tegevuse põhialus on vanade käsitöötraditsioonide alleshoidmine ja nende kasutamine tänapäevases käsitöös. Erilist tähelepanu pöörame käsitöö kvaliteedile. Aasta jooksul tegelesime põhiliselt lapitöödega. Õppimise lapivitraaži, volditud lapitööd, tegime lapitehnikas seinapilte jne. Korraldasime näituse oma tehtud töödest Ahja raamatukogus, samuti osalesime käsitööpäeval Setomaal. Tegevusaasta läks korda.

2025. tegevusplaan

Jätkame aktuaalsemate käsitööliikidega. Korraldame koos noortega õpitubasid. Lööme kaasa vallauritustel. Soovime osaleda vabariiklikul käsitööpäeval.

PÄRNUMAA

Paikkonnas tegutsevad

Agni Laats, Lihula Õpikoda OÜ

Alpakafarm OÜ

Allika Seltsituba

Aniar OÜ

Artbeat OÜ

Ceramic Point OÜ

Ehtsad Värvivid OÜ

EtnoArt OÜ, Thormani sepikoda

FIE Ene Riso

FIE Ilme Figol

FIE Maire Bristol

FIE Signe Taremaa

Hetkese OÜ

Karini Paberikoda OÜ

Leili Klaasikoda OÜ

Levikivi OÜ

Lammas Linnas Villastudio

Lihula Lilltikandi Selts

Lihula Õpikoda OÜ

Lõuna-Läänemaa Käsitööühing MTÜ

MargitCraft OÜ

Margus Rebane

Nisuma Studio OÜ

MTÜ IIDA Kursused

MTÜ Lüster

MTÜ Meie Muster

OÜ Etskae

Paasik Design OÜ

Potitehas OÜ

Riided Selga OÜ

Saarde Käsitöökeskus

Stuudio Klaasikild OÜ

Tammeli OÜ

Teopaik OÜ

Tulilind MTÜ

Vaas & Vaas OÜ

Vaibapesa OÜ

MTÜ Maarja Magdaleena Gild

Stella Laur, 5887 2790, e-post: info@maarjamagdaleenagild.ee

maarjamagdaleenagild.ee, Uus 5, Pärnu linn

Facebookis: Maarja-Magdaleena Gild

Kontaktisik: Kadri Rebane, 5558 8187

Mittetulundusühing Maarja-Magdaleena Gild on asutatud 2007. aastal eesmärgiga loomettevõtjaid ühendava ja aastaringselt avatud keskusena väärtustada kohalikku käsitööd ja kultuuri.

2024. aasta tegevused

Aastal 2024 tegutses Gildi majas 23 käsitöökoda ja -stuudiot. Maja on avatud viiel päeval nädalas.

Eddi Potitehas
Helle Savituba
Savilille stuudio
Signe Kõitekoda
Ene 7 asja

Kati Heegeldab
Maalistuudio
Jane Vaselised
Leili klaasikoda
Raina Villa pildid
Kadri tekstiil ja maal
Margiti tekstiilikoda

Kadi nahastuudio
Loome töötoad
Karini paberikoda
Pea peenar
Endla disain
Ursula õmbluskoda
Õmblusmamsli lapitekid
Lahe stuudio
Urmas Uustali maalid ja urnid
Gildi toidukoda
Gildi pood

Täitus 15 aastat majas Uus tn 5. Oleme uhked, et Pärnu linn 2009. aastal käsitöömeistritele linna südames toreda maja kasutada usaldas ning me seda maja senini hea sisuga oleme täitnud. Pidupäeval tagasi vaadates selgus, et aegade jooksul on just selle maja oma igapäevaseks loometöö tegemise kohaks valinud üle 60 kunstniku ja käsitöömeistri, 15 aasta jooksul on siin toimunud lugematu hulk töötubasid, kursusi ja sündmusi. Tähtsat versteposti tähistasime ühise näitusega Gildi ärklisaalis, kus iga meister pani välja iseloomulikku oma loomingust.

Tähtsündmus oli Pärnu XXVII gildipäevad 2.–3. augustil. Taas täitsid Gildi maja, Steineri aeda ja ümbruskonna tänavaid melu, käsitöömüüjad Pärnust ja kaugemaltki ning hea kodumaise talukauba ja imeheade toitude hõrgutavad lõhnad. Steineri aia laval pakkusid rahvale kõrva- ja silmailu pillimehed, lauljad ja tantsijad. Gildipäevad on saanud traditsiooniks, kuhu tuleb teadlik publik. Paljude jaoks on see sündmus, kuhu tuleb suvises Pärnus tingimata tulla, et kohtuda sõpradega ja nautida mõnusat olemist. Gildipäevad on alati olnud külastajaile tasuta.

2024. aastal osalesid Gildi meistrid oma töödega mainekatel näitustel, sh Pärnu Uue Kunsti Muuseumi näitusel „Anna uus elu“. Sündisid ka mõned isikunäitused. Võimaldati praktikakohti Pärnumaa kutsehariduskeskuse ja Kuressaare ametikooli käsitöö- või sotsiaalvaldkonna erialade õppuritele. Oma tooteid müümas ja töötube tegemas käidi arvukatel laatadel ja muudel sündmustel üle Eesti, sh Mardilaadal, hansapäevadel Pärnus ja Tartus,

Viljandi ja Viru folgil, Pärnu kirjandusfestivalil, ERMi jõululaadal jm.

Igal reedel ja laupäeval on gildi majas avatud töötoad/õpitoad, siin meisterdamine on muutnud meeldejäävaks arvukalt sünnipäevi ja firmaüritusi. Lisaks korraldasime kogu õppeaasta jooksul koolinoorte loomeringi, kus lapsed saavad meie maja meistrite juhendamisel tutvust teha erinevate käsitöötehnikatega. Suvel korraldasime samal eesmärgil lastele kaks viiepäevast suvelaagrit koos toitlustuse ja muu meelelahutusega. Jõulukuul käisid meie juures klassid kuulamas muinasjutuvestjat ja meisterdamas.

Gildis toimunud koolituste üks tipphetki oli mentorkoolitus „Pärnumaa etnograafilised kindad“, koolitaja Anu Pink. Teine mentorkoolitus Pärnumaal toimus Pärnu Pitsistuudio soovil Pärnu Nooruse Majas, koolitaja Eve Mahhov. Täname ERKLi koolituste eest!

Aastateema „Rahvarõivas ruudus“ kohaselt on osa meie meistreid pannud seljad kokku ning üksteise teadmisi täiendades asunud koostöös uurima ja valmistama Pärnumaa rahvarõivakomplekte. Niisugune sisuline koostöö, mis ongi ühes majas tegutsemise eelis ja mõte, teeb suurt rõõmu ja inspireerib.

2024. aasta oli stabiilne, suuremate muudatusteta liikmeskonna või stuudiote osas.

Koostööpartnerid:

Pärnu Linnavalitsus, ERKL, Pärnu Muuseum, Destination Pärnu

2025. aasta tegevusplaan

Jätkame gildi liikmete toetamist nii loominguilises tegevuses kui ka ettevõtjatena, soovime leida selleks uusi võimalusi ja väljundeid. Tugevdame suhtlust teiste käsitööühendustega, jätkame Pärnumaa paikkonna eestvedamist ning Pärnumaa elava käsitöötraditsiooni hoidmist ja tutvustamist.

Tõstamaa Käsitöökeskus MTÜ

Anu Randmaa, 5668 2283, anu@folkart.ee

Tõstamaa Käsitöökeskus on asutatud 2017. aastal. Eesmärk on kohaliku käsitöö edendamine, käsitöökogukonna loomine ja kodukoha identiteedi tugevdamine. Eestvedajaid 5, liikmeid 21.

EMTAK-kood: 94995

2024. aasta tegevused

Käsitöökeskusel on oma galerii, kus toimus aprillist detsembrini kuus näitust.

Esimest korda osalesime oma müügiboksiga Mardilaadal. Tõstamaa osavallapäevadel avame alati oma *pop-up*-kohviku, oleme avatud olulistel üritustel nagu Räämewest, maal elamise päev, Tõstamaa jõululaat. Möödunud aasta inspiratsioonireis oli Kesk-Eestisse Saara Kirjastusse, Resa Tiitsmaa galeriisse ja töötuppa, Järvakandi klaasikotta.

Meistrikogjad ja koolitused:

Käsitöökeskuses toimuvad regulaarselt esmaspäeviti ja teisipäeviti keraamikaringid ning kolmapäeviti ja neljapäeviti käsitööringid täiskasvanutele. Lisaks võõrustame välismaiseid käsitööturiste ja pakume neile töötubasid. Möödunud aastal külastas meid viis gruppi Taanist.

Korraldasime juulis neljandat korda pärandkultuurifestivali „Tõstamaa õhetus“, kus pakume roosimise jm traditsioonilise käsitöö koolitusi. Kutsume samal ajal oma üritusi pakkuma teisi Tõstamaa ettevõtteid, et muuta festival suuremaks.

Koostööpartnerid:

Tõstamaa asutused ja ettevõtted, ERKL, MTÜ Rahvarõivas, Pärnu Lahe Partnerluskogu, Pärnu Muuseum, Lihula Muuseum

Näituste esimene täispikk kava õnnestus hästi, avamised olid meeleolukad. Festivali „Tõstamaa õhetus“ peame veel tasapisi kasvatama ja sellele tugevat alust looma.

2025. aasta tegevusplaan

Eespool kirjeldatud traditsioonilised sündmused tulevad taas. Lisaks tähistame 15. tegevusaastat. Looime oma e-poodi.

Pärnu Pitsistuudio (MTÜ Tulilind)

Birgit Pere-Päästel, 507 6571, e-post: birgit.pere@gmail.com

Pärnu, Roheline 1b

EMTAK-kood: 94995

Pärnu Pitsistuudio on asutatud aastal 2000, liikmeid on 18.

2024. aasta tegevused

- Iganädalane koostöö oktoobrist kuni maini.
- Käsitööpäevad Setomaal, august.
- Ülemaailmne pitsipäev, ühisniplamine 23. juunil Pärnu Keskraamatukogus.
- Juuni lõpus Tšehhis Vamberki pitsifestivalil kontaktide loomine.
- Kolmepäevane niplamislaager septembris Kihnus, kohal niplajad üle Eesti. Muuseumituur, Kihnu kraepitsi niplamine, koolitus – kavandi koostamine.
- Päranduspidu Viljandis, oktoober.
- Mardilaat – töötuba, november.
- Nooruse maja ja jõulukuuse kaunistamine niplisest jõuluehetega, detsember.
- Tegevused, mis seotud igapäevase pitsiringi tööde ja huvidega.

Tore on see, et koostöö Eesti Niplispitsi Seltsiga on suurenenud ning ühistegevusi-kokkusaamisi teiste niplajatega rohkem. Koostöö toimub Eesti Niplispitsi Seltsiga, piirkondlike niplispitsi ühendustega ja Tõstamaa Käsitöökeskusega.

2025. aasta tegevusplaan

Eesti Niplispitsiseltsi 30. aastapäeva tähistamine Pärnus.

RAPLAMAA

Paikkonnas tegutsevad

Rapla Käsitöö- ja Kunstiselts

Rapla Käsitöö- ja Kunstiselts

Ivi Sark, tel: 512 8931, e-post: ivi.sark@gmail.com

Metsamajandi tee 8-6, 79517 Raplammaa, Rapla vald

EMTAK-kood: 90031

Rapla Käsitöö- ja Kunstiselts on asutatud aastal 1995. Seltsil on 1. jaanuari 2025 seisuga 25 liiget. Tegutsemise peamised eesmärgid on koolituste korraldamine, õppereisid, meistrilaadad.

2024. aasta tegevused

Aasta 2024 oli teguderohke. LEADERi meetmetes saadud rahastus projektidele andis võimaluse korraldada koolitusi ja õppereise, meistrite laatasid. Oli tore taas kokku saada!

- 11. mail Rapla XXII kevadlaad käsitöö- ja väikeettevõtjatele.
- Õppereis Viljandisse ja Setumaale. Osalesime ERKLi käsitööpäevadel. Tutvusime Mulgi kultuuriruumiga ja ettevõtjatega. Osales 23 inimest.
- Õppereis Saaremaale, tutvusime külakogukondadega, käsitööettevõtjatega ja haridusasutustega Kuressaares.
- 14. detsembril Rapla XXII jõululaad käsitöö- ja väikeettevõtjatele. Esinesid tantsukollektiivid.

Liikmete tegemised:

- Aavo Päädami maalinäitus Raikkülas, Raplas ja Märjamaal
- Janina Päädami keraamikanäitus Rapla Kultuurikeskuses
- Keraamika koolituste korraldamine Kabalas
- Maria Mättase keraamikanäitus Rapla Kultuurikeskuses
- TaevaniMaani OÜ meistrikoja kolimine uutesse ruumidesse, koolituste korraldamine
- Paikkonna toidukoolitused Pille Petersoo juhendamisel

Väärisime ka tunnustust:

TÕN Raplammaa aasta õpiteo eripreemia – toidukoolitused „Kuidas maitseb“

Koostööpartnerid: Raplammaa Partnerluskogu MTÜ ja RAEK

2025. aasta tegevusplaan

- Rapla Käsitöö- ja Kunstiseltsi 30 tegevusaasta üritused: koolitused, õppepäevad ettevõtjatele koostöös RAEKi ja rahvakultuuriga
- 10. mail Rapla XXIII kevadlaad
- juulis õppereis Läänemaale
- septembris Rapla XXI sügislaad
- 13. detsembril Rapla XXIII jõululaad

RUHNU

Paikkonnas tegutsevad
MTÜ Ruhnu KultuuriAit
Külli Uustal

MTÜ Ruhnu KultuuriAit

Triinu Lamp, 5210 1113, e-post: kultuuriait@ruhnu.ee

Facebookis: Ruhnu Kultuuriait

EMTAK-kood: 94995

Ruhnu piirkonna kontaktisik **Külli Uustal**, 5692 9551, e-post: kulli.uustal@gmail.com

Facebookis: Ruhnu käsitöökamber Vävkammaren/Ruhnu pärandikool

MTÜ eestvedajaid on kaks, tegevustes osalejaid olenevalt üritusest 10–50 inimest.

MTÜ Ruhnu KultuuriAit väärtustab kohalikku kultuuripärandit; hoiab, taaselustab ja tutvustab traditsioonilisi käsitöövõtteid. Selle eesmärgi täitmiseks korraldame õpitubasid. Kogume, talletame ja süstematiseerime ruhnurootsi pärandit.

2024. aasta tegevused

- Kultuuriaida ühte asutajat Külli Uustali tunnustati veebruaris ERKLi tiitliga „Pärandihoidja 2023“.
- Tellisime Marju Tammelt Vormis saarelt Ruhnu seelikukanga kudumise ning ERKLi mentorkoolituse raames toimus Ruhnus 2024. aasta aprillis Ruhnu seeliku valmistamise õpituba. Varem olid usinad osalejad lauatelgedel valmis kudunud 3 m seeliku allaserva käivat valget villast toodipaela. Kurrutasime Marju juhendamisel seelikukangast ja valmis sai kuus seelikut.
- Maikuuks käis Anu Pink Ruhnus esitlemas oma uhiuut Ruhnu kudumite raamatut. Anu aastatepikkune töö oli vormunud imeilusaks Ruhnu pärandkultuuri tutvustavaks ja säilitavaks teoseks. Juunis sai Tallinnas näha Kudujate Koopiaklubi ja Saara Kirjastuse ühishäitust „Ruhnu roosid“. Tõelised meistritööd väga kenasti kujundatud näitusel.
- Külli eestvedamisel sündis uus Ruhnu kudumistalgute traditsioon, mille käigus uuriti Ruhnu mustreid, õpiti vikeldamist, käidi kududes saare erinevates paikades ehk kooti nii metsas, mere ääres kui ka näiteks majaka tornis. Osalejaid oli nii mandrilt kui saare pealt.
- Kultuuriaidas toimus Eesti Moekunstnike Ühenduse väljasõit ning avati Ruhnu rahvarõivast inspireeritud moejoonistuste hüpiknäitus.
- Rahvamajas või koolimajas käib taas koos naiste käsitööklubi, sügisel alustati *blåvamsa* kudumisega. Liise talu kuuri all alustas tegevust käsitöökuur, kus huvilised saavad suvel tutvuda Ruhnu käsitööga või ise meisterdamisest rõõmu tunda.
- Magdaleenapäeva tähistamise raames juulis toimus taas rahvarõivatuulutus, millele andsid seekord lisaväärtuse Vormsi rõivas talharpa-mängijad.
- Kultuuriaida juures toimus mitmepäevane keraamika rakupõletuse töötuba RuhnuRaku2024 koos Olustvere kooli keraamikaeriala õpilastega, juhendajaks Moyo Eivas. Ära sai proovitud puuküttega rakuahju kasutamine ja taiglaglasuur.
- Eesti Rahvakultuuri Keskuse toetusel toimus kultuuriaidas veel kaks õpituba – kahepäevane *spinntalko* ehk ketrustalgud ning nädal aega kestnud Ruhnu tooli valmistamise õpituba. Keträmist ja lõnga korrumist õpetas Julika Roos, keträmist- ja

töölaule laulsime koos Tammeougu Mariga Sõrvest, üllatust pakkus kohalik „Ketra-Liisa“ diiva ja kosutust sai Ruhnu *klimskeso*’st ehk klimbisupist. Värskelt õpitud ketramis- ja lauluoskused said RuhnuRahu festivali raames toimunud suvelaadal uhkelt eksponeeritud.

- Nädal aega kestnud Ruhnu tooli tegemise töötuba juhendas meister Meelis Kihulane ning töötoa käigus valmisid traditsioonilisi puutöövõtteid kasutades punutud põhjaga talutoolid. Liimeistri kasutamine ja kirvega tahumine said juba päris hästi käppa. Toolide tegemist alustasime puupakkude lõhestamisest ning kogu tööprotsess käis käsitsi.
- Töötoa raames toimus ka avatud loeng Ruhnu toolide teemal ning hüpiknäitus kohapealsetes majapidamises leiduvatest vanadest toolidest. Samuti sai ülevaate naturaalsetest punumismaterjalidest (sisal, linane köis, kaisel, pärna niin, kuusejuur).
- Ruhnu käsitöölised käisid teist korda koos Mardilaadal. Ruhnust sai kaasa võetud lõnga, puutööd, kudumeid, käsitööseepi, raamatuid ja graafikat. Toimusid linoollõike ja -trüki ning vikeldamise töötoad.

2025. aasta tegevusplaan

Jätkame Ruhnus traditsiooniliste sündmuste korraldamist – *sticktalko*, *spinntalko*, RuhnuRaku. Plaanis on suvel taas Ruhnu pärandi teemal töötubasid korraldada rahvamajas, Liise talu käsitöökuuris ja kultuuriaidas. Vähemalt kord aastas korraldame Ruhnus rahvarõiva tuulutamist ja tutvustamist. Esitamisel on taotlus korraldada kevadel 2025 ERKLi mentorkoolituse raames Ruhnu meestepükste õmblemise koolitus Kairi Orava juhendamisel. ERMis avatakse 25. mail 2025 näitus „Rannarootslased. Estlandssvenskar. Estonia Swedes“, mis tutvustab rannarootslaste traditsioonilist materiaalet ja vaimset kultuuri ning eestirootsi kultuuri käekäiku 20. sajandil kuni tänapäevani. Kuna ees on ootamas n-ö Aibolandi-aasta ja ERMis toimub suur rannarootsi kultuuri tutvustav näitus, siis lööme kaasa Ruhnust tutvustavates tegevustes ja projektides.

SAAREMAA

Paikkonnas tegutsevad

Good Kaarma OÜ

OÜ Kohala

Kirisilm OÜ

Liimeister OÜ

Paul Tohv FIE

Riine Sooäär FIE

Saare Rätsep OÜ

Saare Vilt OÜ

Saaretikand OÜ

Saaremaa Sepad OÜ

Sarapiku Vilt OÜ

Tiiu Kaju Nahatööd OÜ

Tuuleluud OÜ

Valjala Sepikoda OÜ

Kamsi OÜ

Õmblusstudio e-Mair OÜ

Niidihaldjas OÜ

KjaS Signature,

Lossi Disain OÜ

Saaremaa käsitööselts Kadakmari MTÜ

Mareli Rannap, 522 8817, e-post: marelirannap@gmail.com

Padari talu, Praakli küla, Saaremaa vald, Saare maakond

EMTAK-kood: 94995

Kadakmari MTÜ on asutatud aastal 2008. Tegevustes osalejate arv on 50.

Tegutsemise peamised eesmärgid: pärandoskuste säilitamine Saaremaal. Meie tegevus on suunatud sellele, et käsitööhuvilised inimesed saaksid sisustada otstarbekalt oma vaba aega, et rahvakunst elaks ja säiliks ning käsitööoskused ja teadmised oleksid edasi antud järgnevatele põlvetele.

2024. aasta tegevused

Toimus rahvariite valmistamise koolitus. Aasta alguses lõpetasime särki tikkimise ja õmblemise koolituse ja jätkasime sügisel lahttaskute ja tanude tikkimise koolitusega. Plaan on valmistada täiskomplektid rahvariideid rahulikus tempos, nii et kõikidel need esemed ka valmiks.

Samuti kudasime aasta jooksul saaremaiseid kampsuneid. See oli väga põnev koolitussari. Kuna kampsuneid eriti muuseumides säilinud ei ole, siis oli vaja kõigepealt leida vanad fotod, kus kampsunites inimesed peal, siis mustrid fotolt „välja lugeda“, kirja panna ja seejärel ka kampsunid valmis kududa. Koolitusel osales 12 väga motiveeritud kudumishuvilist.

2025. aasta tegevusplaan

Järgmisel aastal jätkame rahvariite valmistamise koolitusega. Kuna inimestel on üha rohkem erinevaid tegevusi ja asjatoimetusi, siis võtame ka rahvariite valmistamist rahulikult ja teeme koolitusi sellise tempoga, et kõik esemed ka realselt valmiks.

MTÜ Lõimik

Kätli Saarkoppel, e-post: katli.saarkoppel@gmail.com

Aia tn 62-5, Kuressaare, 93810

2024. aasta tegevusaruanne

- 6.–8. aprill 2024 – kahepäevane linaste kangaste kudumise koolitus Kuressaares, koolitaja Veinika Västriku, 12 osalejat.
- 15. mai 2024 ühepäevane põimevaiba kudumise koolitus Kuressaares, koolitaja Veinika Västriku.

Sealt sai alguse Lõimiku liikmete ühise põimevaiba kudumise idee. Vaip sai oktoobris kangasulase auhinna kangakudujate infopäeval Haapsalus ja oli eksponeeritud Mardilaadal Kuressaare Ametikooli väljapaneku juures, kuna Lõimikusse kuuluvad peamiselt ametikooli kangakudumise eriala vilistlased.

- Mais aitasime noorte segarahvatantsurühmal kandmiskõlblikuks kohendada kaheksa Mustjala tanu (õpetajad Anne Kolk ja Kaie Kesküla).
- 11. juunil toimus noorte pärimuspäev Mihkli talumuuseumis, kus õpetasime noortele kõlapaela punumist.

- 17. juulil, 19. juunil ja 19. augustil õpetasime südamepaela punumist ja tutvustasime saarte rahvarõivaid vene emakeelega õppijatele eesti keele kursustel Mändjalas.
- Jätkus juba 2023. aastal ilmunud raamatu „Saaremaa suurrätid“ müük (Saaremaa Muuseum ja Kuivastu käsitööpood).

2025. aasta tegevusplaan

Lõimik jätkab uuel aastal möödunud sajandi I poolel Saaremaal telgedel kootud tarbetekstiilide ja nende lugude uurimist ning jäädvustamist.

Peale selle tegutseb Kuressaares paarikümneaastase ajaloo väike lapitööhuviliste klubi Lapimoorid, mis korraldas 2024. aasta kevadel Kuressaare kultuurikeskuses iga-aastase lapitööde näituse, seekord koos viltijatega. Käesoleval aastal toimub lapimooride 20. näitus aprillis.

SETOMAA

Käsitööühendused

MTÜ Seto Käsitüü Kogo

Käsitööettevõtjad

OÜ Estonian Pottery

OÜ Tõrvas

OÜ Katusõkatja

OÜ Ots Puutöökoda

OÜ Taarka Tarõ

OÜ Kagu Kudujad

OÜ Sujuri

OÜ Seto Rõivakoda

OÜ Kurveri, Kriisa talu käsitöömaja

FIE Kaja Tullus

FIE Silvi Valge

FIE Raivo Jänemägi

MTÜ Rahunoo, Sigre Andreson

MTÜ Ateljee-Galerii, Evar Riitsaar

MTÜ Meieselts Meroos, Sirje Pakler

MTÜ Maakad, Kairi Orav

Maret Vabarna

Jane Vabarna

Marje Linnus

Pille Kruustik

Sirje Ots

Terje Lillmaa

Sirid Pärtin

Käsitöökauplused

Setomaa muuseumid: Värskas, Saatses ja

Obinitsas

Ateljee-Galerii Haljas Kunn

Piusa Savikoda

Värska Käsitööselts Kirävüü

Obinitsa külakeskuse käsitööstudiod

Kriisa talu käsitöömaja

Vana Jüri seebikoja käsitööpood

Kunstizaal Obinitsas

Käsitöö infopunktid

MTÜ Seto Käsitüü Kogo tegevjuhi tööruum Värskas Setomaa vallamaja III korrusel

MTÜ Värska Käsitööselts Kirävüü töötuba Värska kultuurikeskuse III korrusel

Setomaa Muuseumid (muuseumid Saatses, Värskas, Obinitsas)

Seto Käsitüü Kogo

Ingrit Kala, 5620 0057, e-post: ingrit@setomaa.ee, kogo@setomaa.ee
kogo.seto.ee
Obinitsa, Setomaa vald, Võru maakond 65301

Seto Käsitüü Kogo asutati 18. juulil 2006 Obinitsas. Kogo põhikirjaline eesmärk on seto traditsioonilisel käsitööl põhineva ettevõtluse arendamine seto käsitöötraditsiooni järjepidevuse ja säilitamise kaudu. Eesmärgi saavutamiseks oleme korraldanud koolituspäevi ja -sarju, osalenud ühiselt laatadel-messidel ja otsinud võimalusi käsitööettevõtluse toetamiseks.

2024. aasta tegevus

Aasta suuremaks ettevõtmiseks oli videoklippide valmimine erinevate seto vööde valmistamise tehnikatest. Ammu oodatud heegelvöö, kõlavöö, hargivöö, kirivöö, peavöö, pudelivuuvöö valmistamise videod leiab Seto Käsitüü Kogo veebilehelt ja Youtube'ist.

Suureks sündmuseks oli XXXI Seto pitsipäevade korraldamine. Tänavune konkursi teema oli „Suvi“. Konkursile esitati 26 tööd 19 meistrit, sealhulgas kolm noorte tööd. Peapreemia läks jagamisele Marje Linnuse ja Galina Liivago vahel. Mõlemad meistrid on lõpetanud Räpina aianduskoolis pitsiõppe 5. taseme. Toimus pitsipäevade ava- ja lõputseremoonia, korraldati õpitubasid ning jagati välja teema- ja eripreemiad, tunnustati täiskasvanuid ja noori.

Setomaal toimusid taas avatud käsitöötalude päevad. 13 talu, ateljeed, muuseumitare ja müügikohta avasid sel päeval ukсед, et tutvustada tegevuskohta ja müüa oma käsitööd. Paljudes avatud kohtades toimusid õpitoad, kus huvilised said ringi vaadata või ise tegutseda. Enamikus sel päeval avatud taludes sai nautida sööginulgaga seotud näitusi. Küllastajate hulgas oli tekstiilkäsitöö huvilisi, kes huvitusid erinevatest tehnikatest ja väljapanekutest, aga talust tallu liikus sel päeval ka palju kultuurihuvilisi, kes tundsid huvi taluarhitektuuri, traditsioonide ja talu ajaloo vastu.

1.-2. augustil toimusid Setomaal ERKLi käsitööpäevad. Avamisele Obinitsa Taarka Tarõ hoovi kogunes sadakond inimest. Pärast tervituskõnesid ja lõunasööki jagati rahvas gruppidesse ning kõigil oli võimalus külastada Obinitsas nelja eriilmelist kohta. Obinitsa külakeskuses tegutseva Seto Rõivakojas meister Margit Mehilane võttis vastu külalisi, et näidata, kus valmivad kaunid seto rahvarõivad. Obinitsa Galeriis seati kohaletulnud käsitööhuvilised istuma ja ehtemeister Evar Riitsaar ja tema elukaaslane Ülle Kauksi tutvustasid oma igapäevatööd, gruppide vastuvõtmist koos õpitubade ja kultuuriprogrammiga. Huvilised said põgusalt tutvuda ka Obinitsa Muuseumitarõ ja Ilmaveere sündmus- ja majutuskeskusega.

Päeva teises pooles oli võimalik külastada Setomaa käsitöötaluid, käsitööpoode, muuseume ja kohvikuid. Seto seebi- ja kaatsapoodis Sulbil oli võõrustajaks perenaine Kairi Orav. Rikka Ivvani talu pererahvas Ain Raal ja Sirge Andreson tutvustasid oma talu tegevusi. Ingrit Kala ootas külalisi Kriisa talo käsitöömajas ning Sirid Pärtin Matsuris oma Näpotüü kotuses. Avatud olid ka Uusvada kultuuriküla, Vana Jüri seebikoda ning Väraska talumuuseumi käsitööpoed.

Õhtu veedeti Meremäel Kirsi talus seto kultuuri ja rahvarõivakandmist tutvustades. Pillimehed Jaan Sarv ja Ain Raal panid tantsima kohalolijate jalakesed ning käsitööliidu tegevjuht Liis Burk läbis Öie Sarve vedamisel kenasti muutumismängu. Teisel päeval said kohaletulnud osa Seto Kuningriigipäevast. Päeva jooksul Obinitsa külla kogunenud ca 6000 inimese hulgas oli üle 600 inimese seto rõivil.

Nagu juba traditsiooniks on saanud, osalesime ühise väljapanekuga Seto Kuningriigipäeva laadal. Seto Kuningriigipäeval Obinitsas toimus ka traditsiooniline käsitöömeistri konkurss. Teemaks oli „Klaasisuuvöö“. Konkursile esitati 20 erinevat ja omanäolist pudelisuul valminud vööd. Kuningriigi meistriks kuulutati Sirje Ots.

Rahvarõiva-aastast innustatuna korraldasime Setomaal käsitsi õmmeldud ja tikitud rinnalatiga meeste hame õmblemise koolitused. Tutvusime ERMis meeste hamede kaunistusvõtetega, mis unustuste hõlma vajunud, ja igal osalejal valmis omanäoline hame.

Setomaal toimus VI Seto käsitöölaager Litvina külas seto talukompleksis. Laagris osales 20 eri vanuses käsitööhuvilist. Seto käsitöö on olnud traditsiooniliselt põlvest põlve edasi kantav oskus, nüüd aga olid Kirävüü erinevas vanuses naised kolme päeva jooksul tublid ja kannatlikud õpetajad. Pearõhk oli peavöö ja hargivöö õppimisel. Lisaks oli võimalus seto pitsi heegeldada, kirivööd ja kõlavööd õppida. Kangakudumise algtõed said kõik huvilised selgeks. Igal aastal oleme kaasanud ühe juhendaja väljastpoolt, sel korral juhendas Sigre Andreson nipispitsi töötuba. Muidugi ei puudunud laagrist seto laul ja tants ning pillimäng, kõneldi seto keeles, käidi suitsusaunas ja magati aidas.

Toimus ERKLi mentorkoolitus. Julika Roosi abiga korrasime Setomaal kümme vana vokki.

Osalesime Tallinnas Mardilaadal. Mardilaada tarbeks valmis suuremal hulgal erinevaid rahvuslike sugemetega kotte. Kolme päeva jooksul tegime laadal mitu seto vöödega seotud õpituba.

Koostöö

2024. aastal jätkus mõnus koostöö meie põhiliste koostööpartneritega: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Setomaa Turism, Seto Küük, Setomaa Liit, Seto Instituut, Setomaa Muuseumid, Eesti Rahva Muuseum.

2025. aasta tegevusplaan

- Maikuus toimuvad 32. Seto värvilise pitsi päevad. Konkursi teemaks on „Geomeetriline pits“.
- 18. oktoobril korraldatakse avatud kultuuri- ja käsitöötalude päev Setomaal.
- Valitakse Seto Kuningriigi näputöö meister. Konkursi teema on „Kirikinnas“.
- Osaleme ühise väljapanekuga laatadel-messidel.
- Jäädvustame seto hõbeehete valmistamise tehnikaid.
- Toimub VII Seto käsitöölaager.
- Kutsutakse ellu uusi projekte ja korraldatakse käsitöökoolitusi.
- Jätkatakse koostööd seniste koostööpartneritega.

TARTUMAA

Paikkonnas tegutsevad

Tartu Käsitööklubi

Tartu Maanaiste Liit

Käsitööühendused

Kodukultuuri selts Tõrvandi

Kõrveküla maanaiste selts

Miina Puhja maanaiste selts

Ülenurme käsitöö- ja rahvuskultuuri selts

Nurmenukk

Vana-Kuuste maanaiste selts

Tartu Käsitööklubi

Tiina Konsen, 5305 9698, e-post: tiina.konsen@raad.tartu.ee

Tartu Käsitööklubi toimib käsitöömeistrite ja käsitööharrastajate võrgustikuna Tartumaal. Eesmärk on piirkondlike käsitöötraditsioonide hoidmine ja edasiõpetamine, uute huviliste kaasamine, ühistegevuse korraldamine.

Tartu Käsitööklubi asutas 1995. aastal Tiina Konsen eesmärgiga võimendada esemelise kunsti ja käsitöö ühisosa konverentside, konkursside, näituste ja koolituste abil. Toetada ja tunnustada käsitöömeistreid ja käsitööhuviliste kooslusi, võimendada Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu tegevusi Tartumaal.

2024. aasta tegevus

Tartu Käsitööklubil on aastakümnete jooksul tekkinud hea ülevaade häid töövõtteid tundvatest käsitöömeistritest ja sellele tuginedes toimus mitmeid individuaalseid nõustamisi, rakendati meistri-õpipoisi kontaktõpet. Rahvarõivaste kandjaid nõustati rõivaste hoidmise ja korrastamise asjus, mardi- ja kadripäeva tähistajaid abistati kostüümide ja maskide valmistamisel.

Aastateema „Rahvarõivas ruudus“ raames korraldas käsitööklubi Tartu Rahvakultuuri Keskseks mentorkoolituse osalemiseks konkursil „Eesti-keha-kate 3“. Koolitusel osalesid disainibürood Backsunset ja Hopp Disain, õmblusfirma Kibekäsi, Tartu Loomemajanduskeskus, Eesti Rahva Muuseum, Eesti Rahva Muuseumi rahvarõivakool, Maarja Küla ja Kõrveküla Maanaiste Selts Miina.

Jätkus Tartu Käsitööklubi 30. tegevusaasta jooksul moodustunud kogude (trükiste, fotode, videote, õppevahendite) korrastamine.

2025. aasta tegevusplaan

Tartu Käsitööklubi keskendub konkursil „Eesti-keha-kate 3“ osaleda soovijate nõustamisele koostöös Tartu Loomemajanduskeskuse ja Eesti Rahva Muuseumiga ning varasemate ERKLi konkurss-näituste Tartumaa eelvoorude korraldamisel saadud kogemuste tutvustamisele. Tartu Käsitööklubil on kujunenud traditsiooniks klubi asutamisest alates igal viiendal aastal korraldada teemakohane konverents. Ka tänava tähistab klubi juubeliaastat konverentsi ja näitusega.

Tartu Maanaiste Liit MTÜ

Signe Laht, 5347 1841, e-post: signelaht61@gmail.com, tartumaanaisteliit@gmail.com
Tartu vald, Lähete alevik, Kase 7

Tartu Maanaiste Liit on asutatud 18. novembril 1993.

Aruannet ei esitatud.

VALGAMAA

Käsitööühendused

Hummuli Rahvamaja Käsitööring
Karukäpp
Karula Kultuuriselts
Karula Naisselts
Lüllemäe Rahvaõpistu
Maavillane
Otepää AMS kangastelje tuba
Otepää Naisselts
Pritsumehe Marid
Taagepera Käsitöökamber

Taagepera külamaja Savikoda
Riidaja käsitööring
Tõrva Kunstistuudio
Valga Linna Pensionäride Liit
Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö
Kesksekselts
MTÜ TuuleEit
Ritsu külaselts
Vintage stuudio

Käsitööettevõtjad

Aet Treial
Andres Rattasepa puidutöökoda
Ann MLT OÜ
Aveli Kikkatalo
Ene Kaas
Mart Salumaa, Ketta talu

Metspipar OÜ
Nuustaku seebid
Piret Ilves
Riina Possul
Virve Niilisk

Käsitöökauplused/infopunktid

Kauplus Anni Butiik (Ann MLT OÜ),
Otepääl Pühajärve tee 2 (infopunkt)
Valga Muuseumi fuajee pood

Lüllemäe Rahvaõpistu galerii/müügituba
Hargla Postimaja Salong

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Kesksekselts MTÜ (VRKK)

Ene Kaas, 53301511, e-post: ene.kaas@gmail.com
Pühajärve tee 2, Otepää 67403, Valgamaa
EMTAK-kood: 94995

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Kesksekselts on asutatud 2004. aastal ja registrisse kantud 2005. aastal. Juhatus: Ene Kaas, Liina Laaneoja, Kaja Sisask.

2024. aasta tegevusaruanne

- Tänujala Valga Kultuurikeskuses
- Tänuüritus Lüllemäe Kultuurimajas
- Töötoad: triibuseeliku valmistamine, vardakottide õmblemine, parandamise päev, Muhu ristsammastega pitsi heegeldamine; keraamika, portselanimaal
- Käsitöölaot Otepääl
- Inspiratsioonipäev
- Käsitöökojad üle maa
- Jõululaadad Otepääl ja Lüllemäel

Traditsiooniliselt korraldab keskselts kaks suuremat sündmust aastas: kevadel antakse üle pärandihoidja hõbesõled; sel aastal toimus tänuüritus Valga kultuurikeskuses 14. mail. Elutööpreemia pälvisid Linda-Johanna Säks ja Ants Taul.

Talve hakul tänatakse tänukirja, lilleõie ja väikese meenega liikmeid, kellel on juubel, ning kultuurikollektiive, kel on tähtpäevad. Sündmus toimus Lüllemäe kultuurimajas 3. detsembril,

Koostööpartnerid: Valgamaa Arenguagentuur, Otepää Naisselts, Valgamaa vallad: Tõrva, Valga, Otepää, Valga Kultuurikeskus, Puka Kultuurimaja, Sangaste Kultuurimaja, Otepää Kultuurimaja, Lüllemäe Kultuurimaja, Lüllemäe Rahvaõpistu, Pritsumehe Marid, Riidaja Rahvamaja

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts ühendab maakonnas erinevaid kultuurivaldkondi: käsitöö, rahvamuusika ja -tants ning kultuurimajad. Käsitöövaldkond on vaid üks osa keskseltsi haldusesse kuuluvast. 2024. aasta 16. septembril kinnitati keskseltsile uus juhatus, mis on kolmeliikmeline. Plaanis on moodustada valdkondlikud grupid käsitöö, rahvatantsu, rahvamuusika ja koorilaulu harrastajatele, kes oleksid toeks ja abiks juhatusele.

Lahendamata on igipõline probleem, kust leida palgafondi, et saada organisatsioonile põhikohaline tegevjuht, kes vähendaks juhatuse liikmete töökoormust ja motiveeriks neid panustama keskseltsi arendamisse.

2025. aasta tegevusplaan

Meeskonnakoolitus

Osalemine üleriigilistel käsitööpäevadel

Mentorkoolitused

Osalemine ERKLi koosolekutel

Käsitöökoolitused

Otepää Aianduse ja Mesinduse Selts

Tiia Tiideberg, 5903 1967, Heidi Mõttus, 5347 7749, e-post: otepaa.ams@gmail.com
EMTAK-koodid: põhitegevusala 94995, lisategevusala 68201, lisategevusala 94111

Otepää Aianduse ja Mesinduse Selts on asutatud 12. detsembril 1971. Eestvedajaid on kaks: Tiia Tiideberg ja Heidi Mõttus. Tegutsemise peamised eesmärgid on hoida elus traditsioonilisi käsitöövõtteid, tekitada huvi ja uudishimu käsitöö vastu ka nooremal põlvkonnal.

2024. aasta tegevused

On olnud tegus aasta. Toimunud on hulgaliselt koolitusi. Oleme tutvunud paljude toredate käsitöömeistritega.

Keraamikaring tegutseb aastaringselt, juhendaja Heidi Mõttus. Kangakudumise ring tegutseb aastaringselt, juhendaja Tiia Tiideberg. Käsitööringi juhendaja on Aet Treial.

12.05 Kevadlaat, käsitöönäitus-müük

08.09 Sügislaat, käsitöönäitus-müük

19.10.24 „Käsitööpäevad üle maa“: südamepaela valmistamise töötuba, juhendaja Juta Poderat. Kirivöö kudumise võtteid tutvustas Aet Treial.

17.11.24 Uudishimu päev: potikedral töötamine, juhendaja Heidi Mõttus. Kangastelgedel vaiba kudumine, mis kudujate vahel välja loositi, juhendaja Tiia Tiideberg.

Taaskasutusmaterjalist randmesoojendaja valmistamine, juhendaja Airi Vaher.

07.12.24 Käsitöö jõululaat: jõluhete valmistamine taaskasutusmaterjalidest, juhendaja Airi Vaher.

12.12.24 Mekardia lõhnu täis töötuba, kus tehti jesmoniidist küünlatops, kuhu saab valada oma lemmiklõhnaga sojavaha.

21.12.24 Jõulukingituste pakkimise töötuba, juhendaja Heidi Mõttus.

Kevad- ja sügislaada ajal käsitöönäitus kangaringi ja keraamikaringi töödest.

Meistrikojad ja koolitused:

18.02.24 Helmekeede valmistamine, juhendaja Ulvi Kalmet.

07.12.24 Jõululaadal lõngajääkidest, tekstiiliribadest, katkistest ehetest saorinöörpunumismasinaga ehete valmistamine, juhendaja Eve Mahhov.

11.12.24 Käsitööliidu mentorkoolitus: seentega lõnganäidiste värvimine Airi Gailiti juhendamisel.

Koostööpartnerid:

Riigi Tugiteenuste Keskus

Otepää vald

Metspipar OÜ

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts MTÜ

Nuustaku Leib OÜ

Osaihing ANN MLT (Anni butiik)

Villapreili OÜ

Türi Vaip OÜ

AT Ateljee

2025. aasta tegevusplaan

Laiendada koostööd lähiumbruse käsitöolistega, koolitused.
Jõululaat aiandusmaja siseruumides.
Kevad- ja sügislaadal käsitöönäitus.
Käsitööringid ja õpitoad.

VILJANDIMAA

Paikkonnas tegutsevad

MTÜ Viljandimaa Rahvakunstiühing

MTÜ Viljandimaa Rahvakunstiühing

Leida Mägi, juhataja, 529 0617, e-post: leidamagi@gmail.com

Tallinna 5, Viljandi 71020

Viljandimaa Rahvakunstiühing on asutatud aastal 1991. Eestvedajaid on 27.

Tegutsemise peamised eesmärgid on rahvusliku käsitöö tutvustamine, õpetamine ja selle arengule kaasaaitamine.

2024. aasta tegevusaruanne

Rahvakunstiühingusse kuuluvad kõik maakonnas tegutsevad käsitööringid. Aktiivselt tegutseb 13 käsitööringi, kes on kogu aasta jooksul korraldanud kursusi, käsitöönäitusi, teemapäevi, konsultatsioone.

Mentorkoolituste raames oleme läbi viinud kursused „Taaskasutus ja materjali väärtustamine. Loovõmblemine“ ja „Vanast uus – tekstiilidest jõulukaunistused“.

Kõige tähtsam ja suurem üritus oli meil maakondlik rahvakunstpäev teemal „Värviring, kompositsioon, mustrid, minu loovus“. Külaskas oli kujunduskunstnik Tiia Mets. Näha sai maakonna käsitöömeistrite näitust. Kuulutati välja Viljandimaa rahvakunstimeister 2024, selleks sai Marvi-Liina Riid Mulgi Ukuvakast. Kuulati kontserti ja istuti kohvilauas.

Meie koostööpartnerid on Viljandimaa Omavalitsuste Liit, Viljandi muuseumi Tõrukoda, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Eesti Rahvakultuuri Keskus, maakonna rahva- ja kultuurimajad.

2025. aasta tegevusplaan

Ka sel aastal jätkavad maakonna käsitööringid oma tegevust, viiakse läbi kursusi, käsitööpäevi, näitusi, õpitubasid. Suurim maakondlik üritus on 29. rahvakunstpäev teemal „Kihnu kudumid“. Külaskas on Elly Karjam Kihnust. Kohalikud käsitöömeistrid panevad välja näituse. Kuulutatakse välja Viljandimaa rahvakunstimeister 2025.

VORMSI

Paikkonnas tegutsevad

Vormsi Käsitöö Selts
Vormsi Kra:m
OÜ Vormsi Paat
FIE Tatjana Sääs
OÜ Vormsi Vaibavabrik

FIE Maarja Koppelmaa
OÜ Kaisi Käsitööd
OÜ Coloratum
OÜ Verokraam

Vormsi Käsitöö Selts

Veronika Isberg, 53421415, veronika.isberg@gmail.com, bindbongen@vormsi.ee
bindbongen.blogspot.com, Hullo küla, Vormsi vald 91301
EMTAK-kood: 94992

Vormsi Käsitöö Selts asutati aastal 2000. Viieliikmeline juhatus: Riina Jaaniste, Eha Salus, Elle Puurmann, Veronika Isberg ja Kristina Rajando. Seltsi liikmete arv 38. Seltsi peaülesanne on kultuuripärandi väärtustamine ja tundmaõppimine traditsioonilise käsitöö ja elulaadi tutvustamise kaudu. Kultuurilise ja ajaloolise eripära hoidmiseks ja edasikandmiseks tegeleb Vormsi Käsitöö Selts saare loodusressurssidel põhineva ja saarele sobivate traditsiooniliste käsitööoskuste taaselustamisega ning nende kohandamisega uutesse oludesse.

2024. aasta tegevused

- 29. aprillil Vormsi Käsitöö Seltsi sünnipäeva tähistamine liikmete ja koostööpartneritega.
- Suvise hooaja vältel ja ka etteteatamisel aasta ringi seltsi liikmete käsitööesemete näitusmüük.
- Oktoobris Viljandi pärandusfestivalil ja novembris Mardilaadal seltsi esindamine, seltsi liikmete käsitööesemete presenteerimine.
- Jätkub Vormsi rahvarõiva alane uurimistegevus ja valmistumine „Rannarootsi rahvarõivad“ raamatu ilmumiseks aastal 2025. Koostöös ERMiga on 2025. aastaks ettevalmistamisel näitus rannarootsi kultuurist.

Meistrikogad ja koolitused:

- Aprillis ja mais Vormsi sitsjaki õmblemise koolitus, juhendajad Aivi Tamm ja Merli Mänd, koolituse toimumist toetas ERKLi mentorkoolituse süsteem.
- Juulis ja augustis Vormsi kirikinnaste kudumise kursus, juhendaja Marju Tamm, toimumist toetas Eesti Kultuurkapital.
- 19. oktoobril Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu avatud käsitöökodade sünnimäe raames „Parandamine parandab!“, pooleliolevate käsitööesemete lõpetamine. Fookus Vormsi sitsjakkide lõpetamisel.
- 23. novembril Kristina Rajando pildiline ringkäik Vormsi rahvarõivamaailma. Koolitus toimus ERKLi mentorprogrammi raames.

Tähtsündmuseks saab lugeda 23. novembril Kristina Rajando pildilist ringkäiku Vormsi rahvarõivamaailma. Vaatluse all olid naise, mehe ja lapse rõivad, kandmistavad ja traditsioonid. Koolitus oli suunatud kõigile huvilistele, saare elanikele, liikmesust arvestamata

nagu ka teised seltsi korraldatud koolitused ja õpitoad. Koolitus andis inspiratsiooni ja loomistahet ühte või teist rahvarõivaeset või koguni tervet komplekti ise tegema hakata ning korrastas arusaama rahvarõivaste kandmise tavadest.

Seltsi koostööpartnerid: Vormsi vallavalitsus, Vormsi Lasteaed-Põhikool, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Vormsi Pensionäride Seltsing, Vormsi Talumuuseum (Vormsi Kodukandi Ühing), Vormsi Püha Olavi kogudus.

Tegevuste korraldamine on hästi õnnestunud, aga mõnel puhul oleks osalejate arv võinud olla suurem.

2025. aasta tegevusplaan

Vormsi Käsitöö Seltsi asutamisest möödub aprillis 25 aastat. Peatselt saabuval üldkoosolekul otsustame seltsi sünnipäevaga seonduvad tegevused. Osaleme Mardilaadal, toimuvad täiendkoolitused, kursused vastavalt liikmete soovidele ja võimalustele. Suvehooajal teeme näitusmüüki käsitöötoas.

VÕRUMAA

Paikkonnas tegutsevad

Aila Näpustuudio

MTÜ Vana-Võrumaa Käsitüü

Kreutzwaldi Muuseumi käsitöötuba

Vana-Võromaa Käsitüü MTÜ

Vilve Oja, 554 1999, e-post: vilve.oja@gmail.com

Küllli Eichenbaum, 5661 1924, e-post: kylli.eichenbaum@gmail.com

Koreli 26, Võru

EMTAK-kood: 94992

Vana-Võrumaa Käsitüü MTÜ on asutatud aastal 2018. Juhatuse esimees on Vilve Oja, seltsis on liikmeid 26.

Vana-Võromaa Käsitüü MTÜ põhieesmärk on Vana-Võromaa kaheksa kihelkonna ajalooliste käsitöötavade uurimine, hoidmine, edasiandmine ja traditsioonilisel käsitööl põhineva ettevõtluse arendamine. Vana-Võromaa käsitöölise koostöövõrgustiku ühistegevuste kaudu arendame ja tugevdame Vana-Võromaa käsitöö kaubamärki. Vana-Võromaa käsitöö põhineb päritud oskustel – teadmistel, mida kannavad piirkonna käsitöömeistrid. Käsitööd arendame edasi tänapäevases võtmes. Järjest olulisem tegevussuund on rahvarõivaalane nõustamine.

2024. aasta tegevused

- 2.01.–31.01.2024 Näitus Võrus käsitööesinduses „Rahvarõivavööd. Kalju Kõoleht“. Kõolehe Kalju lugu, valik tema kootud kirivõid ja vöökirjade näidiseid.
- 2.02.–29.02.2024 Näitus Võrus käsitööesinduses „Langajupp ja rõivatükk. Vaike Veeorg“. Taaskasutusel põhinev käsitöölooming. Lugu Vaikest ja tema eripärasest käsitöökiirest.

- 16.03.2024 Võrumaa loovkampsikute õmblejate klubi kokkusaamine. Käsitööliidu mentorkoolitusest on välja kasvanud huviliste grupp, kes käib koos, et arutada jooksvaid ideid ning tunda kooskäimisorõmu.
- Märts 2024 Näitus Võrus käsitöoesinduses „Kangajupp, teksapüks, meeste särk uues kuues“. Sirja Disain esitles taaskasutusmaterjalidest tehtud uusi huvitavaid tooteid, mida sai ka kohapealt osta või tellida.
- 3.–30.04.2024 Näitus Võrus käsitöoesinduses: „Ummõlustüü ku kunts“. Väljapanekus olid kordumatud mantlid ja kleidid, mis on meisterlikult kokku pandud lappidest, ribadest ja juppidest. Autorid loovõmblemise Võrumaa huviliste grupist ning kunstnik Epp Margna.
- 25.–27.04.2024 Osalemine Kihnu kudumisfestivalil. Vana-Võromaa käsitöoesindusest osalesid festivalil Dagmar Rosenberg, Külli Meltsov ja Piia Suvi. Tutvustati meie käsitööd ja osaleti ühissettevõtmistes.
- 8.05.2024 Sündmus Võrus käsitöoesinduses: tootekonkursi „Minkastki midägi“ tööde esitlus, võitjate väljakuulutamise. Näituse tootekonkursi tööde valikust avasime 9. mail.
- 1.juuni 2024 võrokeelse laulupeo Uma Pido ajal toimus laat Põlva keskklinnas. Vana-Võromaa Käsitöoesindus oli väljas esindustelgiga. Osalesid Vilve Oja, Heli Viks ja Maarja Tamra.
- 27.07.2024 Vilve Oja loeng-esitlus Kangsti külaseltsi pärimuspäeval – Rõuge pidulikud rahvarõivad – pärimus, kombed ja rõivastumine.
- 3.08.2024 Vana-Võromaa Käsitöö osales võrokeste saatkonnas Seto Kuningriigis Obinitsas. Tiina Bahmatšev, Külli Eichenbaum, Maarja Tamra.
- Suvi esinduspoes. Esindus oli suvel avatud pikemalt: tööpäeviti 11–17 ja laupäeval 11–14. Suureks abiks oli selle väljakutse täitmisel suvetöötaja Ülla, kes tegeles külaliste vastuvõtuga, tutvustas käsitööd ja meistreid, vahendas külastajatele infot ja tegeles ka ise vabamatel hetkedel käsitööga. Ülla tegi oma kogemusest ja tähelepanekutest kokkuvõtte käsitöölise sügisesel kokkusaamisel.
- 2.–30.09.2024 Näitus Võrus käsitöoesinduses: „Põimevaibad“. Näitusel olid väljas Viljandi Kultuuriakadeemia pärandtehnoloogia rahvusliku tekstiili IV kursuse tudengite põimevaibad. Juhendaja õppejõud Christi Kütt.
- 24.09.–14.10.2024 Tallinnas Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis Vana-Võromaa käsitöönäitus. „Vägi om kirjun. Vana-Võromaa väekirjad“. Näitusel oli valik Vana-Võromaa käsitöömeistrite loodud käsitöoesemetest, mis on inspireeritud meie piirkonna kihelkondade rahvarõivastest ning esivanematelt päritud mustritest. Näituse panid kokku Vilve Oja, Külli Eichenbaum, kaasasime kunstniku Epp Margna. Koostöö Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga, toetasid Eesti Kultuurkapital, Eesti Rahvakultuuri Keskus ning Võru Instituut.
- 3.–31.10.2024 Näitus Võrus käsitöoesinduses „Ilosa ni lihtsä kindakirä“ („Lihtsad ja ilusad kindakirjad“). Näitus kinnastest, mis on kootud lihtsal viisil – ühel kudumisreal kootakse vaid ühte värvi lõngaga, aga kinnas saab kenasti kirjaline. Süvahavva talu perenaine Reet Pettai kodus näituse jaoks 30 kindapaari erinevate koekirjade ja värvidega, iga kinda juures on ka kudumise skeem. Eri kindakirjadest on meister kudunud vöö, kust on näha, milline kude tõmbub kokku või venib laiemaks.
- 19.10. 2024 Suur paranduslaupäevak. Vana-Võromaa Käsitöö esinduses oli avatud käsitöökoda kampaania „Käsitöökojad üle maa“ raames. Selle aasta teema oli parandamine: „Opimi, kuis nõgluda mulkõ ja kakõnu kotussit.“ Juhendasid Reet Pettai, Vilve Oja, Ülla Ermel.
- 4.–29.11.2024 Näitus Võrus käsitöoesinduses: „Et ihol ja hengel olõsi lämmi“. Dagmar Rosenbergi kudumid (kleidid, džemprid, kampsunid, seelikud)

- loodusvärvides, mahedate toonidega, kaunistuseks heegeldatud ja tikitud motiivid ning rahvarõivastelt tuttavad mustrid. Hubast olemist lisas makrameekuplitega lampide soe valgus – vanadele laua- ja põrandalampidele on Dagmari käed andnud uhke väljanägemise.
- 7.–9.11.2024 Mardilaat Tallinnas. Vana-Võromaa Käsitüü esindus osales Eesti käsitöö suurmessil. Tutvustasime meie käsitöömeistrite loomingut ja õpetasime kaarusnööri kudumist kaarushargiga.
 - 9.–14.12 ja 16.–21.12.2024 Vana-Võromaa käsitüü jõulumüük. Vana-Võromaa käsitööesinduse kolmes ruumis oli uudistamiseks ning ostmiseks piirkonna meistrite käsitöötooteid, väike valik kinkimiseks sobivat toidukraami ja võrukeelseid raamatuid.
 - 10.–12.12.2024 Käsitöö ja söögi näitusmüük Tallinnas Riigikogus ja ministeeriumis. Võrumaa Arenduskeskuse eestvedamisel toimus ka sel aastal traditsiooniline Võru maakonna meistrite käsitöö- ja talutoodangu jõulueelne näitusmüük Tallinnas ministeeriumite ühishoones ja Toompea lossis. Vana-Võromaa käsitöötooted olid näitusmüügil esindatud, korraldas Vilve Oja.
 - 23.01 ja 31.01.2024 Kangastelgedel kudumise õpitoad Navi seltsimajas, juhendas Vilve Oja.
 - 17.03., 24.03. ja 7.04.2024 Lapitehnika algajatele. Kolmepäevasel kursusel said kätt proovida päris algajad lapitehnikahuvilised. Kursuse tulemusena valmis lapitehnikas padi. Juhendas Margit Olesk.
 - 13.07.2024 Võru pärimustantsu festivalil õpitoad: villa kraasimine-ketramine, paelte-vööde tegemine kõladega ning põimimine, kaarusnööri tegemine kaarushargiga. Vilve Oja, Reet Pettai ja Maarja Tamra.
 - Oktoober ja november 2024 Kangakudumine algajatele (päevane kui õhtune rühm). Kangakudumise sissejuhatav kursus pikemale koolitusele. Juhendas Vilve Oja.
 - 25. ja 30.10.2024 Õpituba: „Ilusad ja lihtsad kudumid“. Reet Pettai oppas lihtsat kudumist.
 - 17.11 ja 24.11.2024 Õpituba: taaskasutuskuplile makrameelambi punumine. Makrameetehnikas punumine taaskasutuse lambi raamile. Juhendas Dagmar Rosenberg.
 - 12.11.2024 Õpituba: pärlitega randmesoojendajate kudumine. Juhendas Vilve Oja.
 - 21.11.2024 Õpituba: vatist jõuluehete valmistamine. Juhendas Reet Pettai.
 - 2.12 ja 5.12 Õpituba: Ragna Meeliste korraldas seltsi liikmetele portselanimaalimise õpitoad.

Koostöös ERKLiiga korraldasime Tallinnas Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis Vana-Võromaa käsitöönäituse „*Vägi om kirjun*. Vana-Võromaa väekirjad“. Näituse avasime 24. septembril ja see oli vaatamiseks üleval kuni 14. oktoobrini. Näitusel oli esindatud looming käsitöömeistritelt Dagmar Rosenberg, Heli Viks, Keiu Einla, Liilia Tann, Karille Bergmann, Piia Suvi, Reet Pettai, Vilve Oja, Virve Niilisk. Näituse kuraator oli Vilve Oja, tekstid koostas Külli Eichenbaum, kujunduse loomisel osales kunstnik Epp Margna. Näitusega tutvustasime Vana-Võromaad ja võrokeste käsitööloomingut pealinlastele ja linna külalistele, aga virgutasime ka pealinna võrokeste *hindätiidmist*. Näituse esitlemist toetas Eesti Kultuurkapital.

Meil oli ka teine oluline, seejuures *ummamuudu* ettevõtmine: käsitüü esinduspoe nähtavuse ja leitavuse parandamiseks, tähelepanu püüdmiseks värvisime esinduse sissesõiduteele triibuvaibad, paigaldasime poe ukse juurde pildistamise-seinaks suure kirikinda ja samalaadse väiksema reklaamkinda linna keskväljakule, kust kindapöial juhatas külalisi esinduse suunas. Väga hea koostöö oli Võru linnavalitsuse spetsialistidega, kes igati aitasid lahenduste loomisele kaasa mõelda ja toetasid nii jooniste kui ka värvide osas tehnilise nõustamisega. Triibuvaibad

kujundas Vilve Oja, kindakujundused lõi Epp Margna, kinnaste teostus tuli Adexperdilt – suur tänu kõigile! Eriti tänulikud oleme Võru linna õpilasmalevale ja õpilaste juhendajatele, sest triibuvaibad said maha märgitud ja värvitud just malevlaste abiga 1. ja 2. juulil – töö oli mahukas ja abikätega oleksime oma lennuka ideega jäänud ajahätta ning paduvihma küüsi. Kindad said üles vahetult enne Võru pärimustantsu festivali, 11. juulil. Droonipilte vaipadest tegi Aigar Nagel, vaipade-kinnaste loomist kajastasid Võrumaa Teataja, Uma Leht, Võru linnaleht, pildid levisid Facebooki kaudu. Triibuvaibad ja kindad tõid poodi selliseid linna suvekülalisi, kes muidu poleks poest midagi teada saanud ega seda ka üles leidnud – see selgus vestlustest poe külastajatega. Soovitame soojalt – tehke tähelepanu tõmbamiseks midagi erilist ja teistmoodi, see töötab!

Koostööpartnerid: käsitöömeistrid üle Vana-Võromaa. Partneriteks on ka Vana-Võromaa piirkonna arendusasutused, KOVID, muuseumid, Uma Mekk toiduvõrgustik, *savvusanna kuuntüükogo*, kultuurivaldkonna ettevõtted.

2024. aastal saime juba tegutseda esindusruumides Võru linna Ideekoja majas. Siinsed võimalused lubavad korraldada erilaadilisi õpitube, kursusi ja sündmusi, mis toovad uusi huvilisi ja loovad huvitavat koostööd.

Jätkuv majanduskeskkonna üldine halvenemine (elukalliduse kasv, uuteks maksutõusudeks valmistumine) mõjutas tugevasti ka käsitöövaldkonna arengut ning tegevusi 2024. aastal. Huvi käsitöökoolituste vastu on kogukonnas vähenenud, kuigi meie pakutavad õpitoad ja kursused on paindliku ajaplaaniga ja seejuures ka vägagi tagasihoidliku osalustasuga. Käsitöö müügi maht ja käive on olulisel määral vähenenud. Ainus valdkond, kus huviliste hulk kasvab, on rahvarõivad. Sel teemal nõu ja abi saamise huvi ning on kogukonnas kasvanud ning tellimuste täitmisteks jääb rahvarõivaste valmistamise oskusega meistreid väheks. Mitmed eakamad käsitöömeistrid on tegevuse lõpetanud, osad on tervisega kimpus. Siiski leidub nooremaid pärandkäsitööst huvitatuid, kes on võrgustikuga liitunud ning seltsi liikmeks astunud.

2025. aasta tegevusplaan

- Omapäratoodete arendustöös on aasta alguses plaanis välja kuulutada konkurss.
- Võru Ideekojas käsitööesinduse töö korraldamine: õpitunnid, kursused, näitused, nõustamine. Esinduspood on avatud küllastajatele E–R 10–15, suvisel ajal avatud pikemalt ja ka laupäeval.
- Vana-Võromaa rahvarõiva nõukoja sisuloomega jätkamine ja nõustamistegevus, uute meistrite väljaõpetamine.
- Vana-Võromaa käsitöö esinduse osalemine käsitöösündmustel (Võru pärimustantsufestival, Seto Kuningriik, Mardilaat Tallinnas jt).
- Õppereisid ja käsitöökoolitused.
- E-poe Uma Puut käsitööosa arendamine.
- Käsitöövõrgustiku kokkusaamised 8 korda aasta jooksul.

MTÜ Aila Näpustuudio

Aila Kikas, 507 9920; e-post: info@napustuudio.ee, ailastuudio@gmail.com
Räpina mnt 12 (I korrus), Võru linn
Facebookis: Aila Näpustuudio, napustuudio.ee, pood: enapustuudio.ee

Näpustuudio alustas oma tegevust aastal 1995, MTÜna tegutseb 2001. aasta märtsist. MTÜ Aila Näpustuudio all tegutseb erahuvialakool Näpustuudio Käsitöökool (Eesti Hariduse Infosüsteemis kinnitatud õppekavad: 81798 käsitöö ja 81800 õmblemine), mis pakub lastele ja noortele regulaarset käsitöö- ja õmblusõpet huviringide õppegruppides. Näpustuudios toimub praktiliste käsitööoskuste arendamine ja täiendamine käelise tegevuse kaudu (õmblemine, käsitöö erinevate tehnikatega, pehmete mänguasjade valmistamine) ning eelloetletud valdkondade õpetamine ja arendamine.

2024. aasta tegevus

2024. aasta oli Näpustuudio jaoks väljakutseterohke aasta. Õppetöö on küll täies mahus käivitatud nagu ka varasematel aastatel, aga sel aastal on märkimisväärselt avaldanud mõju nii üleüldine elukalliduse tõus, mis mõjutab ka lapsevanemaid, ning samuti on olnud mitmeid haiguspuhanguid. Osa lapsevanemaid on otsustanud tasuta lapse eest tunnipõhiselt, mis omakorda teeb meie töö planeerimist oluliselt keerulisemaks. Lapsevanemad on muutunud äärmiselt hinnatundlikuks. Omavalitsuste toetustest on jätkuvalt meie tegevusele suur abi ja sellel suurepärane roll, et lapsed saaksid siiski enda vaimset tervist arendada käelise tegevuse kaudu. Üldise palgasurve tõttu peab suurenema ka käsitööringi õpetajatele makstav tasu, kuna üleüldine eluolu on kallinemas, tõusevad nii miinimumpalk kui ka õpetajate palk.

Teenust pakkudes tuleb leida küll erinevaid võimalusi, kuid ilma toetusrahadeta pole võimalik huviringil ellu jääda.

Näpustuudio õpperuumid 2021. aastal tegime otsuse kolida väiksematesse ja odavamatesse ruumidesse Räpina mnt 12 I korrusel (189,7 m²). Täna on ruumid muudetud kompaktsemaks ja sisustatud kaasaegsete töövahenditega, mis on suurepärane võimalus edaspidi tööd paremini korraldada.

Töötajad 2024. aastal on väljakutse olnud ka töötajate leidmine. Keeruline on leida kvalifitseeritud tööjõudu käsitöö alal, et saaksime järjest huvitavamalt ja arendavamalt teenust pakkuda Võrumaa noortele.

Meil on oma koduleht ja e-pood (www.napustuudio.ee), mille juurde tuli ka e-Näpustuudio (www.enapustuudio.ee), mis täidaks huviringi funktsiooni virtuaalkeskonnas. Selle loomine ja läbimõtlemine võtab veel aega. Loodetavasti aitab see meil tulevikus võimalikes kriisiolukordades paremini toime tulla.

2025. aasta tegevusplaan

Septembrist maini toimub regulaarne õppetöö.

Veebruar (sõbrakuu): õpilane võib tundi kaasa võtta oma sõbra, et koos meisterdada ja veeta mõnusalt koos aega.

Maikuu (emadepäev): õpilane saab meisterdama tulla koos emaga.

Juunikuus toimub kaisulooma meisterdamise kursus kõikidele huvilistele, kes soovivad õppida meisterdama suurt kaisulooma.

Oktoobrikuu (isadepäev): õpilane saab meisterdama tulla koos isaga.

Novembri- ja detsembrikuus on Näpustuudios jõuluaeg, avatud on jõulumüük ja meisterdamistoad.

Kogu õppeaasta jooksul toimuvad kooliklassidele meisterdamishommikud, kus kogu klass tuleb meile Näpustuudiosse meisterdama (eelnevalt tuleb kokku leppida).

Info meie kodulehel www.napustuudio.ee. Oma uue aasta tegemisi saame tutvustada sotsiaalmeedias (Facebookis ja Instagramis), e-posti teel ja Võru Linna Lehes.

ALALIITUDE AASTAARUANDED

Aruandeaastal uusi alaliitusid ei loodud. Alaliitude tegevust kajastati infolehes Teataja ja olulisematest ettevõtmistest informeeriti huvilisi sotsiaalmeedia, meililistide ja kodulehe www.folkart.ee kaudu. Alaliidud vahendasid teavet ka oma valdkonna kanalites.

MTÜ Rahvarõivas

Anu Randmaa, tel: 5668 2283, e-post: anu@folkart.ee

2024. aasta

Uusi nõuandekodasid ei lisandunud.

Veebilehe Eesti Rahvarõivad arendamine koostöös Archeovision OÜga jätkub ning möödunud aastal sai valmis veebilehe mobiilivaade, arendati taasloodud esemete veebilehele lisamise moodulit.

Kuna 2024. ja 2025. aastal on ERKLi aastateemaks rahvarõivad, siis jätkub Saara Kirjastusega loodud aastateema sümboolika kasutamine ning veebilehele aastateema sündmuste kalendri täitmine.

Alates juulist 2023 ilmub igas ajakirjas Käsitöö rahvarõiva nõuandekodasid tutvustav artikkel. Sari jätkub ka aastal 2025. Lisaks valmistasime koos Tallinna rahvarõivakooli lõpetaja Kersti Sõõrumaaga ja saatena „Prillitoos“ ette rahvarõivateemaliste klippide sisu.

Märtsis toimus rahvakunstigaleriis Eesti, Soome ja Läti ühine rahvarõivaste ja kinnaste näitus „Terekäsi üle aja ja aia“.

MTÜ eestvedamisel toimus koostöös Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsiga rahvarõivaste tuulutamine Tallinnas Tornide väljakul. Väljas oli rahvarõiva nõuandekodade telk, mille seadsid üles Viljandimaa, Järvamaa ja Saaremaa nõuandekojad.

Lõpetasid Tallinna, Keila, Kose ja Vooremaa rahvarõivakoolid. Tallinna kooli tööde näitus toimus augustis rahvakunstigaleriis. Septembris alustas tööd rahvarõivakooli uus kursus.

Juuli algul toimusid XX rahvarõiva õpitoad Tõstamaal.

Osaleti nõuandekodade boksiga Mardilaadal. Esitleti lõppenud rahvarõivakoolide ja laada peakülalise Pärnumaa rahvarõivaid.

2025. aasta tegevusplaan

- Kohtumised kõikides nõuandekodades aasta jooksul.
- Aidata kaasa rahvarõivanäituse korraldamisele Tallinnas Tammsaare pargi väligaleriis.
- Aidata soomlasi näituse „Terekäsi üle aja ja aia“ eksponeerimisel Soomes.
- Rahvarõivateemalise ümarlaua korraldamine.
- Rahvarõivaste tuulutamine.
- Rahvarõivakonverents Tallinnas 9. novembril.
- Koolitusklassi avamine Tallinnas Jõe tn 5.
- Artiklid ajakirjas Käsitöö ja videoklipid saates „Prillitoos“.

Rahvarõivakoolituste ja veebilehe „Eesti rahvarõivad“ tutvustamine rahvusvahelisel konverentsil 4th International Artefacta Conference: Resolutions Helsingi Ülikoolis.

Paikkondlike rahvarõiva nõuandekodade aruanded

Harjumaa rahvarõiva nõuandekoda (Maret Lehis)

18. veebruaril avasime Harjumaa Muuseumis näituse „Ilu tuleb pika pilu peale“, kus oma lõputoid eksponeerisid rahvarõivakooli esimese lennu lõpetanud. Kokku oli välja pandud 20 rõivakomplekti ja lisaks veel üksikesemeid. Näitus oli avatud kuni 1. juunini ning seda käis vaatamas huvilisi üle Eesti ja ka kaugemalt.

Aprilli lõpus lõpetas rahvarõivakooli teise lennu 11 õpilast. Toimus meeleolukas lõpuaktus ning lõbus fotosessioon.

11. mail võõrustasime külalisi Viljandi rahvarõiva nõuandekojast. Arutlesime mitme nõustamisega seotud probleemi üle ning andsime Harjumaa Muuseumis eksponeeritud rahvarõivakooli õpilaste rõivakomplektide näitel ülevaate meie juhendatud töödest.

Aasta algul tekkis mitu toredat ideed, mille elluviimine nõuab peale missioonitunde paratamatult ka raha, mida nõuandekoja senine tegevusvorm aga ei võimaldanud. Niisiis oli eelkõige finantsilistel põhjustel tarvis nõuandekoda reorganiseerida. Sündis otsus, et peale Harjumaa Muuseumi ja eraisikute peaks nõuandekoja tegemistes osalema ka MTÜ Harjumaa Pärimuskeskus. Augusti lõpul allkirjastati selleks kolmepoolne koostöölepe MTÜ Rahvarõivas, Harjumaa Muuseumi ja MTÜ Harjumaa Pärimuskeskus vahel.

3. oktoobril toimus Harjumaa Muuseumi õppeklassis Harjumaa rahvarõiva nõuandekoja koosolek, kus arutati ees ootavate sündmuste üle ja mõeldi, mida põnevat pakkuda rahvarõiva sõpradele 2025. aasta üldlaulu- ja tantsupeo eel.

2024. aasta teine pool möödus planeerides ja ette valmistades Igor Tõnuristile pühendatud rahvarõivakonverentsi „Vabadus traditsiooni raames“, mis toimub 2025. aasta 15. veebruaril Keila Koolis.

Detsembris ilmus Harjumaa rahvarõiva nõuandekojast artikkel ajakirjas Käsitöö. Kajastust leidsid mitmed meie tegemised alates nõuandekoja loomisest.

Seoses 2025. aasta suvel toimuva laulu- ja tantsupeoga on nõu ja juhendamist saanud nii eraisikud kui ka tantsurühmade juhendajad, samuti oleme komplekteerimisega abistanud ka rahvarõivaste valmistajaid.

Järvamaa rahvarõiva nõuandekoda (Silvia Aarma)

2024. aasta veebruaris korraldasime kirivöö kudumise kursuse.

Tikkimise kursus jätkus jaanuarist detsembrini (üks kord kuus) ning jätkub ka 2025. aastal. Tikitakse käiseid ja tanusid ning muid rahvarõivaesemeid. Sellest kursusest on välja kasvanud ka triibuseeliku kudumine, mida tehakse Kangaspuu Türi töötoas.

Augustis Arvamusfestivali ajal tegime rahvarõivatöötubasid ja konsultatsioone Järvamaa muuseumis. Koos Järvamaa muuseumiga korraldasime Järvamaa muuseumis 19. oktoobril Järvamaa käsitöö päeva, kus toimusid rahvarõiva teemal loengud ja töötoad.

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia meistripraktika raames valmisid digitaalselt Türi kihelkonna tanude inventeerimislehed ja mustrid.

Korraldasime koostöös Kesk-Eesti Käsitööseltiga Türi raamatukogus oktoobris näituse Järvamaa rahvarõivastest. Näituse avamisel toimus loeng „Rahvarõivas eile ja täna“.

Oleme vastavalt soovidele tegelenud individuaalsete rahvarõivakonsultatsioonidega.

Kadi Vingisaar hoiab korras nõuandekoja Facebooki lehte.

Rahvarõiva nõuandekojas tegutsevad Silvia Aarma, Kadi Vingisaar, Tiia Kontus ja Margot Marks.

Pilistvere rahvarõiva nõuandekoda (Annely Meerbach)

Koostöös Pilistvere külaseltsiga oli terve aasta jooksul töös Pilistvere kihelkonna laste rahvarõivaste projekt, mille raames toimusid koolitused ning valmisid kümme särki ja kirivööd; seelikud valmivad 2025. aasta jaanuaris. Jätkub individuaalne Pilistvere rahvarõivakomplektide valmistamise juhendamine.

Koostöös Viljandimaa rahvarõiva nõuandekojaga korraldasime kindakudumise koolituse ning osalesime rahvarõivaste tuulutamisel Tallinnas ja pärandusfestivalil Viljandis.

Aasta jooksul oli meil kihelkonna rahvamajades seitse töötuba, sealhulgas lahtasku õmblemine, säärepaelte punumine ja vitssõle valmistamine. Jätkus Pilistvere rahvarõiva tutvustamine Kirivere ja Võhma koolis. Olime esindatud Pilistvere külapäeval, Kabala laulupäeval ja Viljandimaa Virredel Jaska pärimusmõisas, esitlesime Pilistvere rahvarõivaid ja tutvustasime nende valmistamise protsessi. Lisaks osalesime käsitööliidu korraldatud juhtide koolitusel Tallinnas ning rahvarõivakonverentsil Rakveres.

2024. aastal keskendus Pilistvere rahvarõiva nõuandekoda rahvarõivaprojektidele, õpitubadele ja kogukonna kaasamisele. Vaatamata sellele, et tegutseme ühes kihelkonnas, oleme rõõmsad iga tegevuse ja uue huvilise üle.

2025. aastal jätkame koostööd Pilistvere kihelkonna koolide ja rahvamajadega, Viljandimaa rahvarõivakoja ja MTÜga Rahvarõivas. Alustame uut õpikodade sarja, mille käigus valmivad uued Pilistvere rahvarõiva komplektid (või osad: särk, kirivöö jne). Peale tekstiilesemete on meil valmidus tegeleda sõlgede ja preesidega.

Raplamaa rahvarõiva nõuandekoda (Anne Ummalas)

Jätkame oma igapäevtegevust koolitusi ja nõustamist pakkudes.

Jätkub 2023. aastal alanud kaheaastane rahvarõiva valmistamise koolitus. 2024. aasta alguses lisandus meesterõivaste valmistamise koolitus. Sügisel alustasime rahvarõivaseeliku valmistamise koolitusega.

On olnud rõõm nõustada mõnda tantsurühma ja ka üksikisikuid uute Raplamaa kihelkondade rahvarõivaste tellimiseks.

Vooremaa rahvarõiva nõuandekoda (Tiina Kull)

Tegutsemise peamised eesmärgid.

- Innustada inimesi tegelema eesti pärandkultuuriga.
- Uurida, tutvustada ja aidata taasluua rahvarõivaid, eelkõige kunagise Põhja-Tartumaa kihelkondade omi (Kodavere, Kursi, Laiuse, Palamuse, Maarja-Magdaleena, Tartu-Maarja, Torma ja Äksi).
- Pakkuda kvaliteetset giiditeenust rahvuskultuuri ja ajaloo teemadel.
- Tugevdada ning esindada Vaidavere külakogukonda.

2024. aasta tegevusaruanne

Tähtsamad sündmused:

- Vooremaa rahvarõivakool igal kuul, rahvarõivakooli lõpetamine detsembris
- Koolituspäev Nõo naisrühmale (helmekee tegemine, Nõo rahvarõiva komplekti koostamine, rahvarõivaste kandmine ja hooldamine)
- Pajukoorest viiskude punumine rahvarõivakooli naistega (mentorkoolituse raames)

- Lõppes projekt, mille käigus Liis Luhamaa kaardistas Põhja-Tartumaa piirkonna seelikutriipude värvireseptid.
- Loeng ja vestlusõhtu Tabivere naisrühmaga kohalikest rahvariietest
- Säärepaela punumise töötuba Tarbatu rahvatantsuansamlile
- Palamuse mehe särkide õblemise töötoad Vassakule segarühmaga

Tähtsündmus oli Vooremaa rahvarõivakooli I lennu lõpetamine. See oli tore ja soe üritus, mis tõmbas joone alla üle kahe aasta kestnud suurprojektile.

Koostööpartnerid: Oskar Lutsu Palamuse Kihelkonnakoolmuuseum ja MTÜ Rahvarõivas

2025. aasta tegevusplaan

- 10. jaanuar: rahvarõivapäev Sadalas, loengud ning rahvarõivakooli lõpetajate esitlus
- Rahvarõivakooli lõpetajate näitus Palamuse muuseumis (veebuar-märts)
- Lõpetada Vassakule segarühma särgiprojekt
- Rahvatantsuansambel Tarbatu linaste pallapoolikute õblemise töötuba
- Jõgevamaa Gümnaasiumi segarühma neidudega Torma särkide tikkimine
- Sügisest alustada uue rahvarõivakooli grupiga

Viljandimaa rahvarõiva nõuandekoda (Tiina Jürgen, Inna Raud, Sandra Jürgen, Eda Kivisild)

Põhitegevus: uurida ja tutvustada Põhja-Viljandimaa ja Mulgimaa kihelkondade rahvarõivaid; parandada nõustamise ja koolitamise abil rahvarõivaalast teadlikkust; koondada Viljandimaa rahvarõivaid kajastav informatsioon – trükised, uurimistööd, mustrid, materjalide näidised jne; liita kogu maakonna käsitöoinimesi.

Meie koostööpartnerid on Viljandi muuseum, Heimtali muuseum, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Olustvere TMK, Eesti Rahvakultuuri Keskus, Pilistvere rahvarõiva nõuandekoda, Tarvastu Käsitöökoda.

Kogu aasta jooksul toimus 10 nõuandelaupäeva – nõustati 34 inimest. Telefoni- ja meilikonsultatsioone jagati 29 korral.

Näitused, loengud, õppepäevad ja esitlused jm:

- 10. aprill – 1. juuni. Olustvere TMK V taseme õppe raames valminud rahvarõivaste näitus „Nõelasilmast tulnud“ Viljandi muuseumis
- 5.–25. november. Viljandimaa rahvarõivakooli I lennu rõivakomplektide näitus Tallinnas Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis
- 3. august – Rahvarõiva nõuandekoja korraldatud rahvarõivaste tuulutamine XV pärimuspeol „Viljandimaa virred“ Jaskamõisa Kuusikumäel. Rahvarõiva nõuandekoda oli kohal ka oma telgiga, kus anti nõu rahvarõivaste valmistamise ja kandmise kohta.
- 22. aprill – loeng „Tekstiilide hooldamine ja plekkide eemaldamine“ Viljandi muuseumis. Kõneles Svetlana Saar, osalejaid 13.
- 20. mai – loeng talurahva pesumoest „Need ...“ Valma külamajas. Kõneles Tiina Jürgen, osalejaid 30.
- 7. september – arutelupäev „Roheline põll – kas fantoompõll või 18. sajandi moerõivas?“. Ettekanded tegid Anu Pink, Tiina Jürgen ja Inna Raud. Osalejaid 29.
- 26. september – loeng „Linukas – talunaise uhke peakate“ Viljandi muuseumis. Kõneles Eda Kivisild, osalejaid 3.
- 3. detsember – loeng Eesti rahvarõivastest Valga muuseumis. Kõneles Eda Kivisild, osalejaid u 30.

- Märtsis alustas tööd Viljandimaa rahvarõivakool. Koordinaator Inna Raud, osalejaid 18.
- September – november. Halliste või Paistu puusapõlle valmistamise kursus. Juhendaja Eda Kivisild, osalejaid 3.
- 16. märts – Mulgi tikandi õpituba Tõrukojas. Juhendaja Eda Kivisild, osalejaid 11.
- 2. juuni – Vitssõle valmistamise töötuba Vilma majas. Juhendaja Gert Evert, osalejaid 9.
- 15. juuni – Mulgi tikandi õpituba Tõrukojas. Juhendaja Eda Kivisild, osalejaid 7.
- 29. september – Mulgi tikandi õpituba Tõrukojas. Juhendaja Eda Kivisild, osalejaid 5.

Kuna rohelise põlle teema on tekitanud täna rahvarõivaste tegijates palju küsimusi, siis peame ise kõige olulisemaks sündmuseks rohelise põlle arutelupäeva. Ettekanded tegid Anu Pink, Tiina Jürgen ja Inna Raud. Sisuliselt käsitleti rohelise põlle ajaloolisi aspekte ning ka tänapäevast vaadet taoliste põlleda valmistamisele. Kokkuvõttes jõuti arutelupäeval järeldusele, et rohelisest kalevist kard- ja punaste paeltega kaunistatud põll on olnud 18. sajandi moerõivas, mida viimati, 19. sajandi I poolel, kandsid veel Mulgi pruudid. Seega täna rahvarõivaid tehes võib taolise põlle valida helmetariga seelikuga komplekti või ka noorema abielunaise ehk nooriku puhul punase vaipseelikuga komplekti juurde. Musta vaipseelikuga komplekti sobib valida lihtsama kaunistusega roheline eespõll. Soovitav on kasutada külmemaid rohelisi ja looduslikke punaseid värvitoone. Tariga seeliku puhul võiks põll ulatuda poole tarini.

Möödunud aasta oli meie esimene tegevusaasta. Tajume, et oleme suutnud oma olemasolu kogukonnale teadvustada. Viljandimaa rahvarõiva nõuandekoja Facebooki lehel jälgib meie tegevust 326 igapäevast jälgijat. Nõuandekoja ümber on koondunud tegus tuumik. Soov on kaasata veelgi maakonna äriksaid rahvarõivaid oluliseks pidavaid inimesi ja jõuda rohkem ka noorteni. Esile tuua võib ka suure huvi Mulgi tikandi õppepäevade vastu. Huvilisi on olnud üle Eesti.

Olulisemad ettevõtmiste plaanid 2025. aastal:

- Tiina Jürgen koostab Põhja-Viljandimaalt Kõpu, Viljandi ja Suure-Jaani rahvarõivaraamatu käsikirja. Inna Raud koostab Mulgi õlalinikutest raamatu käsikirja.
- Viljandimaa rahvarõivakooli I lennu rõivakomplektide rändnäitus Viljandi Linnagaleriis, Põltsamaa ja Karksi kultuurikeskuses, Heimtali muuseumis jne (II poolaasta läbirääkimised veel käivad).
- Kevadel toimub Viljandimaa ülerõivaste näitus Viljandi muuseumis „Rege rauta suvel“.
- Suurendada pikemajaliste koolituste arvu. Võimaldada laulu- ja tantsupeolistel endale mõni komplekti kuuluv ese ise valmistada.
- Jätkata Viljandimaal kontaktide loomist rahvarõivaste valmistajatega ja nende nõuandekoja töösse kaasamist.

Virumaa rahvarõiva nõuandekoda (Kersti Loite)

Rahvarõivanõu annavad Kersti Loite ja Larissa Omler. Kuna nõuandekoda asub poe ruumides, vastavad lihtsamatele küsimustele ka müüjad Krista Kaljuveer ja Ingrid Tasa.

Rahvarõivanõu oleme jaganud salongi avamisest 1996. aastast, kuid ametlik tunnustus rahvarõiva nõuandekojana aastast 2018.

Eesmärgiks on populariseerida rahvarõivaste kandmise traditsiooni, näidata, kuidas ajaloolisi rõivaid kanti, ning anda nõu komplektide koostamisel. Nõuandekojas on olemas suur hulk rahvarõivaalast kirjandust, millega huvilised saavad kohapeal tutvuda. Lisaks on vaatamiseks Virumaa erinevate kihelkondade rahvarõivaste püsiekspositsioon.

2024. aasta tegevusaruanne

Tähtsaimaks ettevõtmiseks 2024. aastal oli rahvarõivapäeva ellukutsumine. Nii toimus Rakvere kultuurikeskuses 11. veebruaril legendaarse etnoloogi ja rahvarõivauurija Igor Tõnuristi sünniaastapäeval rahvarõivapäev – päev täis põnevaid teadmisi, muusikat ja tantsu. Loodame väga, et sellest algatusest kasvab välja tore traditsioon. Veebruari algul esitlesime rahvarõivaid ja rahvuslikku käsitööd Tour Estil koostöös Rakvere linnaga.

Septembris osalesime Jõhvi kontserdimajas toimunud rahvuskultuuride loomepajas, kus tutvustasime Virumaa rahvarõivaid ja päevakajalisi rahvarõivateemasid. Sügisese ajakirja Käsitöö numbris tutvustasime Virumaa rahvarõivaid ning Virumaa rahvarõiva nõuandekoja tegemisi.

Aasta lõpus toimunud traditsioonilisel mentorkoolitusel sai hulk rahvarõivaste valmistajaid ja kandjaid põhjalikud teadmised pärandtekstiilide puhastamisest ja tekstiilide hooldusest Svetlana Saare juhendamisel.

Koostööpartnerid: SA Virumaa Muuseumid, Rakvere Kultuurikeskus, Rakvere Linnavalitsus, Virumaa Instituut, Rakvere Loovuskeskus jt

2025. aasta tegevusplaan

Kuna aasta 2025 on üldlaulu- ja tantsupeo aasta, on aasta esimene pool väga tööine. Nõustame abivajajaid salongi lahtiolekuaegadel esmaspäevast laupäevani nõukojas kohapeal, aga ka telefonitsi ja e-kirja teel.

Sügisel soovime alustada taas rahvarõivakooli koolitustega.

Pärnumaa rahvarõiva nõuandekoda (Anu Randmaa)

2022. aasta lõpust alates on nõuandekoja füüsiline asukoht Tõstamaal, Varbla mnt 24, Tõstamaa Käsitöökeskuses.

Nõustajad: Anu Randmaa, Inna Raud, Ülli Kont, Liis Luhamaa

2024

- Kahe aasta eest välja antud trükisest „Pärnumaa kihelkondade põlled“ inspireeritud näitus oli 2024. aasta märtsis veel viimasel ühepäevasel esitlemisel Pärnu keskuslinnas, Nooruse majas toimunud Rääma folklooripäeval.
- Terve aasta kestel jätkus Tõstamaal MTÜ Rahvarõivas, Pärnumaa rahvarõiva nõuandekoja ja Tõstamaa Käsitöökeskuse koostöös IV Pärnumaa rahvarõivakool.
- Jätkus koostöö Pärnu Muuseumiga. Valmistasime ühiselt ette Pärnumaa rahvarõivaste tuulutamise, mis toimus Pärnus, Koidula Muuseumi aias 18. augustil. Septembris esines Liis Luhamaa Pärnu Muuseumi loengusarjas „Aja jälgedel 24/25“ ettekandega „Välismaa värvid Eesti rahvarõivastes“.
- Pärnumaa oli Mardilaadal peakülaline – koos Pärnu Muuseumiga ja Tõstamaa Käsitöökeskusega valmistasime ette Pärnumaa rahvarõivaste esitluse.
- Seoses käsitööliidu aastateemaga „Rahvarõivas ruudus“ avasime Tõstamaa Käsitöökeskuse näitusetoas seni esitlemata koduse pärandvara näituse „Uus on

unustatud vana“. Väljas olid Lihula kandi valged jakid ja Lääne-Eestist pärit kaapotkleit ja -kostüüm. Teise osa moodustasid Tõstamaa seelikud erinevatest ajajärkudest.

2025

- Valgete jakkide ja kaapotrõivaste osa rahvarõiva aastateemast inspireeritud näitusest „Uus on unustatud vana“ rändab märtsis Pärnu Muuseumi ja juunis Lihula Muuseumi.
- Pärnu Muuseumi loengusarjas „Aja jälgedel 24/25“ esinevad kevadpoolaastal ettekannetega Inna Raud ja Anu Randmaa.
- Märtsis algab Tõstamaa Käsitöökeskuses LEADERi rahastuse toel koolitus Pärnumaa kihelkondade kasukatest; kaasatud on meistrid üle Pärnumaa.
- Lõpetab IV Pärnumaa rahvarõivakool.

MTÜ Käsitöömaailm

Liis Burk, Kristina Rajando, 5595 9817, e-post: liis@folkart.ee

MTÜ Käsitöömaailm peamine tegevusala on käsitöönäituste ja meistriskodade korraldamine ja rahvusliku käsitöö koolitused. Oma ettevõtmistes juhindume ERKLi aastateema eesmärkidest. Näituste avamisega kaasnevad alati esitlused, kus meistrid saavad põhjalikumalt näitust tutvustada ja oma ettevõtmistest rääkida. Kõik näituste avamised on kujunenud sündmuseks nii meistritele kui ka huvilistele.

2024. aastal kolm laiemat tegevussuunda

1. Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii (alates aastast 2005)

Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii (Pikk tn 22) on tänaseks kujunenud arvestatavaks rahvuslikku käsitööd ja sellest inspireeritud kaasaegset käsitööd tutvustavaks keskuseks. Põhiliselt on näitustel osalejad kohalikud käsitöömeistrid ja kunstnikud, aga igal aastal on ka mõni külaline teistest riikidest. Sel aastal toimus traditsiooniline Läti rahvusliku käsitöö näitus koos Soomega. Galerii on populaarne külastuskoht nii kohalike käsitööhuviliste kui ka turistide seas. Peame eriti oluliseks näituste avamisega kaasnevaid esitlusi, kus sõna saavad meistrid, käsitööliidu esindajad ja alati ka kohale tulnud huvilised. Näitustega võivad kaasneda ka meistrikojad, kus on võimalik näha meistrit töötamas, või töötoad, kus huvilised saavad kätt proovida.

2024. aastal toimus Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis 17 näitust, näitused vahetusid iga kolme nädala tagant. 2024. aasta kujunes valdavalt tekstiilide keskseks. Oli silmkoeesemeid, põimetehnikas vaipu, tikitud rõivaid, linaseid kangaid, rahvuslikke stiliseeritud riideid ja aastateemale kohaselt palju rahvarõivaid. Näituste raames oli esindatud käsitöö Eestimaa ühest servast teiseni – Hiiumaalt, Ruhnust, Peipsimaalt, Võrumaalt, Läänemaalt, Jõgevamaalt, Harjumaalt, Viljandi- ja Mulgimaalt. Lisaks Eesti rahvarõivastele saime väikese ülevaate ka Soome ja Läti rahvarõivastest ning kootud kinnastest. Kaugete aegade tagant jõudsid meieni rahvarõivad pagulusest – väliseestlaste poolt alles hoitud ja nendega pikki rännakuid kaasa teinud esemed oma südant puudutavate lugudega.

Christi Küti suur vaibanäitus meie galeriis sai palju kajastust ning seda külastas väga palju inimesi. Meie juures märgati näitust ning see rändas eraldi kutsega edasi veel ka Riigikogu seintele kevadel.

Eelmise aasta suur noortenäitus „Pärimel!“ rändab endiselt edasi Eesti koolides, raamatukogudes ja kultuurikeskustes. Näitust esitleda soovijate nimekiri ulatub ka selle aasta lõppu. Eelmise aasta lõpuga peatasime 2020. aasta noortenäituse „Teel meistriks“, mida jõudsid näha palju paikkonnad üle Eesti. Uus noortenäitus on kompaktsem ja seda on ka lihtsam transportida.

Eesti Käsitöö Maja (Pikk 22, Tallinn) rahvakunstigalerii näitused 2024

- 19.12.2023–08.01.2024 Pool-sajandi-vahetus. Katre Arula
09.01 – 29.01 Kirikirjad kindalt seinale. Mall Vesilo, Merike Saaremets, Anneli Kundla
30.01 – 19.02 Hõbevalge kolme värvi vahel. Christi Kütt
20.02 – 11.03 Rahvuslikud kampsunid – 30ndad on tagasi. Kodukäsitöö OÜ juubelinäitus
12.03 – 22.04 Terekäsi üle aja ja aia. Eesti-Läti-Soome ühisnäitus
23.04 – 13.05 TikiMari Käsitöökooli õpilastööde näitus
15.05 – 03.06 Peipsi unemustrid. Peipsimaa Pärimuskeskus
04.06 – 01.07 Ruhnu roosid – Runö rosor. Kudujate Koopiaklubi ja Saara Kirjastus
02.07 – 22.07 Aakrik. Studio Huik
23.07 – 12.08 Kirjad Kurist. Irina Tammis
13.08 – 02.09 Siidilõngad ja hõbetutid. Tallinna rahvarõivakool
03.09 – 23.09 Küps ilu. Kango Tekstiili aastanäitus
24.09 – 14.10 Vana-Võromaa väekirjad. Kuraator Vilve Oja
15.10 – 04.11 Rahvarõivad pagulusest. Tantsupeomuuseum. Kuraator Angela Arraste
05.11 – 25.11 Sajand ees või taga. Viljandimaa rahvarõivakooli näitus
26.11 – 16.12 Sala-aed. Lembe Maria Sihvre ja Aet Reha
17.12.2024 – 06.01.2025 St Naarits. Ühe pere jõulumõtisklus. Katarina ja Viljo Naarits

2. Kaarmanni Käsitöö aknanäitused (alates 2020)

2019. aasta detsembrist on avatud paikkondade traditsioonilist ja uusloomingulist käsitööd pakkuv pood Kaarmanni Käsitöö.

OÜ Kodukäsitöö tegevust toetavad projektipõhiselt ERKL, MTÜ Rahvarõivas ja MTÜ Käsitöömaailm. Vanaturu kael 8 kaks suurt vaateakent avanevad Raekoja platsile ja annavad suurepärase võimaluse aknanäituste korraldamiseks. Igakuistel näitustel esitleme nii kaupluses pakutavat meistrite toodangut kui ka spetsiaalselt aknanäituseks loodud ainueksemplare, mida on edaspidi võimalik tellida. Eriti oluliseks peame koostööd käsitööd õpetavate kõrgkoolide ja ametikoolidega. Oleme andnud neile võimaluse esitleda parimaid töid näitusel ja saada kogemus ettevõtluses. Oodatud on nüüd juba iga-aastased Kõrgema Kunstikooli Pallas ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia septembrikuised aknad. Esitlusvõimalused on olnud ka Rápina Aianduskoolil ja Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolil.

Traditsiooniks on saanud koostöö Folkloorinõukoguga, iga aasta novembris imetleme aknal mardi- ja kadrisante. Näitus „Hakkame sanditama“ on alati põnev ja sobib hästi meie traditsioonilise käsitööga. Vabariigi aastapäeva puhul on veebruaris akandel rahvarõivad MTÜ Rahvarõivas valikul. 2024. aastal olid uued tulijad Stúdio Huik, Lahemaa Pärimuskoda, Anu Vingisaar ja Mari Pukk.

Neli aastat aknanäituste korraldamist on andnud meistritele võimalusi oma toodangu esitlemiseks ja edaspidiseks koostööks. Tagasiside meie aknanäitustele on olnud positiivne, meie ettevõtmisi traditsioonilise käsitöö esitlemiseks on märgatud.

Jaanuar	Kodukäsitöö ja Kango Tekstiil
Veebruar	Rahvarõivas ruudus
Märts	Mari Pukk ja Anu Vingisaar
Aprill	Studio Huik ja Lahemaa Pärimumskoda
Mai	Räpina Aianduskool ja Ulve Kangro
Juuni	Mirai ja rahvuslikud käsitööpitsid
Juuli	Katrè ja Kodukäsitöö
August	Telgedel kootud tekstiilid ja Avinurme korvid, seto kausid
September	Kõrgem Kunstikool Pallas ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia
Oktoober	Kodukäsitöö ja Kango Tekstiil
November	Folkloorinõukogu ja Viru Käsitöö Salong
Detsember	Lembe Sihvre ja FeltMill

3. Paikkondade tunnustatud rahvakunstigaleriid

ERKLi juhatus on tunnustanud allpool esitletud galeriisid ja andnud neile õiguse kasutada käsitööliidu logo.

Galeriide arv on aastatega kasvanud ja paikkondades on leitud võimalusi uute loomiseks. Käsitöömaailma eesmärgiks on näituste tutvustamine olemasolevate sotsiaalmeediakanalite kaudu. Koos paikkondade keskuste esitlemisega paber kandjal oleme sinna lisanud ka kohalikud rahvakunstigaleriid. Jätkuvalt toetame koostööd näituste vahetamiseks.

Aastal 2024. edukalt tegutsenud rahvakunstigaleriid paikkondades:

Tõstamaa Käsitöökeskus
 Haapsalu Pitsimaja
 Meistrite Maja Räpinas
 Vana-Võro Käsitöökogu
 Viru Käsitöö Salong Rakveres
 Galerii Hal'as Kunn Obinitsas Setomaal
 Peipsimaa Pärimumskeskus
 Katre Meistrikoda Põltsamaal
 Maarja-Magdaleena Gild Pärnus
 Puiduait Avinurmes

2024. aastal panime suuremat rõhku ka paikkondlike koostööpartnerite küllastamisele, kontaktide värskendamisele ning tõhusama infovahetuse rakendamisele. Kokku sai lepitud ühine platvorm, mille kaudu saame jooksvalt edastada paikkondades ja Tallinna näitustel toimuvat. Info ajakohastamine on lihtne ja küllastajatele kompaktne. Septembris külastasime koos käsitööliidu ja Vormsi Käsitööseltsi esindajatega Veneetsias Homo Faberi näitust. Näitusel osalesid käsitöölised üle Euroopa ja kaugemaltki riikidest, nende eri materjalidest disaini- ja loomeprojektid olid väga inspireerivad ning tekkis mõte ka meie juures mõni suurem modernse käsitöö näitus koostada.

MTÜ Käsitöömaailm juhatus vahetus (nüüd Liis Burk, Kristina Rajando). Samuti loobusime pooleks aastaks eelarve kaalutlustel palgalisest töötajast ning võtsime eraldi raamatupidamisteenuse. 2024. aastal korraldasime ise esimest korda Suurt Paranduspäeva Tallinnas. Selle sündmusega propageerisime keskkonnateadlikku tootmist ja taaskasutamist. Samuti osalesime partnerina mitmes suuremas projektis – tõenäoliselt silmapaistvaim neist on 2025. aasta veebruaris toimuv „Rahvarõivas ruudus“ näitus Tallinnas Tammsaare pargi väligaleriis.

Jätkame koostööd ERKLi, MTÜ Rahvarõiva, paikkondlike galeriide ja koostööpartneritega.

Käsitööettevõtete alaliit

Liivi Soova, 516 5161, e-post: liivi@folkart.ee

Käsitööettevõtluse juhtimine toimub projektipõhiselt. Juhatuse otsusega moodustatakse püstitatud eesmärkide elluviimiseks vajadusel toimkonnad või määratakse projektijuhid.

Käsitööettevõtluse juhtimine toimub projektipõhiselt. Juhatuse otsusega moodustatakse püstitatud eesmärkide elluviimiseks toimkonnad või määratakse projektijuhid.

Jätkuvalt on ettevõtluse osakaal käsitööliidu algatustes kasvanud ja saanud järjest olulisemaks kogu käsitöövaldkonna edendamisel. Märgid Tunnustatud Eesti Käsitöö ja OMA on leidnud kindla koha käsitööettevõtluse toetamisel ja edulugude tunnustamisel. Ettevõtlusega seotud otsused ja edasiste algatuste kava kinnitatakse juhatuses koosolekul. Olulisemaid ettevõtmisi toetatakse nii käsitööliidu tegevus- kui ka suunatud projektitoetustest. Konkreetsete ürituste, ettevõtmiste juhtimine toimub juhatuses kinnitatud toimkondade eestvedamisel.

Aruandeaasta oli käsitööettevõtjatele jätkuvalt probleemne: majanduslik seis ja uued maksutõusud ei soosinud edulugusid ja uusi algatusi. Samas pole põhjust rääkida suurest kriisist ja tagasiminekest. Käsitöölaatel oli jätkuvalt meistreid, kes esitlesid kvaliteetset uusloomingut. Suurenenud oli käsitööhuviliste ja turistide arv nii Tallinnas kui ka paikkondades.

Aruandeaasta olulisemad traditsioonilised käsitööettevõtlust toetavad sündmused olid järgmised.

1. Mardilaat

Mardilaadale eelnes väga põhjalik ja pikk ettevalmistusperiood. Tegime taas mitu muudatust üldises korralduses ja pöörasime suuremat tähelepanu nii ettevõtjate kui ka meistrikodade valikule. Eelistatud olid Tunnustatud Eesti Käsitöö ja OMA märki kandvad ettevõtjad. Mardilaada pärisosaks jääb traditsioonilise käsitöö ja paikkondade käsitöökeskuste esitus. Jõuliselt on Mardilaadale tagasi tulnud laupäevane paikkonna käsitööpäev, millega tegi ilusa alguse Hiiumaa käsitööselt aastal 2023. Aruandeaastal oli peakülaline Pärnumaa, kes väärilis tähelepanu nii ettevõtluse kui ka pealava esitlustega. Järgmisel aastal teeme tutvust rannarootsi käsitöötraditsioonidega.

Kõrvuti pärandi tutvustamisega peame jätkuvalt oluliseks uue ja innovaatilise käsitöö laadale toomist. Tunnustust jagasime konkursi „Uus toode Mardilaadal“ võitjatele. Jätkuvalt said tähelepanu käsitööd õpetavad koolid, edukad olid meistrikodad ja õpitoad.

Mardilaat oli jälgitav ka sotsiaalmeedias, loodi lisavõimalusi nii ettevõtete tutvustamiseks kui ka toodete müügiks.

Mardilaadast loe täpsemalt põhiaruandest (eesmärk 4).

2. Keskaja Päevad

Olulisemad ettevõtmised: keskaja turg Raekoja platsil, keskaja küla Niguliste mäel, kontserdid ja etteasted pealaval, turniirid ja ekskursioonid vanalinnas.

Keskaja päevadel on käsitöömüügi kõrval väga oluline roll meistrikodadel, turniiridel jt mängulistel etteastetel. Kõik see nõuab oluliselt suuremat materiaalselt toetust kui hetkevõimalused pakuvad. Keskaja Päevade edu sõltub suuresti ajastuhõngulistest ettevõtmistest ja kostüümide rohkusest.

Algusaastatel olid Keskaja Päevad palju väiksemad ja põhiline roll oli täita kauplajatel. Aruandeaastal oli jätkuvalt raskusi ettevõtjate kaasamisega. Raekoja plats oli täidetud

lillekastidega ja nii jäi taas kauplejatele vähem ruumi. Raske oli platsile paigutada pealava ja luua sobivat pilti kauplejatest. Viimastel aastatel ei ole turistide vähesuse tõttu ka kohalikel ettevõtjatel olnud suuremat huvi Tallinnas toimuvate suvettevõtmiste vastu. Siseturism aga suundub suveks rohkem maapiirkondadesse.

Jätkuvalt on probleemiks keskajaga seonduva toodangu vähesus. Väljapääsu näeme uute keskaja teemaga seotud meistikodade ettevalmistamises ja väliskülaliste kaasamises.

Keskaja Päevadest loe täpsemalt põhiaruandest (eesmärk 4).

3. Ettevõtluspäev Unibet Arenal

Ettevõtluspäev on oma formaati aeg-ajalt muutnud. Juhatuse ettepanekul toimus teist aastat ettevõtluspäev *Mardilaada* avapäeval ja samas anti üle ka käsitööettevõtja aastaauhind. *Mardilaat* on selleks sündmuseks kõige sobivam koht, kuna just siin osaleb palju ettevõtjaid ja käsitööhuvilisi. Ettevõtluspäeval näidati suurelt ekraanilt uusi filme edukatest käsitööettevõtjatest ja tutvustati edulugusid vaheldumisi pillimängu ja lauludega pealavalt. Paikkondade käsitöökeskuste ja - ettevõtete esindajatel oli võimalus osaleda seminaril, kus uued tunnustatud paikkondade käsitöökeskused kõnelesid oma ettevõtmistest, tutvustati OMA märki, kuulutati välja käsitööettevõtja 2023. Kõik tunnustused jagati pealavalt pärast seminari.

Ettevõtluspäeva seminar:

Liina Veskimägi-Ilste. Sissejuhatus, käsitööettevõtluse ülevaade 2024. Uued tunnustatud käsitöökeskused paikkondades

Ave Matsin. Uuringutulemuste analüüs – käsitööhariduse rakendamine tööturul

Maria Kristiin Peterson. Teekond jätkusuutlikuma moe suunas Estonian Fashion Festivali näitel

Aruteluring, Maarja Koivuoja. Märk OMA. Ulukinahkade väärindamine

Ain Raal. Märk OMA. Tõrva ajamine

Käsitööettevõtja 2024 tutvustus, ettekanne

Lõpuarutelu

4. Tunnustused

Käsitööettevõtja 2024 – Mari Pukk, Hylde OÜ

Eva-Liisa Kriis – märk Tunnustatud Eesti Käsitöö kangastelgedel kootud villasest kangast ERRE tootesarja eest

Margit Pensa, Ernst teenused OÜ – märk OMA kohaliku linakiu kasvatamise ja kasutamise eest

Ain Raal, OÜ Tõrvas – Märk OMA kohaliku männitõrva tootmise eest

Aare Jaama FIE – märk OMA kohaliku karurasva ja kuusevaigu kasutamise eest

Imbi Jäetma Lahemaalamm FIE – märk OMA kohaliku lamba- ja koeravilla kasutamise eest

Liis Burk, Lahemaa pärimuskoda – märk OMA kohaliku lambavilla kasutamise eest

Maarja Koivuoja, Mäeotsa hobitalu OÜ – märk OMA kohaliku mets- ja kodulooma naha kasutamise eest

Monika Hint, MTÜ Koordikoda – märk OMA kohaliku luu, sarve ja naha kasutamise eest

Iris Järg, OÜ Nüwako – märk OMA kohaliku metsloomanaha kasutamise eest

5. Käsitööliidu poolt tunnustatud käsitöökeskused paikkondades

Paikkondadeüleised käsitöökeskused Tallinnas: Eesti Käsitöö Maja Kaarmanni Käsitöö

Käsitöökeskused paikkondades:

Avinurme Puiduait

Seto Ateljee-Galerii

Haapsalu Pitsikeskus
Hiiumaa Käsitööseltsi Maja
Kagu Kudujad, Külli Jacobson
Katre Meistrikoda
Kihnu Muuseum
Koordikamber
Maarja Magdaleena Gild
Ulve Käsitöö
Meistrite Maja
Muhu Käsitööpood
Peipsimaa Külustuskeskus
Saara Kirjastus
Tõstamaa Käsitöökeskus
Viljandi Käsitöökoda
Viru Käsitöö Salong
Edeva Eremiidi Puutöökool
MTÜ IIDA kursused
Turgi käsitöö- ja tervisetalu
Kriisa talu Setomaal
Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli käsitöökojad
Rikka Ivvani talu

Uued tulijad:

Hiiu Vill
Lahemaa pärimuskoda
Jaago käsitöökoda
Tsooru potitehas

Aruandeaastal jätkasime logo kasutamise õigusega paikkondade käsitöökeskuste tutvustamist meie kodulehel ja sotsiaalmeediakanalites. Jagasime paber kandjal infovoldikut ja muutsime käsitöökeskuste esitlemise profiili kodulehel.

Paremaks koostööks oleme aastast 2023 kutsunud paikkondade esindajad osalema meie olulisematele ettevõtmistele – volikogusse ja juhtide kooli. Seni osalesid nendes ettevõtmistes ainult alaliidu esimees ja mõned liikmed, juhul kui nad esindasid paikkondade keskseltse. Paikkondade käsitöökeskuste loend on avatud. Käsitööliidu juhatuse liikmed külastavad erinevaid algatusi paikkondades ja teevad ettepaneku nimekirja täiendamiseks.

6. Käsitööettevõtlust toetavad projektid

• Näitused

Rahvakunstigalerii ja Kaarmanni käsitööpoe aknanäitused annavad ettevõtjatele, koolidele ja käsitöökeskustele võimaluse oma toodangut esitleda. Aruandeaasta oli väga edukas näitusteaasta. Koostöös MTÜga Käsitöömaailm on seatud eesmärgiks lähiaastatel ühendada paikkondades tegutsevad galeriid ja suunata senisest rohkem näitusi ringlema paikkondadesse. Senised katsed on olnud edukad ja kinnitavad jätkusuutlikkust. Pärandkultuuri erineval viisil tutvustavatest näitustest on saamas uuenev ettevõtmine meie käsitöömaastikul nii paikkondlikele seltsidele kui ka ettevõtetele.

• LooTöö

Aruandeaastal jätkus edukalt Tallinna Strateegiakeskuse poolt toetatud projekt LooTöö, mis keskendub eelkõige uue toodangu saamisele ja ettevõtjate, koolide esitlustele Kaarmanni käsitööpoe. Jätkus koostöö Kõrgema Kunstikooli Pallas tekstiiliosakonnaga. Projekti toel algatatu on jõudnud õppekavasse ja muutunud oluliseks väljundiks nii kõrgkoolile kui ka

käsitööliidule. Alustasime koostööd TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia pärand tehnoloogia õppekava raames. Ettevalmistamisel on koostööprojekt Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooliga.

- Rahvarõivas

Olulised tegijad paikkondade käsitööpärandi põlistamisel on aasta-aastalt jõudu kogunud rahvarõiva nõuandekojad, kus on ühendatud nii ettevõtlus kui ka harrastus.

- Mentorkoolitused käsitöövaldkonna edendamiseks paikkondades on avatud ka kohalikele ettevõtjatele.

Kangakudujad

Kersti Pook, e-post: kerstipook@gmail.com

Meistrikojad ja koolitused

20.01.2024 Koolitus TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias: „Eesti põimevaibad“

26.02.2024 Põimevaiba õpituba Turgi käsitöötalus, juhendaja Christi Kütt

19.02.2024 Põimevaiba õpituba Turgi käsitöötalus, juhendaja Veinika Västriik

02.03.2024 Põimevaiba õpituba Põltsamaa lossihoovis Kangrukojas, juhendaja Christi Kütt

16.03.2024 Põimevaiba õpituba Põltsamaa lossihoovis Kangrukojas, juhendaja Christi Kütt

5.10.2024 kangakudujate infopäev Haapsalu Kutsehariduskeskuses.

- Liina Veskimägi-Iluste rääkis ERKLi tegemistest ja plaanidest.
- Christi Kütt tutvustas Eesti eri piirkondade põimevaipu.
- Eva-Liisa Kriis meenutas reisi Belgiasse ja Prantsusmaale, teemaks ikka pindpõime, gobelään ja lina.
- Haapsalu Kutsehariduskeskuse tekstiilieriala õpilased tutvustasid oma välispraktikaid Soomes ja Jaapanis.
- Marju Heldema tutvustas kangakudumise ja käsitöö õpet Haapsalu Kutsehariduskeskuses.
- Marju Heldema esitles virtuaalset kogu „Läänemaa kodude põimevaibad“.
- Kristi Jõeste rääkis teemal „Käsitöö mõttemaailm pöörete ajastul“.
- Aile Nõupuu esines ettekandega käsitöö fotografeerimise teemal.
- Kangasulase 2024 konkursi võitjateks tuli Saaremaa kudujate klubi Lõimik.
- Tutvumine Haapsalu Kutsehariduskeskuse õppeklassidega. Võimalus proovida pindpõime tegemist. Osalejaid oli infopäeval 124.

Eriti suurt elevust tekitasid Haapsalu Kutsehariduskeskuse õpilaste praktika välisriikides.

Ürituse korraldamisel oli suur abi koostööpartneritest: Kultuurkapital, ERKL, Haapsalu Kutsehariduskeskus, Marju Heldemaa, Christi Kütt, Eve-Liisa Kriis, Kristi Jõeste, Aile Nõupuu, Rõude külamaja, Risti Loomemaja, Kulla Altmäe, Haapsalu Pitsikeskus.

2025. aasta tegevusplaan

Koostöös Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu ning Eesti Kultuurkapitaliga korraldada kangakudumist tutvustavat ettevõtlust.

04.10.2025 üle-eestiline kangakudujate infopäev Tallinnas, „Ettevõtlik kangakuduja“.

Lihula Lilltikandi Selts

Urve Selberg, e-post: lihulatikand@gmail.com

Aasta algusest märtsini jätkus eelmise aasta sügisel alguse saanud iganädalaste õpitubade sari. Juunis viisime läbi õpitoa Jaapani käsitööhuvilistele.

XII Lihula lillkirja festival toimus augusti teisel nädalal. Neljal päeval tegid seltsi liikmed ekskursioone festivali näitusel. 11. augustil toimusid õpitoad, seminar ja kontsert. ERKLi aastateemast kantuna oli ka festivali põhifookus rahvarõivastel.

14. august tõi meile taas rahvusvahelise tikkijate grupi. Sel korral oli õppijaid nii USAst kui ka Bulgaariast.

Oktoobris osalesime avatud käsitöökodade päeval.

Mardilaadal õpetasime Lihula rahvarõivaseeliku motiive.

Seltsi nobedad meistrid tikivad ühele rahvatantsurühmale seelikuid, see tellimus saab valmis järgmise aasta kevadel.

Uuel aastal jätkame koostööd Kagu Kudujatega, aga oleme avatud ka teistele koostööpakkumistele. Augustis kavatsame korraldada XIII Lihula lillkirja festivali.

Eesti Lapitöö Selts

Marja Matiisen, ELTS juhatus liige, 501 5651, e-post: kontakt@marjamatiisen.com

Eesti Lapitöö Seltsi aastakogunemine oli novembris Lapitöö Majas.

Päevakorras oli seltsi põhikirja muutmine, edaspidise tegevuse ja 2025. aasta Hopneri majas ühishäituse planeerimine.

Töötoas oli võimalus õppida kangast origamitehnikas prossi tegemist.

Ka suvistel käsitööpäevadel Setomaal osales selts suures koosseisus.

Mardilaadal osalesid oma lapitöödega Katre Arula, Hilja Sepp ja Marja Matiisen.

Seltsi liikmete lapitööd

Katre Arula

- Autoriraamatu „Rõivad räägivad“ esitlus Põltsamaa lossis.
- Osalemine Eesti Moekunstnike Ühenduse näitustel Tallinnas Vabaduse galeriis ja kohvikus Lummus.
- Näitused ja avatud töötoad Põltsamaa lossi hoovi meistrikojas.
- Ettekanne Jõgevamaa ettevõtlike naiste konverentsil.
- Tunnustus „Patendiameti aasta kaubamärk 2023“.
- Jõgevamaa Kultuurkapitali grupi auhind moeetenduse „Rõivad räägivad“ eest.
- Nominent EVEA konkursil „Väike, aga tubli“ .

Ene Pars

1. Isikunäitus „Eesti triibukood“ Riias, Läti Seltsi valges saalis.
2. Osalemine tekstiilikunstnike ühishäitusel Pärnu Uue Kunsti Muuseumis.
3. Osalemine Heimtali kinda- ja nõorvaipade näitustel.

Marja Matiisen

- Pärandihoidja 2023 tiitel.
- Käsitööliidu parandamispäeval Hopneri majas kursus „Kaunistav parandamine“.
- Isikunäitus „Teksastest tehtud“ Peetri raamatukogus.

- Lapitöökursused ja Lapitöö Klubi Tallinna Rahvaülikoolis ja Viimsi raamatukogus.
- Näitused, esitlused, kokkusaamised, kogukonnaüritused ja avatud töötod Lapitöö Majas Miidurannas.

Kristi Teder

- Käsitööprojekt „Lapimaal“ Paide Hillar Hanssoo põhikooli õpilastega.

Mall Vesilo

- Näitus „Kirikirjad kindalt seinale“ Tallinna rahvakunstigaleriis, Keilas, Karksi-Nuias, Saarepeedil, Paistus Põltsamaal, Jõgeval, Viljandis.
- Lapitöökursused Võhmas ja Paistul.

Sune Teemaa

- Lapitööring Põhja-Tallinna Sotsiaalkeskuses. Õpilastööde näituste korraldamine.
- Osalemine Jõgevamaa kunstnike näitusel „Mono“.

Aivi Tamm

- Raamat „Saarte sitsijakid“. Kaasautorid Anu Pink ja Marli Mänd.
- Keila lapitöökursuslaste näituse korraldamine.
- Tabasalu lapitöökursuslaste ühisnäitus Tabasalu raamatukogus.
- Lapitöökursused Keilas, Tabasalus, Tallinna Rahvaülikoolis ning õpetamine Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis.

Rahvapärane puutöö

Meelis Kihulane, edev.eremiit@gmail.com

2024. aasta puukäsitöös

Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber kustus üles tegema puukäsitööd teemal „Krapp“. Osalejaid oli palju ning helisevaid puust kelli valmistati väga mitmekülgeid. Valminud töödest käib ringi ka näitus.

Edeva Ereimiidi Puutöökoolis jätkab oma tegevusi III lend. Alustas aga sellest aastast uus kursus tulevasi mööbelseppasid, kelle õppe eesmärk on tuua tagasi vanad ja unustatud peentisleri oskused.

Kooli suurim sündmus oli aga sel aastal rahvapärase puutöö selliõppe lõpueksam, mis toimus detsembris Eesti Vabaõhumuuseumis, kus võimalikult ajastutruus tingimustes valmistasid neli selli küüpi. Sellega sai täis nende viieaastane õpiaeg. Eesti puukäsitöö maastik on nüüd rikkam: sellieksami tegid Madis Soolo, Rein Unn, Harri Lumiste ja Roland Burk.

Rein jagab oma puutööoskusi Vana-Vigala TTKs ja Muhumaal. Harri on võtnud südameasjaks edendada tohu- ja puukooretööd ning annab neid oskusi edasi erinevates töötubades. Roland aga avas oma MTÜ Lahemaa Pärimuskojas lisaks muudele töötubadele üheaastase rahvapärase puutööõppe, kus saab õppida kõike seda, mida ta ise õpingute jooksul on omandanud.

Pitsimeistrite alaliit

Kristiina Nemirovitš-Dantsenko, kristiinand@gmail.com

Birgit Pere-Päästel, birgitpere@gmail.com

Ulvi Kalmet, tammitalu@gmail.com

Asutamise aasta: 1995

Liikmete arv: 54

EMTAK-kood 9499

Seltsi eesmärgid on:

- a) aidata kaasa niplispitsi ringide loomisele, ringide süsteemi kujundamisele ja koolitusele Eestis;
- b) aidata kaasa niplispitsi tegijate enesetäiendamise korraldamisele;
- c) korraldada info kogumist ja levitamist Eestis ja väljaspool Eestit;
- d) korraldada õppepäevi, kursusi ja õppereise;
- e) teha koostööd riigi-, haridus- ja kultuuriasutustega, ühiskondlike organisatsioonidega ja üksikisikutega, kes on huvitatud niplispitsist.

2024. aasta tegevusaruanne

Niplispitsi seltsil oli tegevusrohke aasta.

1. Käisime õppereisil Tšehhis Vamberki pitsipäevadel.

Osalesime:

2. rahvusvahelisel pitsipäeval,

3. Mardilaadal,

4. „Käsitöökojad üle maa“,

5. pärandusfestivalil Viljandis.

6. Esimest korda tegime laagri Kihnus, kus õppisime kohalikku niplispitsi, Tartus õppisime Seto pitsi, Jänedal valmistasime rullpatju.

7. Jõulukuuse ja kogu maja kaunistamine niplispitsist ehetega Pärnus Nooruse majas.

8. Korra kuus käivad niplajad koos Pärnus, Jänedal ja Tallinnas.

2025. aasta tegevusplaan

2025. aastal on niplispitsi seltsil juubel, saab 30 aastat tegevuse alustamisest, seda plaanime tähistada Pärnus.

OIDFA kongressi Karlovas Bulgaarias.

Osaleme rahvusvaheline pitsipäeval, Mardilaadal, „Käsitöökojad üle maa“.

Järgmine laager tuleb Vormsil, kus tutvume saare eluoluga ja teeme Vormsi niplispitsi.

Kindlasti ehime ühe kuuse jõuludeks.

Jätkame niplispitsikoolitusi Pärnus, Jänedal ja Tallinnas.

Mänguasjameistrid

Lembe Sihvre, 513 839, e-post: lembe.sihvre@folkart.ee

Aruannet ei esitatud.

Väikekandlemeistrid

Toivo Tähemaa, 509 1918, e-post: toivo@overall.ee

Raivo Sildoja (www.kannel.ee) on Pillitöökoja nime all tegutsenud üle 30 aasta. Põhitegevuseks on viiulite remont ning Hiiu kannelde ja väikekannelde ehitus. Hetkel asub uus töökoda Viimsi vallas Pringi külas. Siin saavad täiskasvanud soovi korral õppida ka erinevaid rahvapille.

Rein Reinpõld valmistab Pilliaida nime all väikekandleid ka 2024. aastal. Laienenud on eri versioonide tootmine: erinevad helistikud, keelte arv, muudatusi on tehtud ka disainis. Konstruksioon, akustika, valmistamine, kasutatavad puiduliigid on täiesti välja arendatud ja jäänud juba pikalt muutmata. 14 aasta jooksul on tehtud tuhandeid kandleid. E-poe müügikanal toimib aina paremini, sest pille teatakse ja usaldatakse internetist tellida.

Mihkel Soon: Oli väga arendav aasta, sai osaletud mitmesugustel koolitustel ja erinevates programmides, saadud toetusi. Hiiurootsi kandleid ja väikekandleid on valminud ja müüdud aasta varasemaga märkimisväärselt rohkem. E-pood toimib hästi ja suurenenud on ekspordi osakaal. Suvel toimus ka 8 osalejaga väikekannelde valmistamise laager Tartu 2024 programmi raames Sännas. Valmis ka partii väikeseid 20-keelseid gaeli harfi mudeleid Ceirín. Arendamisel on Kuninganna Mary harfi prototüüp ja tootmine.

Rait Pihlap: Kandlekoda toimetab aastast 1999 (Kandlekoja nime all aastast 2001), väikekannelde tootmine pisut vähenes, kuid tootmine üldiselt jätkub suurtes mahtudes. Hiiu kannelde osas täpselt niipalju, kui aega jääb. Kromaatiliste kannelde osas endiselt Eestimaa parimaid kontsertpille tootva meistrina. 2024. aasta uuenduseks on 44-keelse basskandle väljatöötamine ja valmistamine.

Indrek Roosi: 2024. aasta on põhiliselt olnud seotud tööga koolis. Pillide valmistamiseks aega napib, Indreku tehtud pilli omanikuks on saanud sellel aastal ainult vähesed õnnelikumad. Mudelites muudatusi pole tehtud, väikesed variatsioonid kõlaava disainis.

Alar Vuks Lõuna Eesti kandlemeistrina väikekandleid enam ei valmista, küll aga valmivad lastele mõeldud viisikanded, külakanded, duurikanded ja sekka ka lõõtspillid.

Toivo Tähemaa: Jätkub 6-, 7- ja ka 8-, 10- ja 12-keelsete väikekannelde stabiilne tootmine, kokku aastas paarkümmend tükki. Seoses pillipeoga on kasvanud klaverivabriku pillide remondimaht (nii kromaatilised kui ka rahvakanded võetakse kapi otsast alla ja tehakse korda). Esimene Toivo valmistatud kromaatilise kandle koopia sai aasta vanaks ja toimib hästi. Valmis sai ka kaua tehtud kandlevihik „Kannel algajale“, mille müük 2024. aasta jooksul on ületanud 150 eksemplari piiri. Koostöö Indrek Roosiga pillide arenduse osas jätkub.

Vildimeistrid

Liina Veskimägi-Iliste, 5647 6471, e-post: liina@folkart.ee

Aruandeaastal ühisprojekte ei tehtud.

Taimsed kiud

Margit Pensa, 526 6198, e-post: margit.pensa@gmail.com

Liis Burk, 5595 9817, e-post: liis@parimuskoda.ee

2024. aastal oli taimsete kiudude alaliidu fookuses kiukanep. Eesmärgiks seadsime kiukanepi tutvustamise tekstiili valdkonna pärandtaimena. Aprillis toimus erinevate taimsete kiudude vebinar, kus veidi suuremat tähelepanu pöörasime just kiukanepile ja selle aasta üleskutse tutvustamisele. Suurpartnerid selles üleskutses olid C. R. Jakobsoni talumuuseum, kus mais toimus ühine kiukanepi külvamine suuremale pinnale, augustis ka kiukanepi koristus. Näidispõllu rajasimegi C. R. Jakobsoni talumuuseumi, kus sai suvi läbi uudistada kanepitaime ja soovi korral saada lisainfot QR-koodi vahendusel. Ka Eesti Vabaõhumuuseum rajas oma kanepipõllu ning lisas QR-koodiga infotahvli.

Oktoobris toimus Jakobsoni talumuuseumis kiukanepi infopäev ja praktikum, tegime eelmise aasta kiukanepi vartega läbi ka töötusprotsessid, millega jõudsime valmis kiuni, mida sai kedrata.

Jagasime soovijatele kevadel kiukanepiseemneid, mille kasvatamisest võttis osa ligi 100 huvilist. Juulis tegime koostöös Kanepi vallaga kanepifestivalil töötoa.

Osavõtt läbi aasta toimunud üritustel oli aktiivne. Toimuvate sündmuste infot edastasime taimsete kiudude huviliste Facebooki lehel ja saime võimaluse rääkida oma tegemistest ka ERRi „Huvitaja“ saates.

Kiukanepi teema kõrvalt tegelesime edasi ka linataimega ning Eesti Vabaõhumuuseumi Pulga talu rehealuses oli 2024. aasta suvel väljas põhjalik näitus linatraditsioonide, lina kasvatamise ja omaduste kohta; näituse kuraator oli Mae Kivilo.

Oma tegemisi tutvustasime juunis Tornide väljaku pärimuskülas, oktoobris Viljandi pärandifestivalil ning novembris Mardilaadal. Novembris toimus Mardilaada teisel päeval ka taimsete kiudude seminar, millest osavõtt oli väga aktiivne. Praktikud rääkisid oma kogemusest erinevate taimsete kiududega töötamisel.

2025. aastal jätkame nii kiukanepi kui ka linataimedega. Soovijatele jagame endiselt ka mõlemaid seemneid, võtame osa Mardilaadast ja võimalusel ka teistest pärandisündmustest, kuhu meie teema sobib.

Eesti Rookoondis

Urmas Veersalu, Kaire Maali Lõhmus, 5550 8361, rookoondis@gmail.com

MTÜ Eesti Rookoondis on esimest aastat ERKLi alaliit. MTÜ registreerisime 2023. aasta sügisel, kuid tegutsemist alustasime 2019. aasta Mardilaadal. Meil on neli aktiivset liiget, tegevustes osalevad aeg-ajalt veel kuni kuus inimest.

2024. aasta olulisim sündmus oli koos Turgi käsitöotaluga Peipsi pilliroo päevade korraldamine. Saime suunata tähelepanu kohaliku tooraine kasutamisele. Projekti raames käisime talvel Peipsi peal roogu kogumas. Valmis ka õppematerjal. Turgi talus ripub nüüd juba neli suurt rookrooni.

Osalesime Viljandis pärandusfestivali, mis oli lihtsalt suurepäraselt korraldatud. Teist aastat osalesime ka suvisel folgil, kus võtsime õppust eelmisel aastal tehtud vigadest ja suutsime oma tegevust seetõttu juba palju paremini korraldada.

Mardilaadal tähistasime oma viiendat tegutsemisaastat, esitlesime värsket logo ja uusi kroone ning ehtasime teema-aastaga „Rahvarõivas ruudus“ seotult pilliroost ruudu.

Kaera-Jaani festivalil Kastre vallas, kus osales palju rahvusvahelisi maastikukunstnikke, ehitasime suure rooronga. Pilliroost ronka polnud me kunagi ehitanud, aga koondise liikmed tegid mitme päeva jooksul valmis suurepärase töö, mis veel aasta lõpuski seal puude vahel ripub.

Möödunud aasta arengukohad on lühidalt seotud meie liikmete võimekusega teha kõike oma isikliku pere- ja tööelu kõrvalt ja tihti ka selle arvelt. Uuel aastal proovime kindlasti liikuda sennapoole, et MTÜ hakkaks ennast ise paremini ära majandama. Tuleb seada prioriteete ja hinnata oma võimekust mitmel pool osaleda. MTÜna võtame tõsisemalt ka oma erinevaid ülesandeid ja loome süsteemi, kuidas oma tegevust paremini jäädvustada ja süstematiseerida, et meil tekiks ka korralik arhiiv. Loodetavasti jõuame hakata paremini haldama kodulehte, mille tegemine on aja ja vahendite puudumise tõttu paraku päris soiku jäänud.

Aastal 2025 keskendume rannarootsi teemale, sest rookroonide pärimus on meile jõudnud just rannarootslaste kaudu. Proovime leida ka võimalusi näituste korraldamiseks. Jätkame võimaluste piires ka koolituste ja töötubade tegemist, tõenäolisemalt nendes kohtades, kuhu meid kutsutakse, kui et ise midagi suurt korraldaksime. Alati on ka eesmärk töötada koondise liikmete arengu nimel, hoida ühtekuuluvustunnet ning leida oma tegevusele rahastusvõimalusi.

Kirivöö alaliit

Kristel Vihman, kristel.vihman@gmail.com

Kirivöö alaliit loodi ametlikult 2024. aasta sügisel.

2. märtsil 2024 korraldasime ERMis kirivöö inspiratsioonipäeva, kus olid esinejad Eestist, Lätist ja Valgevenest.

23. juunil toimus teist korda üleskutse #kirivööpäev2024 ehk „Jaanilaupäeval kirivööga“. Juba oli näha, et üleskutse innustab paikkondlikke kirivöökursusi ja näitusi looma.

Vastsündinud kirivöö alaliit oli väljas ka Mardilaadal.

2025. aastal jätkame üleskutsega #kirivööpäev2025. Koolitame uusi kirivöö õpetajaid. Plaanis on teha kooskudumist neile, kel vööd pooleli jäänud.

KÄSITÖÖÕPETUS

Tallinna Ülikool

Ene Lind, PhD, TLÜ emeriitdotsent, e-post: enelind@tlu.ee
Narva mnt 25, Tallinn, www.tlu.ee

Tallinna Ülikoolis on võimalik õppida käsitöö ja kodunduse ning töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetajaks (õppekava „Tehnoloogiavaldkonna ainete õpetaja“). Mõlemale suunale on avatud ka kõrvalerialad. Lisaks oma õppekava üliõpilastele saavad ainealase ettevalmistuse ka klassiõpetaja õppekava üliõpilased tööõpetuse aine õpetamiseks I kooliastmes. Aastaid on määratud ühele edukale käsitöö ja kodunduse eriala üliõpilasele Eesti Rahvuskultuurifondi Hell Raal fondi stipendium.

Ülikoolile omaselt on Tallinna Ülikoolis erialaõppe läbiviimiseks kujunenud välja ainealase oskusteabe ja didaktikasuunaliste uuringute kompetentsikeskus Eestis. Õppejõud on käsitöö- ja kodundusõppes ning töö- ja tehnoloogiaõpetuses rahvusvahelisel tasandil olulisteks koostööpartneriteks, põhikooli tehnoloogiavaldkonna ainekava arendustegevuse vastutavateks täitjateks, ainealase täiendõppe keskuseks, aineolümpiaadi korraldajateks.

Õppesuuna üks ülesandeid on toetada ühiskonna ja riigi jätkusuutlikku arengut haridusteaduste valdkonnas käsitöö ja kodunduse ning töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetajate ettevalmistamise, ainealase teadus- ning arendustegevuse ja nende tulemuste rakendamise ning akadeemilise partnerluse arendamise kaudu. Oma rolli nähakse ka Eesti esemelise rahvuskultuuri ning töötraditsioonide hoidmisel ja arendamisel. Seejuures tehakse koostööd välispartneritega, kutse- ja üldhariduskoolidega ning erialaseltside ja -liitudega. Osaletakse rahvusvaheliste erialaühenduste töös (NordFo Põhjamaade tööõpetuse uuringu- ja arengufoorum); välja on kujunenud partnerlussidemed teiste vastavaid õppekavu kureerivate ja teadus- ning arendustegevust viljelevate ülikoolidega Soomes, Lätis, Leedus, Rootsis, Taanis, Norras, Islandil.

Õppekava õppejõud on aastate jooksul aktiivselt osalenud hariduspoliitika kujundamisel Eestis nii üldhariduse, kutsehariduse kui ka kõrghariduse tasemel, kuuludes otsustuskogudesse ning osaledes õppekavade väljatöötamisel. Tegevuse arendamiseks ning eriala populariseerimiseks on läbi viidud erinevaid arendusprojekte ning organiseeritud üliõpilastööde näitusi ning üritusi.

Näiteid arendus- ja teadustegevusega seotud projektidest

- Seoses BA taseme õppekava sulgemisega muudeti oluliselt magistriõppekava sisu. Kui varem oli eriala baasteadmisi ja -oskusi edastavaks õppekavaks BA taseme õppekava, siis nüüd on vastavad ained liidetud magistriõppesse. Selle arenduse tulemusena kasvas huvi erialal õppimise vastu tunduvalt: tekkis taas konkurss kohale.
- Õppejõud olid kaasatud üldhariduskooli õppekavaarendusse. Töörühma tööd juhtis dots Ene Lind, töö- ja tehnoloogiaõpetuse töörühma tööd Andry Kikkull. 2023./2024. aastal oli õppekavaarenduse teine etapp. Põhimõtteliseks muudatuseks üldhariduskooli tehnoloogiavaldkonna ainete õpetamisel on valdkonna ainetes kõigile õpilastele võrdselt kõigi õpitulemuste saavutamine. Sellise õppekorralduse populariseerimiseks planeeritakse valdkonna aineolümpiaad 2025. aastal läbi viia õpilasrühmadele, kes peavad koos ülesanded lahendama erinevaid tehnoloogiaid ja materjale kasutades.

- Seoses uue kaasajastatud õppekava kehtivuse algusega alates 1. septembrist 2024 on aktiivselt tegeletud õpetajatele täiendkoolituste korraldamisega, et tutvustada ainevaldkonna uut kontseptsiooni. Seda on vajalik ka jätkata.
- Erialase teadus- ja arendustöö taseme hoidmiseks osaletakse jätkuvalt rahvusvahelistel teaduskonverentsidel; publitseeritakse uurimistulemusi rahvusvahelistes ajakirjades.

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakond

Ave Matsin, 526 2510, e-post: ave.matsin@ut.ee, www.kultuur.ut.ee

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias (TÜ VKA) toimub käsitöö õpe järgmistel õppekavadel:

- kultuuripärandi loovrakenduste magistrikava;
 - pärandtehnoloogia rakenduskõrghariduse õppekava, kus saab omandada hariduse neljal erialal:

- * tekstiil (avatud 1994. aastal);
- * ehitus (avatud 2005. aastal);
- * metallitöö (avatud 2011. aastal);
- * ringtehnoloogia (avatud 2023. aastal).

Lisaks ülalnimetatutele on käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse moodulid kunstide ja tehnoloogia õpetaja magistrikavas.

Õppekavadel õpib kokku 148 üliõpilast (10.11.2024 seisuga): 47 tekstiili erialal, 32 ehituse erialal, 31 metallitöö erialal, 10 ringtehnoloogia erialal, 28 kultuuripärandi loovrakenduste magistriõppes. Põhikohaga õppejõude erialade peale kokku on 20, töötajaid kokku 28, lisaks veel ligikaudu 100 tunnitasuulist õppejõudu.

2024. aasta suuremad ettevõtmised

Õppetöö

Pärandtehnoloogia õppekava suurim arendustegevus ka sellel aastal oli uue ringtehnoloogia eriala käivitamine. Selle eesmärk on ringmajanduse ja -disaini põhimõtteid järgiva, materjale ning lihttehnoloogiaid tundva professionaalse ja loova meistri koolitus. 2024. aasta suvel toimunud teise lennu vastuvõtt oli esimesest pisut edukam ja õppima asus 6 uut üliõpilast.

Aasta kõige olulisemad sündmused olid seotud lõpetamiste ja sisseastumistega. Kokku oli õppekavadel 2023/2024. õppeaastal 23 lõpetajat, neist 16 rakenduskõrgharidusõppes ja 7 magistriõppes. Suvel immatrikuleeriti 17 tekstiili ja 6 ringtehnoloogia eriala üliõpilast. Kultuuripärandi loovrakenduste magistriõppesse immatrikuleeriti 10 uut üliõpilast.

Õppekava arendustegevus

2024. aastal tähistati 30 aasta möödumist esimese pärandtehnoloogia õppekava, tekstiili eriala eelkäiaks olnud talukujunduse ja rahvusliku käsitöö avamisest 1994. aastal. Selle ajaga on avatud lisaks tekstiili erialale ehituse (2005), metallitöö (2011) ja ringtehnoloogia (2023) eriala ning kultuuripärandi loovrakenduste magistrikava (2011. aastal esialgu pärandtehnoloogia õppekava nime all). Kokku on eelnimetatud erialade lõpetajaid 2024. aasta juuni seisuga 286. Juubeliaasta tähistamiseks korraldati 18. mail Männiku Metsatalus vilistlaste kokkutulek. Samuti alustati varakevadel käsitöö ja pärandtehnoloogia kutse- ja kõrgkoolide erialade vilistlaste erialase tööhõive uuringu ettevalmistust ja läbiviimist koostöös TÜ RAKEga. Uuring valmis 2024. aasta lõpuks.

Rahvusvahelise koostööna jätkus kultuuriakadeemia eestvedamisel Põhjamaade traditsioonilist käsitööd uurivate ja õpetavate kõrgkoolide võrgustiku NordTradCraft töö. Selle raames kohtuti oktoobris Ida-Soome Ülikooli Joensuu kampuses selleks, et tutvuda lähemalt selle partneri tegevustega ja planeerida kolmandat kõrgkoolideülest üliõpilaste intensiivõppe nädalat „Craft Symposium“. See toimuski 18.–22. märtsini 2024 Kagu-Norra ülikooli Raulandi õppekohas Norras, kus osales 18 PT ja KULO üliõpilast ja õppejõud Inna Raud, Gert Evert ja Kirsti Tuum. Võrgustiku raames külastas kultuuriakadeemiat novembris Soome Joensuu ja märtsis Norra NTNU üliõpilaste grupp.

Rahvusvahelistest projektidest võib veel nimetada 2024. aasta suvel lõpuni jõudnud Erasmus+ strateegilise koostöö projekti „Kultuuripärandi elavdamine kõrgharidusest lähtuva avatud innovatsiooni abil“ eCHOing, mille tulemusena viidi läbi mitmeid avatud innovatsiooni projekte väikese ja keskmise suurusega kultuuriorganisatsioonide toetuseks ja valmis temaatiline õppematerjal.

Põhja- ja Baltimaade haridusprogramm Nordplus projekti F.E.L.T.WOOL (Kohalike tekstiilide tuleviku esilekerkimine villa baasil) raames toimusid juunis õppekäik Leetu ja novembris Soome eesmärgiga tutvuda naabrite villamajanduse ja -tööstuse hetkeseisuga. Novembris võõrustati partnereid Eestis.

Leitud on ka mitmeid uusi rahvusvahelisi partnereid. 2023. aasta oktoobri lõpus toimus Loov Eesti koostööprojekti raames reis Namiibiasse, kus tutvustati pärandipõhiste toodete arendamise häid praktikaid kultuuriakadeemias. Käik sai aluseks edasiste koostööprojektide planeerimisele. 2024. aasta augustis toimuski uue Loov Eesti eestveetava projekti toel Namiibias konverents ja koolituskursus University of Namibia (UNAM) õppejõududele loovettevõtluse ja pärandi teemadel. Koostöö jätkub 2025. aastal, mis Namiibias toimub esimene pärandi häkaton.

2024. aasta juulis toimus Portugalis Bragas UNESCO loovlinnade võrgustiku üldkoosolek, kus osalesid Pärandilinn Viljandi esindajatena Lembe Lahtmaa ja Ave Matsin. Kohtumisel sõlmiti uusi sidemeid erinevate käsitöö ja rahvakunsti loovlinnade delegatsioonides osalenud ülikoolide esindajatega.

Mitmed päranditehnoloogia arendustegevused on seotud Vilma villakojaga. 2024. aasta lõpus lõppes Diana Tuuliku eksperimentaalarendusprojekt „Kohalikust lambavillast ülerõivaks sobilike omadustega telgedel kootud kangaste arendus parimate funktsionaalsete omaduste saavutamise eesmärgil“.

2024. aastal ilmus 17. Studia Vernacula inglisekeelne number „Making cultural heritage / Kultuuripärandi loomine“. Studia Vernacula on Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia päranditehnoloogiauuringute aastakiri. Ajakiri keskendub käsitöö, oskuste ja ainelise kultuuripärandi uurimisele. Just rõhuasetus oskustel on see, mis muudab ajakirja huvipakkuvaks nii akadeemilise taustaga käsitööpraktikuile, rahvusteaduste uurijaile kui ka laiemale lugejaskonnale. 2024. aasta väljaande ingliskeelne erinumber koondab laia valikut käsitööteaduslikke artikleid, mis ulatuvad klassikalistest eseme- ja tehnoloogiauuringutest kuni pärandi kaitseni ja kultuuriprotsessideni. Näiteks ilmus Alexander Langlandsi artikkel „Käed külge kohaloomes: pärandoskuste ja kogukonnapõhise muinsuskaitse kasutamine ajalooliste keskkondade alalhoiul“. Väljaanne on üleval repositooriumis. Paber kandjal ajakirja uusi ja vanu numbreid saab osta Saara Kirjastuse e-poest.

Täiendõpe

2023/2024. õppeaastal toimus esmakordselt mikroraadiprogramm „Eesti rahvakultuur“, mille lõpetas 16 osalejat üle kogu Eesti: Tallinnast, Mustveest, Võrust, Saaremaalt ja mujalt.

Programmi eesmärk on anda tervikülevaade Eesti rahvakultuuri eri tahkudest ja innustada omandatud teadmisi ning oskusi loovalt kasutama.

2024. aasta kevadel alustas Inna Raua eestvedamisel uus mahukas kaheaastane koolitusprogramm „Viljandimaa rahvarõivakool“ kogumahuga 400 tundi. Programmi eesmärk on Viljandimaa rahvarõivakostüümi valmistamine ning rahvarõivaste kandmisviiside ja paikkondlike traditsioonide uurimine. Koolitus lõpeb aastal 2026.

23.–25. aprillil 2024 toimus Noore Meistri Kool teemal „Lihtne ja loogiline – lihttehnoloogiline“, mille eesmärk on tutvustada noortele pärandtehnoloogia õppimise võimalusi. Laagri fookuses olid erinevad lihttehnoloogiad. Töötubades vesteti tihva ja katsetati kirivöö kudumist, valmistati punseldatud sõrmust ja preesi ning nahast lähkrit. Lisaks tutvuti viikingiaja metallitöö ja tinast ehete valamisega, kevadiste pärimustoitudega ning mõtiskleti loengus lihttehnoloogiate üle.

7.–13. juulil 2024 toimus üheksandat korda TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia pärandtehnoloogia õppekava eestvedamisel Viljandi rahvusvaheline eesti käsitöö suvekool Craft Camp. Laagri temaatika seadis fookusesse Muhu saare – hommikuloengute käigus anti ülevaade Muhu vanematest ja uuematest rõivastumistavadeist. Uute kursustena olid programmis pakutruk, metsikud söödavad toidutaimed ja kaunistused kaaruspaelaga. Eesti traditsioonilise käsitöö kursusel osales 30 huvilist üle maailma: osalejaid oli Soomest, Rootsist, Norrast, Saksamaalt, Šveitsist, Luksemburgist, Ühendkuningriigist, USAst ja Kanadast.

Sündmused

Koostöös EASiga toimus 8. aprillil Rohelise Laine seminar, mis keskendus peamiselt rõivastusele ja tõi kokku Eesti rõivatootjad ja tarbijad, et arutleda rõiva- ja tekstiilitööstuse tänase olukorra ning tulevikuvõimaluste üle.

Kevadel korraldati teist korda ringtehnoloogia eriala tutvustamiseks noorte loometööde konkurss „Parandan maailma oma kätega“, mille eesmärk oli innustada noori pikendama loovalt esemete eluiga.

Kestlikkuse teemadega tegeles senisest rohkem ka Estonian Fashion Festival, mille osana 9. juunil ERMis toimunud OmaMoe etendus keskendus seekord rohkem omamaiste materjalide väärimdamisele. Peakorraldaja ja kunstiline juht oli ka sellel aastal Karina Kirs. Tänavune etendus kandis pealkirja „Hingus“, mis oli pühapäevasesest hingamise päevast inspireeritud. 2024. aastal osalesid oma rõivakollektsioonidega tekstiili eriala lõpetajad Piret Tärno, Inger Pürjema, Heidi Toome, Liisi Tammar ja Janika Solmann.

Kultuuriakadeemia koordineerib Viljandi UNESCO käsitöö ja rahvakunsti loovlinna tegevusi. Loovlinna tegevuste rakendamine toimub koostöös Viljandi olulisemate kultuuriasutustega. UNESCO loovlinnaks olemine võimaldab näidata laiemale avalikkusele pärandis peituvaid väärtusi ja tutvustada viise, kuidas need saaks aidata kaasa igapäevase elu rikastamisele nii kultuurilises, sotsiaalses kui ka majanduslikus vaates. 2024. aasta teemaks valiti pärandus ja linnameistriks pärandtehnoloogia eriala vilistlane ja sepp Tõnis Luik. Juunis toimunud Viljandi hansapäevadel oli pärandilinnal oma töötubade ala Jaani kiriku kõrval.

1.–5. oktoobrini toimus esmakordselt kultuuriakadeemia eestvedamisel ja UNESCO käsitöö ja rahvakunsti loovlinna egiidi all Viljandi pärandusfestival, mis kandis sõnumit „Pärand parandab“. Festivali programmi kuulus rahvusvaheline konverents, õpitoad ning päranduspidu, mis ühtekokku tutvustasid vaimse kultuuripärandi nähtusi ning avasid erinevaid rahvakultuuri teadmiste ja oskuste vaatenurki.

17. novembril anti Viljandis üle Anu Raua nimeline stipendium. Tunnustuse pälvis kultuuriakadeemia pärandtehnoloogia metallitöö eriala üliõpilane Mari Roose.

2024. aastal oli ka mitu olulist näitust. Õppejõud Kristi Jõeste pani kokku ja korraldas pärandtehnoloogia õppekava 30. tegutsemisaastale pühendatud näituse „Ajajõgi“. Näitus tutvustas kultuuriakadeemia pärandtehnoloogia õppekava 15 üliõpilase ja õppejõudu töid ning traditsioonilist käsitööd, näidates selle tänapäevast olemust ja väärtust.

Kaks õppejõudu panid kokku oma autorinäituse: Christi Kütt vaibanäituse „Hõbevalge kolme värvi vahel“, Indrek Ikkonen isikunäituse „Eeskujudega vabaks“. Metallitöö õppejõudude ühisnäitust „Ohustatud liikide kaitseala“ kureeris erialajuht Eilve Manglus.

Erilisena võib veel välja tuua näituse „Üks vägi“ ERMi Heimtali muuseumi rahvamajas, mis andis ülevaate Anu Raua stipendiumi laureaate loomingust, tutvustades eripalgelisi ja silmapaistvaid käsitöömeistreid, kes on õppinud kultuuriakadeemias ning kelle looming lähtub kultuuripärandist.

Kevadel olid Viljandi sõpruslinnas Porvoos (Soome) Näsi mõisa näitusel „Viljandi tuleb külla!“ esindatud kultuuriakadeemia pärandtehnoloogia üliõpilaste tööd: metallitöö eriala unikaalehted ja noad, tekstiileriala üliõpilaste kootud sõbakirjalised tekid ja rõivakomplektid.

Metalitöö üliõpilaste ja õppejõudude algatusel moodustati õppejõud Indrek Ikkonen eestvedamisel Eesti Filigraani Liit, mille eesmärk on tutvustada avalikkusele ja arendada koostöös professionaalidega kohalikku unikaalset metallitöö tehnoloogiat.

Tekstiili eriala õppejõud ja üliõpilased Inna Raua eestvedamisel on aktiivselt kaasatud Viljandi muuseumi juures tegutseva Viljandimaa rahvarõiva nõuandekoja arendamisse ja tegevustesse.

Hea meel on ka üliõpilaste tunnustuste üle:

- Kultuuripärandi loovrakenduste magistrant Kadri Allikmäe sai 2024. aasta Rahvusarhiivi tudengipreemia laureaadiks magistratööde kategoorias oma 2024. aastal valminud töö „Mustrid Torupilli Jussi muusikas ehk Juhan Maakeri pillimängu variatsioonid“ eest.
- Pärandtehnoloogia metallitöö eriala üliõpilane Meelika Hainsoo pälvis üliõpilaste teadustööde riiklikul konkursil rakenduskõrgharidusõppe ja bakalaureuseõppe üliõpilaste astmes 1. preemia oma lõputöö „Neli neitsit. Rõngassõlgedest ja regilauludest inspireeritud rinnaehted“ eest (juhendajaks Indrek Ikkonen). Sama töö pälvis ka Muinsuskaitseameti kultuuripärandi valdkonna eripreemia.

2025. aasta tegevusplaan

- 10. veebruar: kandideerimise tähtaeg OmaMoe etendusele
- 28. veebruar: TÜ VKA lahtiste uste päev veebis
- 1. märts: ringtehnoloogia loomekonkursile „Parandan maailma oma kätega“ tööde esitamise tähtaeg
- 14.–16. aprill: Noore Meistri kool. Täpsem teave kodulehel
- 16. aprill: TÜ VKA lahtiste uste päev Viljandis
- 26.–30. mai: pärandtehnoloogia erialade lõputööde avalikud kaitsmised Viljandis Vilma õppehoones
- 13. juuni: moeetendus OmaMood Tartus Eesti Rahva Muuseumis
- 16. juuni – 1. juuli: sisseastumisavalduste vastuvõtt. Sellel aastal on avatud vastuvõtt ehituse, metallitöö ja ringtehnoloogia rakenduskõrghariduse erialadele, kultuuripärandi loovrakenduste ning kunstide ja tehnoloogia õpetaja magistratöökavadele.
- 7. juuli: ringtehnoloogia erialakatse (rakenduskõrghariduse õppekava, päevane õpe)
- 7. juuli: kultuuripärandi loovrakendused (magistriõpe, sessioonõpe)

- 8.–9. juuli: ehituse erialakatse (rakenduskõrghariduse õppekava, sessioonõpe)
- 10.–11. juuli: metallitöö erialakatse (rakenduskõrghariduse õppekava, sessioonõpe)
- 14. juuli: kunstide ja tehnoloogia õpetaja (magistriõpe, sessioonõpe)
- 13.–19. juuli: rahvusvaheline eesti käsitöö suvekool Craft Camp Viljandis
- September: Viljandi IV pärandusfestival
- Oktoober: kultuuripärandi loovrakenduste sügiskool
- November: pärandtehnoloogia ehituse eriala 20. aasta juubelile pühendatud rahvusvaheline pärandtehnoloogia konverents ja meistriklassid

Kõrgem Kunstikool Pallas

Aet Ollisaar, tekstiiliosakonna juhataja, professor, e-post: aet.ollisaar@pallasart.ee

2024. aasta algas Pallase tekstiiliosakonnale rõõmustava uudisega – Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu juhatus valis kolmanda kursuse tudengi India Maria Emilia Kiisleri aasta nooreks käsitöömeistriks. India Kiislerit iseloomustab lisaks heale tehnikate valdamisele julgus katsetada uudseid lahendusi. Samuti peab India Kiisler oma loomingus oluliseks jätkusuutlikkust ja kohaliku materjali kasutamist ning tutvustamist ning on tänaseks jõudnud ka esimese suurema silmuskudumite autorikollektsioonini. 2019. aastal pälvis sama tunnustuse tekstiiliosakonna nüüdne vilistlane Anett Niine.

Juba viiendat korda toimus ERKLi ja Kõrgema Kunstikooli Pallase tekstiiliosakonna koostöös tootekonkurss, et leida uusi jätkusuutlikke tooteideid ja väärtustada Eesti kohaliku villa kasutamist silmuskudumite disainis. Konkursile esitatud ideed lähtusid Eesti rahvakunsti rikkalikust pärandist, mis leidis tudengite nooruslikes ideedes uudse tõlgenduse. Toodete seas leidis nii pidulikke aksessuaare kui ka praktilisi ja sooja andvaid igapäevatooteid, mille ideed said alguse Pallase tekstiiliosakonna kolmanda kursuse silmuskudumise õppeainest (juhendajad Vilve Unt ja Maarja Raidla). Konkursi komisjoni kuulusid Liina Veskimägi-Ilste, Liivi Soova, Vilve Unt, Aet Ollisaar ja Kadi Pajupuu.

Konkursi laureaadiks valiti Brigitte Mihkelsoni sukad „Kannaline“. Võidutoote idee sai alguse autori tähelepanekust, et villased sokid on tema igapäevaelus olulisel kohal, olgu selleks saabastega matkal käik, kummikutes raba avastamine või uisutamine. Sellest kasvas välja soov luua eesti maalamba villast erilised sukad, mis oleksid lõbusad ja samas asjalikud ning kannaksid endas ka traditsioonilise kaheksakanna märgilist ja kaitsvat jõudu.

Konkursi jätkuna toimus septembris ERKLi Kaarmanni esinduskaupluses Pallase tekstiiliosakonna näitus „Villakas“. Näitusel olevad tooted valmisid samuti Pallase tekstiiliosakonna kolmanda kursuse kollektsiooni loomise õppeaine raames. Brigitte Mihkelson, Kristiin Kuuslap, Sofia Lanman ja Marite Rikkas ammutasid inspiratsiooni Eesti etnograafiast ja folkloorist, et siduda traditsioonilised rahvarõivaelemendid kaasaegse moeloominguga ning näidata, kui mitmekülgset kasutatav monomaterjal on kohalik villane lõng.

Koostöö jätkub ka 2025. aastal. Juba jaanuari alguses avatakse Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis Pallase tekstiiliosakonna tudengi India Maria Emilia Kiisleri näitus „Kohalik tulnukas“. Samanimelist moekollektsiooni esitles autor 2024. aasta suvel ka Estonian Fashion Festivali raames toimival Pallase moeetendusel „Mood-Performance-Tants“ ning ERKI moe-*show*’l. Samuti on kavas koostööd jätkata tootekonkursi ning Kaarmanni käsitöökaupluse aknanäituse korraldamisel. Pallase tekstiiliosakonnale on pikaajaline järjepidev koostöö ERKLiiga kujunenud väga oluliseks. See annab tudengitele võimaluse

puutuda kokku traditsioonilise käsitöö väärtustega ja panna proovile oma disaineri- ja teostusoskusi.

Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA

Kristi Teder, Eesti Käsitööõpetajate Seltsi AITA liige, Paide Hillar Haansoo nimelise Põhikooli käsitööõpetaja, e-post: kristiteder@hot.ee, eksaita.selts@gmail.com

Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA hoolitseb selle eest, et käsitöö ja eesti rahvakunsti traditsioonid oleksid järjepidevalt edasi kandunud põlvest põlve. Ikka selleks, et leiduks käsitöö armastajaid ja rahvusliku käsitöö meistreid. Seetõttu on oluline, et huvi käsitöö vastu tekiks lapsel juba võimalikult varakult.

2024. aasta on kulgenud Eestimaa koolide käsitööõpetajatele muutuste keerises. Uuendatud riiklik õppekava pani õpetaja uude olukorda, tunnis on koos nii neiud kui ka noormehed. Sel teemal toimuvad arutelud, seminarid ja võimalusel kolleegide tundide külastamised.

Õnneks leiame kaasajastatud riiklikust õppekavast lause: „Tänapäevaste materjalide ja tehnikate praktikas rakendamise kõrval väärtustatakse käsitöö rahvuslike kultuuritraditsioonide hoidmist ja kasutamist tänapäevases võtmes.“

Sellele toetudes korraldas selts juubelikonverentsi „Minevik, olevik, tulevik“. Konverentsil meenutati tehtut ning räägiti momendi olukorrast üldhariduskoolide käsitööõppe korralduses. Kokkuvõttes jäi kõlama, et meie esivanemate pärand peab kanduma järgmistele põlvedele.

ERKL on AITA asendamatu partner. Seltsi korraldatud koolituspäevadele on külalisesinejatena kutsutud käsitöömeistreid, eriala spetsialiste. ERKLi poolt jõuab käsitööõpetajani info koolitustest ja kaasavatest üritustest. Populaarseks on saanud noorte käsitöölaagrid ja loomingu näitused.

AITA soovib käsitööliidule edu ning on valmis uuteks väljakutseteks.

Eesti Tööõpetajate Selts ATS

Timo Nikitin, Eesti Tööõpetajate Seltsi juhatuse esimees, e-post: timo.nikitin@gmail.com

Eesti Tööõpetajate Seltsi 30. tegevusaasta aastaringi täitsid traditsioonilised sündmused ja uued ettevõtmised. Olulisemad neist olid kindlasti talveseminar ja suvekursus.

Veebruari algul toimus Haapsalus talveseminar „Taaskasutusmaterjalide integreerimine tehnoloogiaõpetuse ainekavva“, millest võttis osa 40 inimest. Toimused puidu- ja nahatöö töötoad ning loeng materjalide taaskasutusest. Loengu ringmajandusest pidas Weerec OÜ tegevjuht Hans Talgre.

Teine selle aasta tähtsündmus oli koostöös Eesti Käsitööõpetajate Seltsiga AITA korraldatud suvekursus, mis seekord toimus Ida-Virumaal Jõhvis ning kandis nime „Ida-Virumaa innovaatia koolipinki“. Suvekursusest sai osa üle 100 inimese ning selle raames toimusid ka Eesti Käsitööõpetajate Seltsi ja Eesti Tööõpetajate Seltsi üldkoosolekud.

Veebruaris toimus taas Tartus Lõunakeskuses üle-eestiline õpilasvõistlus „Derby auto“. Tegemist on kaldteel raskusjõul liikuvate isetehtud puidust autode võidusõiduga, mida veab eest Jürgo Noon. Sel korral osales võistlusel üle 120 õpilase ning signat-saginat oli tundideks.

Aastasse mahtus veel ka täiesti uus Robolahingu projekt koostöös Ahhaa keskusega ning piirkondlik Harjumaa õpetajate õppepäev Aron Lipsi eestvedamisel.

Jürgo Noon eestvedamisel sai teoks Tallinna koolide ja lasteaedade vaheline koostööprojekt „Raamatupesa“, mille raames valmistati Tallinna lasteaedadele õue raamatukapid. Raamatupesa komplekti kuuluvad õue paigaldatav ilmastikukindel raamatukapp koos alusega ja lapitehnikas tekk, mida on mõnus varjulisse kohta laotada, et vabas õhus raamatuid lugeda.

Valdkondlikus mõttes oli oluline seltsi liikmete järjepidev osalemine Haridus- ja Teadusministeeriumi õppekava uuenduse töörühmas – tehnoloogia ainekava koostamisel. Lisaks osalemine uue hindamissüsteemi väljatöötamise arvamusseminaridel ning Haridusühenduste Koostöökoja seminaridel.

Jätkus koostöö ja kontakt ametivendadega Soome Tehniliste Ainete Ühendusest (TAO-ry).

Eesti Tööõpetajate Seltsil on 2024.aasta lõpu seisuga 137 liiget.

Algav 2025. aasta töötab tulla samavõrra tegus kui varasemad. Juba on organiseerimisel traditsiooniline talveseminar, mis seekord toimub Tallinnas ja on seotud juubeliaasta pidustustega. Samuti on juba välja kuulutatud „Derby“ autode võidusõit, mis toimub Rakveres Põhjakeskuses. Ootame rohket osavõttu ning oleme valmis ületama kõik osalemisrekordid. Tulemas on tehnoloogiavaldkonna ainete olümpiaad.

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö erialasid õpetavad kutseõppeasutused

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö õppekavarühma erialasid (tekstiilitöö, sepatöö, nahatöö, rahvuslik puutööndus, klaasipuhumine ja keraamika) õpetatakse Eestis järgmistes kutseõppeasutustes:

**Haapsalu
Kutsehariduskeskus
(tekstiilitöö, mööbli
restaureerimine)**
Ehitajate tee 3
Haapsalu
tel: 666 1740
e-post: kool@hkhk.edu.ee

**Kuressaare Ametikool
(tekstiilitöö, nahatöö,
keraamika)**
Kohtu 22
93812 Kuressaare
Tel: 452 4600
www.ametikool.ee

**Olustvere Teenindus- ja
Maamajanduskool
(tekstiilitöö, keraamika,
klaasitöö)**
Müüri 4, Olustvere
Suure-Jaani vald
70401 Viljandimaa
Tel: 437 4290
www.olustvere.edu.ee

**Räpina Aianduskool
(tekstiilitöö)**
Pargi 32, Räpina
64505, Põlvamaa
Tel: 796 1395
www.ak.rapina.ee

**Tallinna Ehituskool
(mööbli restaureerimine)**
Pärnu mnt 162
11317 Tallinn
Tel: 651 9040

**Tallinna Rakenduslik
Kolledž (tekstiilitöö,
sepatöö, puutöö, nahatöö)**
Kopli 98
11711 Tallinn
Tel: 661 8039
<http://taka.edu.ee>

**Vana-Vigala Tehnika- ja
Teeninduskool (sepatöö,
mööbli restaureerimine,
keraamika, puutöö)**
Vana-Vigala
78003 Vigala vald
<http://www.wigalattk.ee>

**Viljandi Kutseõppekeskus
(mööbli restaureerimine)**
Looduse tee 2
70108 Vana-Võidu
Viljandi vald
Tel: 435 1020

**Ida-Virumaa
Kutsehariduskeskus
(tekstiilitöö)**
Tallinna mnt 13
40202 Narva
Tel: 3320381
www.kutsehariduskeskus.ee

TEGEVUSPLAAN 2025*

Alus: arengukava aastateks 2025–2029

* *Projekt on täpsustatud juhutuse koosolekul jaanuaris ja kinnitatakse volikogus veebruaris.*

Traditsioonilised ettevõtmised

7. veebruar – 7. märts	rahvarõivanäitus „Ammu sätitud“ Tammsaare pargis Tallinnas
8. veebruar	volikogu ja pärandihoidja auhindade üleandmine
24. veebruar	II „Kanname kirikindaid“
15. veebruar	II Igor Tõnuristile pühendatud rahvarõivakonverents Keilas „Vabadus traditsiooni raames“
7.-8. juuni	käsitööpäevad Peipsimaal
23. juuni	III kirivööpäev
11.–13. juuli	XXVI Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas
septembri algus	Põhjamaade käsitöö päevad
12. september	juhtide kool
18. oktoober	XV „Avatud käsitöökojad“
6. november	ettevõtluspäev Mardilaadal
6.–8. november	XXIX Mardilaat Unibet Arenal
9. november	rahvusvaheline konverents „Elav rahvarõivas“
8.–11. november	Euroopa Käsitöö Organisatsiooni aastakoosolek Eestis

Oleme aastateema Eesti raamat 500 koostööpartner.

Jätkub aastateema *rahvarõivas ruudus*

- Suurnäitus rahvarõivastest Tammsaare pargis
- 8. veebruaril rahvarõivaste talvine tuulutamine
- Konkurss „Eesti-keha-kate 3“, näitus
- Rahvarõivakoolide lõpetamised
- Paikkondlikud ja rahvusvahelised rahvarõivanäitused eri teemadel
- Koostöös moekunstnike ja moeloojatega rahvarõivaist inspireeritud kollektsioonide loomine
- Fotoseeria valmistamine eri kihelkonna rahvarõivastest
- Rahvusvahelise rahvarõivakonverentsi ettevalmistus ja läbiviimine
- „Meister kooli“ ja noortelaager
- Osalemine laulupeo protsessis

Käsitööliidu ja meiega seotud sündmused on samuti leitavad meie kodulehelt

<http://folkart.ee/sundmused/>

Eesmärk 1. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit on hästi toimiv organisatsioon, mis koondab Eesti käsitöövaldkonda ja selles osalejaid.

Kindel struktuur, ladus koostöö

- Koostöö paikkondlike seltsidega, kokkusaamised erinevatel käsitööliidu ettevõtmistel ja väljasõitudel.

- Alaliitude tegevuse toetamine, koostöö hoidmine ning suurendamine. Uute alaliitude loomise toetamine.
- Kultuuripoliitika kujundamine ja rakendamine.
- Noortekogu tegevuse edendamine, toetamine, uute väljundite ja koostööprojektide loomine.
- Koostöö ja infovahetus teadus-, haridus-, mäluasutuste ning Eesti Rahvakultuuri Keskusega.

Jätkame koostööd partneritega:

- Eesti Folkloorinõukogu (Liina Veskimägi-Iliste, Anu Randmaa (juhatuses))
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA) (Elo Kallas)
- Euroopa Käsitöö Organisatsioon (Liina Veskimägi-Iliste, Liis Burk (juhatuses; peasekretär))
- Põhjamaade Käsitöö Ühendus (Liina Veskimägi-Iliste, Liis Burk)
- Michelangelo Foundation (Liis Burk)
- Eesti Jahimeeste Selts

Eesmärk 2. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit esindab eesti käsitöö valdkonda Eestis ning Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

- Jätkame osalust ja aktiivset koostööd nii kohalike kui ka rahvusvaheliste koostööpartnerite ja organisatsioonidega.
- Kodulehe arendamise jätkamine, sotsiaalmeedia elavdamine ning aktiivne hoidmine.
- Nähtavuse suurendamine meedias, ajakirjades, raadios.
- Käsitööliidu Teataja ja Mardilehe järjepidev väljaandmine.
- Tallinna ja paikkondlike käsitöökeskuste infomaterjali uuendamine ja kaasajastamine.

Eesmärk 3. Rahvuslik käsitöö säilib elujõulisena tänu elukestvate õppele, järelkasvu toetamisele ja mitmekesisele koolitustegevusele.

Õppida on mõnus, see viib edasi

- Käsitööliidu koolituskeskus korraldab kvaliteetseid koolitusi väikesearvulistele gruppidele. Reklaam meie kodulehel ja sotsiaalmeedias.
- Juhtide kooli korraldamine, aastateemale keskendumine.
- Mentorkoolitused paikkondades jätkuvad. Suuname tellima aastateemaga seotud meistreid, et toetada aastateema sündmusi ning neist aktiivset osavõttu.
- Kutsetunnistuste väljaandmine, kutsestandardite koostamine, eksamite korraldamine jätkub sama heal tasemel.
- Käsitööliidu meeskonna väljasõidud paikkondadesse ja meeskonnakoolitused.

Eesmärk 4. Rahvusliku käsitöö traditsioon ja järjepidevus on nähtav, hoitud ja hinnatud.

Ise tehtud, hästi tehtud

- Paikkondade kaasamine aastateema tegevustesse: näitused, esitlused, uurimine ja esitlused, pildistamised, konkursid jms.
- Aastateema 2024/2025 on *rahvarõivas ruudus*. Tegevustes kaasatakse paikkondi erinevatel viisidel.
- Oluline roll on rahvarõiva nõuandekodadel ja neis toimuvatel rahvarõivakoolidel. Mitmed neist lõpetavad *rahvarõivas ruudus* aastateemade jooksul.
- Hakkame välja töötama aastateemasid 2026/2027.
- Näitused rahvakunstigaleriis peegeldavad ja näitavad meie meistrite, rahvusliku käsitöö koolide ja kunstnike kvaliteetseid oskusi. Uute esitlejate leidmine rahvakunstigaleriisse ja partnerite leidmine maakondlikest galeriidest, et korraldada näituste vahetusi.
- Jätkuvad igakuised näitused Kaarmanni Käsitöö akendel.
- Mardilaada uuendamine, keskkonnateadlikuma sündmuskorralduse lahendamine.
- Keskaja Päevade korraldamine, sündmusele uute koostööpartnerite leidmine ja tõhusam koostöö Tallinna linnaga.
- Avatud käsitöökodades soovime pühendada võimalusel aastateemale. Otsime uusi lahendusi nii koostööle kui ka meediakajastusele.
- Käsitööpäevad toimuvad erinevates paikkondades.
- Kangakudujate infopäevale kaasaaitamine. Valmistame paikkondlike kudumispunktide info kogumist ühele veebilehele.
- Uute algatuste toetamine ja sisulisele toimimisele kaasaaitamine – kirivööpäev, „Kanna kirikindaid“, Igor Tõnuristi nimeline rahvarõivakonverents, seminarid Mardilaadal jt.

Eesmärk 5. Tarbija märkab, tunnustab ja väärtustab kvaliteetset eesti käsitööd ja selle valmistajat.

Oma on armas

- Anname välja märke Tunnustatud Eesti Käsitöö ja OMA. Hoiaime märkide väljaandmise tingimusi ajakohasena.
- Ettevõtluspäev on taas osa Mardilaada programmist, kus toimub ettevõtlusteemasid kajastav seminar.
- Jätkame projekti LooTöö, mille eesmärk on uute käsitöötoodete turuletoomine ja meistrite tutvustamine. Koostöö koolide ja ettevõtetega (Kõrgem Kunstikool Pallas, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Eesti Kunstiakadeemia).
- Paikkondlike käsitöökeskuste ja rahvarõiva nõuandekodade elavdamine ka ettevõtluse vallas.
- Vajaduspõhiselt luuakse juurde rahvarõivaste nõuandekodasid, juba olemasolevatega tihendatakse koostööd veelgi.

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT

Näitused rahvakunstigaleriis 2025 Eesti Käsitöö Maja (Pikk 22, Tallinn)

07.01–27.01	India Maria Emilia Kiisler. Noor käsitöömeister 2023
28.01–17.02	Pealekasv
18.02–10.03	Liis Burk. Nelja põlvkonna käsitöö
11.03–31.03	Etnowerki Külluslikud Etnokudumid
01.04–21.04	Märk OMA. Kogemusnäitus „7 meelt“
22.04–12.05	Mari Pukk. Käsitööettevõtja 2024
13.05–02.06	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool
03.06–07.07	Kodukäsitöö
08.07–21.07	Routa design. Mütoloogiline Soome
22.07–11.08	Aita Rõemus. Siidimaal
12.08–01.09	Merli Taukar. Pitsid
02.09–22.09	Aet Reha, Katarina Naarits
23.09–13.10	Kangakudumise infopäeva näitus
14.10–03.11	„eesti-keha-kate 3“, konkursitööde näitus
04.11–24.11	Aibolandi rahvarõivanäitus
25.11–15.12	Lembe Maria Sihvre
16.12– 05.01.2026	Katre Arula

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT

Kaarmanni aknanäitused 2025
Kaarmanni Käsitöö (Vanaturu kael 8, Tallinn)

Jaanuar	Lembe Sihvre – FeltMill
Veebruar	Rahvarõivas ruudus
Märts	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool
Aprill	Mari Pukk – Anu Vingisaar
Mai	Katré – Anu Sergo ja Avinurme Puiduait
Juuni	Kodukäsitöö: Rahvuslik
Juuli	Kodukäsitöö – Mirai
August	Katarina Naarits ja Aet Reha
September	Kõrgem Kunstikool Pallas – TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia
Oktoober	Kango Tekstiil – Lembe Maria Sihvre
November	Folkloorinõukogu – Viru Käsitöö Salong
Detsember	Kodukäsitöö – Vilve Unt